

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

της ΘΕΑΝΩΣ ΔΙΑΚΟΛΟΥΚΑ (Α.Μ.: 4242022005)

**ΘΕΜΑ: Η παροχή κοινωφελούς εργασίας στην υπηρεσία Περιβάλλοντος και Πρασίνου.
Μελέτη περίπτωσης στον δήμο Ρόδου**

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή

Κουρουσίδου Μαρία	Επίκουρη Καθηγήτρια	Πανεπιστήμιο Αιγαίου	Επιβλέπουσα
Παπαβασιλείου Βασίλειος	Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Αιγαίου	Μέλος Συμβουλευτικής Επιτροπής
Σταμάτης Παναγιώτης	Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Αιγαίου	Μέλος Συμβουλευτικής Επιτροπής

Ρόδος, 2024

Ανακτημένο από: <https://www.tanea.gr/2018/07/29/greece/employment/poioi-einai-dikaiouχοι-gia-koinwfeli-ergasia/>

Ευχαριστίες

Με την παρούσα διπλωματική εργασία ολοκληρώνονται οι σπουδές μου στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση» του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού.

Πρωτίστως, επιθυμώ να ευχαριστήσω την καθηγήτρια μου και επιβλέπουσα της εργασίας, την κυρία Κουρουτσίδου Μαρία, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε στην επιλογή του θέματος, την επιστημονική και συμβουλευτική καθοδήγηση και την αμέριστη υποστήριξη που μου προσέφερε σε όλα τα στάδια εκπόνησης της εργασίας. Παρά το βεβαρυμμένο πρόγραμμά της ήταν πάντα παρούσα όποτε την χρειάστηκα.

Καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μου καθοριστική ήταν και η συμβολή των αξιόλογων καθηγητών και καθηγητριών μου στα γνωστικά αντικείμενα που παρακολούθησα, στους οποίους οφείλω να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες.

Τέλος, ευχαριστώ θερμά όλους τους συνεντευξαζόμενους για τον χρόνο που μου αφιέρωσαν, χωρίς τη βοήθεια τους δεν θα ήταν δυνατή η διεξαγωγή της έρευνας.

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία μελετάται η κοινωφελής εργασία ως εναλλακτική ποινή, αντί της ποινής φυλάκισης. Ο θεσμός αυτός έχει κυρίως αναμορφωτικό χαρακτήρα, ενώ θεωρείται ως μια ιδανική έκτιση ποινής, κυρίως για καταδικασθέντες που δεν έχουν διαπράξει σοβαρά εγκλήματα. Στόχος είναι να υπάρχει μια πιο ανθρωπιστική λειτουργία του ποινικού συστήματος και η μεταχείριση των καταδικασθέντων να γίνεται μέσα από ένα πλαίσιο που σέβεται τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια τους.

Η εργασία αυτή αναπτύχθηκε, τόσο σε θεωρητικό επίπεδο, με βάση την διαθέσιμη βιβλιογραφία, όσο και μέσω έρευνας, η οποία έγινε με την μέθοδο της συνέντευξης από πέντε επόπτες και έντεκα καταδικασθέντες που πρόσφεραν κοινωφελή εργασία στην διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου στον δήμο Ρόδου. Τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα είναι ότι η κοινωφελής εργασία, ως εναλλακτική ποινή, ωθεί το καταδικασθέν άτομο στον σωφρονισμό και στην επανένταξη με αποτελεσματικό τρόπο στην κοινωνία. Αναδείχθηκαν, όμως, και οι διαχρονικές ελλείψεις και τα οξυμένα προβλήματα σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής του θεσμού.

Λέξεις – κλειδιά: σωφρονισμός, κοινωφελή εργασία, έκτιση ποινής, φυλακή

Abstract

In the present thesis, community service is studied as an alternative punishment, instead of imprisonment. This institution is mainly reformatory in nature, while it is considered as an ideal punishment, especially for those convicted who have not committed serious crimes. The goal is to have a more humane operation of the penal system and the treatment of the convicted is done through a framework that respects their rights and dignity.

This work was developed, regarding the topic we are analyzing, both at a theoretical level based on available literature, and through research, which was done by interviewing five supervisors and eleven convicts who offered community service to the Environment and Greenery Directorate in the municipality of Rhodes. The main conclusions that emerged from the research are that community service, as an alternative sentence, pushes the convicted person to reformation and to reintegrate effectively into society. However, the perennial shortcomings and acute problems at the level of practical application of the institution were also revealed.

Keywords: correction/reformation, community service, serving a sentence, prison

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	3
Περίληψη	4
Abstract	5
Περιεχόμενα	6
Ευρετήριο Γραφημάτων	10
Συνομογραφίες.....	12
Εισαγωγή.....	13
Κεφάλαιο 1: Σωφρονισμός και σωφρονιστικό σύστημα	14
1.1 Σωφρονισμός και σωφρονιστικό σύστημα: Εννοιολογική προσέγγιση	15
1.2 Σωφρονισμός και σωφρονιστικό σύστημα: Ιστορική αναδρομή.....	17
1.3 Φυλακές και κρατούμενοι για την περίοδο 2008–2021: Υφιστάμενη κατάσταση στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	18
1.4 Ποσοστό πληρότητας φυλακών για την περίοδο 2008-2021: Υπερπληθυσμός στις ελληνικές φυλακές.....	23
Κεφάλαιο 2: Ο θεσμός της κοινωφελούς εργασίας	26
2.1 Εννοιολογική προσέγγιση του θεσμού της κοινωφελούς εργασίας.....	26
2.2 Στόχοι του θεσμού της κοινωφελούς εργασίας ως εναλλακτικής ποινής	27
2.3 Πλεονεκτήματα του θεσμού της κοινωφελούς εργασίας	29
2.4 Μειονεκτήματα του θεσμού της κοινωφελούς εργασίας	30
2.5 Νόμοι σχετικά με τον θεσμό της κοινωφελούς εργασίας στην Ελλάδα	31
2.6 Προϋποθέσεις μετατροπής της ποινής φυλάκισης σε παροχή κοινωφελούς εργασίας	32
2.7 Συνέπειες από την ελλιπή εκπλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας..	33
2.8 Η ανάγκη της επίβλεψης του παρεχόμενου κοινωφελούς έργου και η ίδρυση των Υπηρεσιών Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής (Υ.Ε.Κ.Α.).....	34

Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία της έρευνας	35
3.1 Είδος της έρευνας: Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας.....	35
3.2 Πληθυσμός και συμμετέχοντες στην έρευνα	35
3.3 Σύνδεση των ερευνητικών ερωτημάτων με τις ερωτήσεις των οδηγών συνέντευξης	37
3.4 Περιορισμοί και ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας.....	41
Κεφάλαιο 4 Αποτελέσματα της έρευνας	42
4.1 Δημογραφικά στοιχεία των εποπτών της παροχής κοινωφελούς εργασίας	42
4.2 Δημογραφικά στοιχεία των καταδικασθέντων σε παροχή κοινωφελούς εργασίας.....	44
4.2.1 Καταδικασθέντες που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία.....	44
4.2.2 Καταδικασθέντες που δεν ολοκλήρωσαν ακόμη την κοινωφελή εργασία	47
4.2.3 Καταδικασθέντες που διέκοψαν την κοινωφελή εργασία	49
4.3 Απόψεις των εποπτών της παροχής κοινωφελούς εργασίας και απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα.	52
4.3.1 Τομείς στους οποίους συμβάλλει η παροχή κοινωφελούς εργασίας για τους καταδικασθέντες και την κοινωνία	52
4.3.2 Στόχοι της παροχής κοινωφελούς εργασίας και αποτελεσματικότητα του θεσμού.....	54
4.3.3 Σχέσεις και πιθανά προβλήματα ανάμεσα στους καταδικασθέντες και τους εργαζομένους	56
4.4 Απόψεις των καταδικασθέντων σε παροχή κοινωφελούς εργασίας που ολοκλήρωσαν επιτυχώς και απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα	58
4.4.1 Βαθμός συνέπειας της παροχής κοινωφελούς εργασίας	58
4.4.2 Τρόπος λειτουργίας της παροχής κοινωφελούς εργασίας	59
4.4.3 Βαθμός ωφέλειας της ολοκλήρωσης της παροχής κοινωφελούς εργασίας.....	60

4.5 Απόψεις των καταδικασθέντων σε παροχή κοινωφελούς εργασίας που δεν ολοκλήρωσαν ακόμη και απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα	61
4.5.1 Βαθμός συνέπειας της παροχής κοινωφελούς εργασίας	61
4.5.2 Τρόπος λειτουργίας της παροχής κοινωφελούς εργασίας	62
4.5.3 Βαθμός ωφέλειας από την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας	63
4.6 Απόψεις των καταδικασθέντων που διέκοψαν την παροχή της κοινωφελούς εργασίας και απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα	64
4.6.1 Αιτίες διακοπής της παροχής κοινωφελούς εργασίας.....	64
4.6.2 Συνέπειες διακοπής της παροχής κοινωφελούς εργασίας	65
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα-Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	66
5.1 Συμπεράσματα	66
5.2 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	68
Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	69
Παράρτημα 1: Οδηγός συνέντευξης εποπτών/τριών στη δ/ση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου.....	73
Παράρτημα 2: Οδηγός συνέντευξης καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία στη δ/ση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου	74
Παράρτημα 3: Οδηγός συνέντευξης καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία στη δ/ση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου	75
Παράρτημα 4: Οδηγός συνέντευξης καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμη την κοινωφελή εργασία στη δ/ση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου	76
Παράρτημα 5: Απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις των εποπτών/τριών	77

Παράρτημα 6: Απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις των καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία	92
Παράρτημα 7: Απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν την κοινωφελή εργασία	103
Παράρτημα 8: Απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμη την κοινωφελή εργασία.....	108

Ευρετήριο Γραφημάτων

Γράφημα 1: Αριθμός κρατούμενων στην Ελλάδα για την περίοδο Ιανουαρίου 2008 – Ιανουαρίου 2021.	19
Γράφημα 2: Αριθμός κρατούμενων ανά 100 χιλιάδες κατοίκους στην Ευρώπη κατά το έτος 2021.	19
Γράφημα 3: Ποσοστό γυναικών κρατούμενων στην Ελλάδα για την περίοδο Ιανουαρίου 2008 – Ιανουαρίου 2021.....	20
Γράφημα 4: Ποσοστό αλλοδαπών κρατούμενων στην Ελλάδα, για την περίοδο Ιανουαρίου 2008 – Ιανουαρίου 2021.....	20
Γράφημα 5: Ποσοστό αλλοδαπών κρατουμένων στην Ευρώπη κατά το έτος 2021. .	21
Γράφημα 6: Αριθμός σωφρονιστικών υπαλλήλων στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2021.	21
Γράφημα 7: Αριθμός κρατουμένων ανά σωφρονιστικό υπάλληλο στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2021.....	22
Γράφημα 8: Χωρητικότητα φυλακών, αριθμός κρατούμενων και ποσοστό πληρότητας των ελληνικών φυλακών για την περίοδο 2008-2021.	23
Γράφημα 9: Ποσοστό πληρότητας των φυλακών στην Ευρώπη κατά το έτος 2020. .	24
Γράφημα 10: Ποσοστό πληρότητας των φυλακών στην Ευρώπη κατά το έτος 2021...25	
Ακιδωτό γράφημα 11: Φύλο εποπτών και εποπτριών.	42
Ακιδωτό γράφημα 12: Ηλικία εποπτών και εποπτριών.	43
Ακιδωτό γράφημα 13: Έτη υπηρεσίας εποπτών και εποπτριών.....	43
Ακιδωτό γράφημα 14: Επίπεδο σπουδών εποπτών και εποπτριών.	44
Ακιδωτό γράφημα 15: Φύλο των καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία.	45
Ακιδωτό γράφημα 16: Ηλικία των καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία.	45
Ακιδωτό γράφημα 17: Ποινή φυλάκισης των καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία.....	45
Ακιδωτό γράφημα 18: Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας από τους καταδικασθέντες που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία.....	46

Ακιδωτό γράφημα 19: Επίπεδο σπουδών των καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία.....	46
Ακιδωτό γράφημα 20: Φύλο των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμα την κοινωφελή εργασία.	47
Ακιδωτό γράφημα 21: Ηλικία των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμα την κοινωφελή εργασία.	47
Ακιδωτό γράφημα 22 Ποινή φυλάκισης των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμα την κοινωφελή εργασία.	48
Ακιδωτό γράφημα 23: Ώρες κοινωφελούς εργασίας των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμα την κοινωφελή εργασία.	48
Ακιδωτό γράφημα 24: Επίπεδο σπουδών των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμα την κοινωφελή εργασία.	49
Ακιδωτό γράφημα 25: Φύλο των καταδικασθέντων που διέκοψαν την κοινωφελή εργασία.	49
Ακιδωτό γράφημα 26: Ηλικία των καταδικασθέντων που διέκοψαν την κοινωφελή εργασία.	50
Ακιδωρό γράφημα 27: Μήνες ποινής φυλάκισης των καταδικασθέντων που διέκοψαν την κοινωφελή εργασία.	50
Ακιδωτό γράφημα 28: Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας των καταδικασθέντων που διέκοψαν την κοινωφελή εργασία.	51
Ακιδωτό γράφημα 29: Επίπεδο σπουδών των καταδικασθέντων που διέκοψαν την κοινωφελή εργασία.	51

Συντομογραφίες

ΑΕΙ	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΚΥΠΕ	Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων
ΟΚΑΝΑ	Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών
ΠΚ	Ποινικός Κώδικας
ΥΕΚΑ	Υπηρεσίες Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής

Εισαγωγή

Είναι γεγονός ότι, η τιμωρία η οποία επιβάλλεται με την στέρηση της ελευθερίας του ατόμου και της παραμονής του στη φυλακή είναι το πιο παλιό και συνάμα το πιο σύνηθες μέτρο ποινών. Έχει δικαιολογήσει την ύπαρξή της στο σύστημα ποινών και κυρώσεων και, χωρίς αμφιβολία, θα παραμείνει το πλέον πρόσφορο εργαλείο και μέσο για την καταπολέμηση των σοβαρότερων μορφών εγκληματικότητας (Radulović, 2019).

Όμως, ο πληθυσμός των φυλακών ολοένα αυξάνεται σε όλες τις χώρες ανά τον κόσμο και, συνεπώς, προκαλεί τεράστια οικονομικά βάρη στις οικονομίες τους και ένα ευρύ φάσμα από προβλήματα στις κυβερνήσεις τους, τα οποία και συνεχώς καλούνται να διαχειριστούν. Δεν είναι εξάλλου λίγες οι φορές κατά τις οποίες μέσα στις φυλακές υπάρχουν περισσότεροι κρατούμενοι σε σχέση με την επίσημη χωρητικότητά τους, οδηγώντας έτσι στον υπερπληθυσμό των φυλακών. Ως εκ τούτου, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην εύρεση εναλλακτικών λύσεων τιμωρίας των ατόμων που παρέβησαν τους νόμους, προκειμένου να αμβλυνθεί το ζήτημα της πληρότητας των φυλακών παγκοσμίως (Mutisya, 2020; Τζαννετάκη, 2016).

Μέσω της αναζήτησης του πλέον πρόσφατου ερευνητικού υλικού αναφορικά με τις εναλλακτικές ποινές και συγκεκριμένα σχετικά με την παροχή κοινωφελούς εργασίας αντί της έκτισης της ποινής κράτησης σε φυλακή, δεν υπάρχουν πολλά ελληνόγλωσσα επιστημονικά άρθρα, κάτι που σημαίνει ότι στη χώρα μας, το μείζον αυτό θέμα δεν φαίνεται να έχει μελετηθεί πολύ και ούτε να έχει εφαρμοστεί σε σημείο που να άρει το πρόβλημα του υπερπληθυσμού στις ελληνικές φυλακές.

Η εργασία θέτει σαν σκοπό να μελετήσει το θέμα, βιβλιογραφικά και ερευνητικά, τόσο από την πλευρά των εποπτών όσο και από την πλευρά των καταδικασθέντων που παρέχουν κοινωφελή εργασία ως εναλλακτική μορφή έκτισης ποινής στον δήμο Ρόδου και ειδικότερα στην διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου. Να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη, να κατανοήσει την σημασία της εφαρμογής πιο ανθρώπινων και παιδαγωγικών μεθόδων, όπως είναι η παροχή κοινωφελούς εργασίας, αλλά και να τον προβληματίσει ώστε να αναζητήσει και ο ίδιος πληροφορίες σχετικά με το ζήτημα.

Η εργασία διαρθρώνεται σε πέντε κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο αφορά στον σωφρονισμό και στο σωφρονιστικό σύστημα. Αρχικά, επιχειρείται μία εννοιολογική προσέγγιση και μια

σύντομη ιστορική αναδρομή του σωφρονισμού και του σωφρονιστικού συστήματος. Ακόμη, παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία της τελευταίας δεκαπενταετίας σχετικά με τον αριθμό των φυλακών και των κρατούμενων και τον αριθμό των κρατούμενων ανά σωφρονιστικό υπάλληλο, τόσο στη χώρας μας όσο και στην Ευρώπη. Επίσης, σκιαγραφείται το φαινόμενο του υπερπληθυσμού και το ποσοστό πληρότητας των ελληνικών φυλακών.

Στο δεύτερο κεφάλαιο προσεγγίζεται εννοιολογικά ο όρος της κοινωφελούς εργασίας και δίνεται έμφαση στους στόχους, στα πλεονεκτήματα και στα μειονεκτήματα της. Πραγματεύεται τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται, βάσει νόμου, προκειμένου να μπορεί μια ποινή φυλάκισης να μετατραπεί σε παροχή κοινωφελούς εργασίας. Αναφέρονται οι νόμοι οι οποίοι αφορούν τον συγκεκριμένο θεσμό και οι συνέπειες που υπάρχουν από την ελλιπή εκπλήρωση του. Τέλος, αναφέρεται η ανάγκη της επίβλεψης του παρεχόμενου κοινωφελούς έργου και η ίδρυση των Υπηρεσιών Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής (ΥΕΚΑ).

Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρει την μεθοδολογία της έρευνας και γίνεται μία περιγραφή της ποιοτικής ερευνητικής διαδικασίας. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας ενώ στο πέμπτο περιλαμβάνονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από αυτήν και οι προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

Στο παράρτημα υπάρχουν οι τέσσερις οδηγοί συνέντευξης καθώς και οι απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις.

Κεφάλαιο 1: Σωφρονισμός και σωφρονιστικό σύστημα

1.1 Σωφρονισμός και σωφρονιστικό σύστημα: Εννοιολογική προσέγγιση

Από την πρώτη στιγμή στην ιστορία που οι άνθρωποι κλήθηκαν να συμβιώσουν μέσα σε οργανωμένες κοινωνίες, αναπτύχθηκαν και θεμελιώθηκαν οι έννοιες της πειθαρχίας σε κανόνες, της ποινής, της έκτισης, της εκτέλεσης της ποινής και του σωφρονισμού. Κοινή διαπίστωση αποτελεί ότι, παρότι οι προαναφερθείσες έννοιες υπάρχουν από την αρχαιότητα, εντούτοις, η μορφή και το περιεχόμενό τους δεν μένουν αναλλοίωτες στο χρόνο, αλλά υπάρχουν αλλαγές όσο η κοινωνία εξελίσσεται (Bottoms, 2004).

Η στέρηση της ελευθερίας εισήχθη ως τιμωρία στην ποινική νομοθεσία στα τέλη του 18^{ου} αιώνα και εμφανίστηκε ως απάντηση στη σκληρότητα του κατασταλτικού συστήματος που επικρατούσε έως τότε και στο οποίο κυριαρχούσαν διάφοροι τύποι ποινών, όπως ήταν οι σωματικές ποινές οι οποίες επιβάλλονταν με διάφορους σκληρούς τρόπους ακόμα και με θανατική ποινή (Radulović, 2019).

Ο σωφρονισμός είναι μια έννοια που αναφέρεται στην αντιμετώπιση των ατόμων που έχουν διαπράξει κάποια ποινική πράξη και στην βελτίωση της διαγωγής τους με την επιβολή κάποια ποινής. Αποτελείται από πολλές μορφές κράτησης, μία από αυτές είναι το κοινοβιακό σύστημα στο οποίο ο σωφρονισμός επιτυγχάνεται μέσα από την επικοινωνία και την συνύπαρξη των έγκλειστων. Αντίθετα, το απομονωτικό σύστημα στηρίζεται στην αυστηρή απομόνωση διασφαλίζοντας, με αυτό τον τρόπο, την τάξη, τον έλεγχο και την αποτροπή αποδράσεων των έγκλειστων. Το σύστημα που διαδέχτηκε τα δύο προηγούμενα είναι το μικτό σύστημα από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα και συνδυάζει την απομόνωση με την επικοινωνία αφού οι κρατούμενοι την ημέρα εργάζονται και τρώνε μαζί χωρίς να μπορούν να μιλήσουν μεταξύ τους ενώ το βράδυ ο καθένας απομονώνεται στο ατομικό κελί του. Το τελευταίο σύστημα σωφρονισμού είναι το προοδευτικό σύστημα σύμφωνα με το οποίο ο σωφρονισμός απομακρύνεται από την τιμωρία. Καθιερώθηκε στην Ελλάδα το 1911 και ισχύει μέχρι σήμερα. Συνδέεται περισσότερο με τον περιορισμό των επιπτώσεων της φυλακής προκειμένου ο κρατούμενος να επιστρέψει στην κοινωνία καλύτερος άνθρωπος και η παραμονή του σε αυτήν εξαρτάται από την συμπεριφορά που θα επιδείξει (Δασκαλάκης, 1985).

Η έννοια του «σωφρονιστικού συστήματος» περιλαμβάνει το σύνολο των κανόνων, και συγκεκριμένα των νόμων, οι οποίοι θεσπίζονται στο πλαίσιο της σωφρονιστικής επιστήμης που αποτελεί έναν ολόκληρο κλάδο στον τομέα της Εγκληματολογίας. Ο τομέας αυτός έχει ως βασικό αντικείμενο την διερεύνηση και την μελέτη της οργάνωσης και λειτουργίας του σωφρονιστικού συστήματος, με σκοπό την προαγωγή του, και, ταυτόχρονα, την επίτευξη της επανένταξης των ατόμων που παράβηκαν τον ποινικό κώδικα (ΠΚ) στην κοινωνία με στόχο τον σωφρονισμό τους (Αλεξιάδης & Πανούσης, 2002).

Η φυλάκιση, δηλαδή η στέρηση της ελευθερίας του ατόμου που προέβη σε κάποια παραβίαση των νόμων, αποτελεί ποινή αλλά δεν αρκεί στον σωφρονισμό του. Υπό αυτή την έννοια, το σωφρονιστικό σύστημα έχει ως βασική του υποχρέωση να δείχνει σεβασμό στην φυσική ακεραιότητα και στα ανθρώπινα δικαιώματα των κρατουμένων. Συνεπώς, ο κάθε κρατούμενος, ανεξάρτητα από την παράβαση ή το αδίκημα που διέπραξε, έχει αναφαίρετα δικαιώματα (κοινωνικά, πολιτικά, ατομικά κ.λπ.) και, κατά συνέπεια, πρέπει να τηρούνται (Θεμελή, 2000).

Στην χώρα μας, ο σωφρονιστικός κώδικας θεμελιώθηκε με το νόμο 2776/1999 και ισχύει μέχρι σήμερα. Ο συγκεκριμένος νόμος έχει προσαρμοστεί, ως προς το περιεχόμενό και τις διατάξεις του, στα ελληνικά δεδομένα, έτσι ώστε να καλύπτει κατά ένα μεγάλο ποσοστό τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας, αλλά παράλληλα να ακολουθεί και τις σχετικές Οδηγίες της Ευρώπης. Αποτελεί ένα σύνολο από υποχρεώσεις και δικαιώματα των κρατουμένων στις ελληνικές φυλακές σε όλη την επικράτεια και αφορά την προστασία της ασφάλειας των δικαιωμάτων τους, την ταυτόχρονη διασφάλιση της νομιμότητας της έκτισης της ποινής τους και την γενικότερη ασφάλεια της κοινωνίας και της δημόσιας τάξης (Κουράκης, 2009).

Στον ίδιο νόμο, γίνεται αναφορά στην πλήρη περιγραφή των εναλλακτικών μορφών έκτισης ποινών που επιβάλλονται στους καταδικασθέντες. Μέσα από τα άρθρα του συγκεκριμένου νόμου, περιγράφονται με λεπτομέρεια τα μέτρα τα οποία είναι αναγκαίο να τηρούνται έτσι ώστε οι φυλακές να λειτουργούν με εύρυθμο τρόπο. Για παράδειγμα, αναφέρεται η αρχή της ισότητας της μεταχείρισης των κρατουμένων, η απαγόρευση κάθε διακριτικής μεταχείρισης τους όπως π.χ., εθνική καταγωγή, χρώμα, φυλή και η μέριμνα που είναι απαραίτητο να λαμβάνεται για την επανένταξή τους στην κοινωνία (Αντωνοπούλου, 2011).

Πρόσφατα, η αρμόδια επιτροπή της Βουλής αναμόρφωσε και εκσυγχρόνισε τον Σωφρονιστικό Κώδικα και τροποποίησε τον νόμο 2776/1999 με τον νέο νόμο 4985/2022 (ΦΕΚ Α203/27.10.2022). Η ονομασία των καταστημάτων κράτησης μετονομάστηκαν σε σωφρονιστικά καταστήματα, δίνοντας έμφαση στην έννοια του σωφρονισμού και όχι της τιμωρίας ή του στιγματισμού τους (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 2022).

1.2 Σωφρονισμός και σωφρονιστικό σύστημα: Ιστορική αναδρομή

Από ιστορικής πλευράς, η αντίδραση της κοινωνίας σε κάποιον που είχε εγκληματήσει χωρίζεται σε πέντε περιόδους. Η πρώτη περίοδος, αναφορικά με την κοινωνική μεταχείριση των εγκληματιών, αφορούσε την αρχαία εποχή μέχρι και την περίοδο όπου επέδρασε ο Χριστιανισμός περί το 313 π.Χ.. Οι πρόγονοι μας δεν φυλάκιζαν τους εγκληματίες. Είτε τους έβαζαν πρόστιμο, είτε τους εξόριζαν, είτε τους θανάτωναν. Γι αυτό δεν υπήρχαν φυλακές, παρά μόνο προσωρινά κρατητήρια. Ήδη, όμως, από την αρχαία Ελλάδα, υπήρχε η έννοια της επανένταξης του παραβάτη στην ευρύτερη κοινωνία και διαφαίνεται μέσα από τα έργα των Αριστοτέλη και Πλάτωνα. Έμειναν γνωστοί οι νόμοι του Δράκοντα, κατά τον 7^ο αιώνα π.Χ., οι οποίοι καταργήθηκαν από τον Σόλωνα όπου ίδρυσε μερικά από τα πιο γνωστά δικαστήρια, ένα εκ των οποίων είναι και ο Άρειος Πάγος. (Φαρσεδάκης, 1990).

Η δεύτερη περίοδος θέτει ως σημείο αναφοράς της την επίδραση του Χριστιανισμού στις ευρωπαϊκές χώρες της Δύσης και το Βυζάντιο, δηλαδή έως το 1700 (Φαρσεδάκης, 1990, 2005). Με βάση τα χριστιανικά ήθη, την απόδοση της δικαιοσύνης κατείχε ο βασιλιάς, ο οποίος ήταν ο βασικός κριτής σε περιπτώσεις παρανομιών. Κατά την περίοδο εκείνη, μειώθηκε η επιβολή της θανατικής ποινής και καθιερώθηκαν οι ακρωτηριασμοί, ο εγκλεισμός σε μονές και η εξορία, για παραδειγματισμό των παραβατών και για αποτροπή νέων παραβάσεων. Κατά συνέπεια, το σωφρονιστικό σύστημα κατά την διάρκεια των βυζαντινών χρόνων θεωρήθηκε, από την πλευρά των ειδικών, ως πιο επιεικές απέναντι στους παραβάτες και τους εγκληματίες και αποδίδεται στην επιρροή της διδασκαλίας του Χριστιανισμού (Τρωϊάνος, 2001).

Η τρίτη περίοδος συνδέεται άρρηκτα και οριοθετείται χρονολογικά με τον διαφωτισμό και την γαλλική επανάσταση, δηλαδή έως το 1876 και υπήρξε σημαντική επιρροή του σωφρονιστικού συστήματος από μεγάλες μορφές του γαλλικού διαφωτισμού, όπως ο

Ρουσσώ, ο Βολτέρος και ο Μοντεσκιέ. Οι διακηρύξεις και τα συντάγματα που ψηφίστηκαν και τέθηκαν σε ισχύ, αναφορικά με τα δικαιώματα των ανθρώπων, οδήγησαν στην πεποίθηση ότι δεν υπάρχει ατομική ευθύνη για τον παραβάτη. Η ευθύνη για την παραβατικότητα είναι κοινωνική και υπάρχει κοινωνικός αντίκτυπος (Δασκαλάκης, 1985).

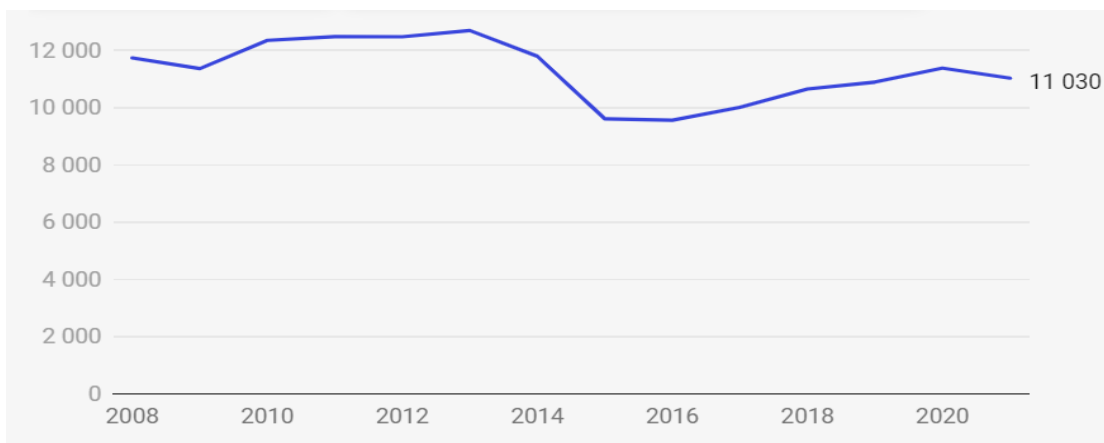
Η τέταρτη περίοδος καθορίζεται από την επίδραση του θετικισμού, δηλαδή έως το 1945. Η θετικιστική προσέγγιση του σωφρονισμού δεν εξετάζει το παρελθόν του παραβάτη, αλλά εστιάζει στο μέλλον της πράξης του, δηλαδή τι πρέπει να γίνει από εδώ και πέρα. Παράλληλα, λαμβάνει υπόψη και την ίδια την προσωπικότητα του παραβάτη και, κατά συνέπεια, προτείνει τιμωρίες αρκετά αυστηρές, ανάλογα πάντα με την σοβαρότητα του αδικήματος και με σκοπό την επανένταξη του παραβάτη στην κοινωνία (Φαρσεδάκης, 2005).

Στην πέμπτη και τελευταία περίοδο εξέλιξης του σωφρονιστικού συστήματος, η οποία χρονολογείται από το 1945 και έπειτα, είναι περισσότερο σαφής και ορατός ο εξανθρωπισμός του ΠΚ. Εστιάζει κυρίως στον ανθρώπινο παράγοντα υπό την έννοια ότι αναγνωρίζεται το γεγονός ότι ο παραβάτης έχει δικαιώματα βάσει του ισχύοντος συντάγματος (Δασκαλάκης, 1985; Αντωνοπούλου, 2011). Βασικό γνώρισμα του σωφρονιστικού συστήματος είναι η προσπάθεια για την επανακοινωνικοποίηση του παραβάτη και η ανάπτυξη των εναλλακτικών ποινών, αποσκοπώντας στην μικρότερη δυνατή παραμονή του παραβάτη στους χώρους των φυλακών (Αντωνοπούλου, 2011), οι οποίες σε παγκόσμιο επίπεδο βρίσκονται σε κατάσταση πληρότητας πέραν από τις δυνατότητές τους (Mutisya, 2020).

1.3 Φυλακές και κρατούμενοι την περίοδο 2008–2021: Υφιστάμενη κατάσταση στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Ιδιαίτερη σημασία έχει να διερευνηθεί η υφιστάμενη κατάσταση στις φυλακές και ο αριθμός των κρατουμένων, τόσο στην χώρα μας, όσο και στην ΕΕ.

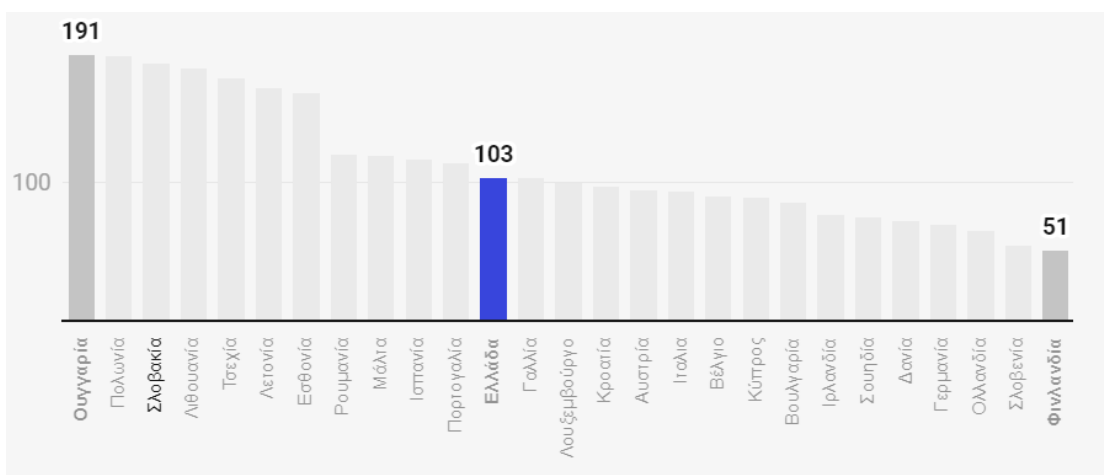
Αναλυτικότερα, για την περίοδο 2008 έως 2014 ο αριθμός κρατουμένων στην Ελλάδα ήταν σχετικά σταθερός αλλά πάντα άνω των 11 χιλιάδων, το 2015 μειώθηκε αισθητά, ενώ από το 2016 και μετά ξεκίνησε πάλι ανοδική πορεία. Το 2021 ο αριθμός κρατούμενων στις ελληνικές φυλακές ήταν 11.030 (Eurostat, 2021).

Γράφημα 1: Αριθμός κρατούμενων στην Ελλάδα για την περίοδο Ιανουαρίου 2008 – Ιανουαρίου 2021.

Πηγή: Eurostat, 2021α

Το 2021, η Ουγγαρία είχε τον μεγαλύτερο αριθμό κρατούμενων ανά 100 χιλιάδες κατοίκους στην Ευρώπη (191) με Πολωνία και Σλοβακία να ακολουθούν. Τους λιγότερους κρατούμενους ανά 100 χιλιάδες κατοίκους στην Ευρώπη είχαν η Ολλανδία, η Σλοβενία και τελευταία η Φινλανδία (51) (Eurostat, 2021).

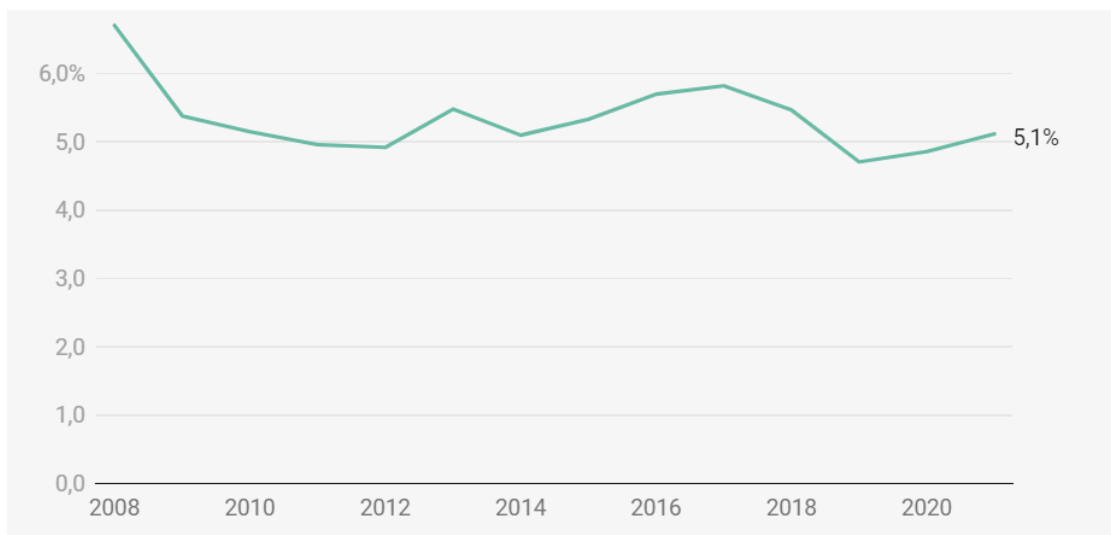

*Τα δεδομένα για το Βέλγιο αφορούν το έτος 2020.

Γράφημα 2: Αριθμός κρατούμενων ανά 100 χιλιάδες κατοίκους στην Ευρώπη κατά το έτος 2021.

Πηγή: Eurostat, 2021α

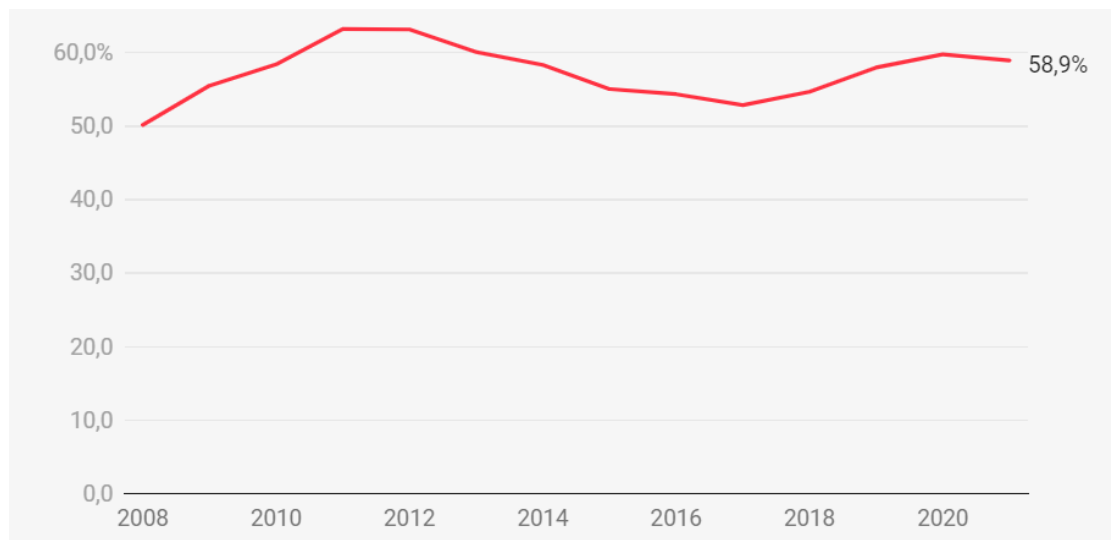
Ως προς τα δημογραφικά στοιχεία των κρατούμενων στις ελληνικές φυλακές, από το 2008 και έπειτα οι γυναίκες έχουν μειωθεί και αποτελούν ένα μικρό ποσοστό του συνολικού αριθμού των κρατούμενων στις φυλακές. Η μεγάλη μείωση σημειώνεται το 2019 ενώ το 2021 μόλις το 5,1% των κρατούμενων στις ελληνικές φυλακές ήταν γυναίκες. (Eurostat, 2021).

Γράφημα 3: Ποσοστό γυναικών κρατούμενων στην Ελλάδα (γυναίκες κρατούμενοι προς τον συνολικό πραγματικό αριθμό των κρατούμενων) για την περίοδο Ιανουαρίου 2008 – Ιανουαρίου 2021.

Πηγή: Eurostat, 2021β

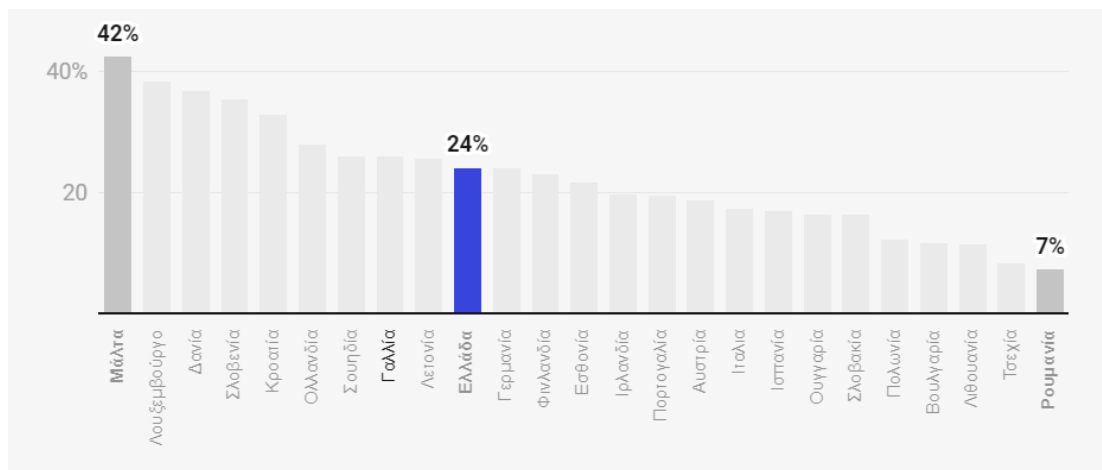
Οι αλλοδαποί κρατούμενοι ξεκίνησαν από το 2008 να είναι 50% στις ελληνικές φυλακές και κατέληξαν τον Ιανουάριο του 2021 να έχουν μια αύξηση 8,9%, δηλαδή το ποσοστό τους ήταν 58,9% (Eurostat, 2021).

Γράφημα 4: Ποσοστό αλλοδαπών κρατούμενων στην Ελλάδα, για την περίοδο Ιανουαρίου 2008 – Ιανουαρίου 2021.

Πηγή: Eurostat, 2021β

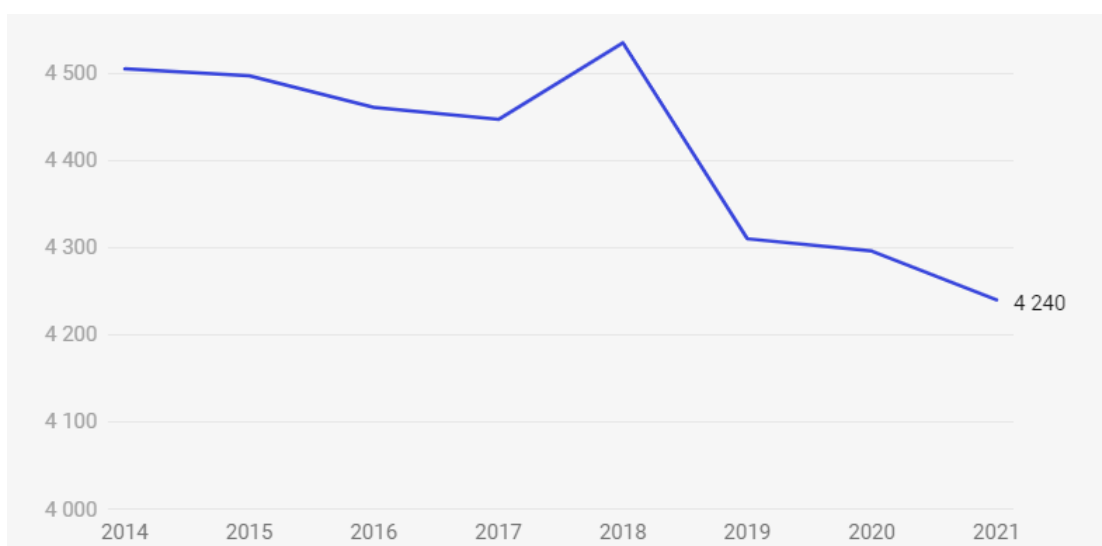
Το 2021, πρώτη χώρα της ΕΕ σε αλλοδαπούς κρατουμένους ήταν η Μάλτα με 42%, υψηλά ποσοστά παρουσίαζαν και άλλες χώρες, όπως είναι το Λουξεμβούργο και η Δανία, ενώ τελευταίες χώρες ήταν η Ρουμανία με 7%, η Τσεχία και η Λιθουανία (Eurostat, 2021).

Γράφημα 5: Ποσοστό αλλοδαπών κρατούμενων στην Ευρώπη κατά το έτος 2021.

Πηγή: Eurostat, 2021β

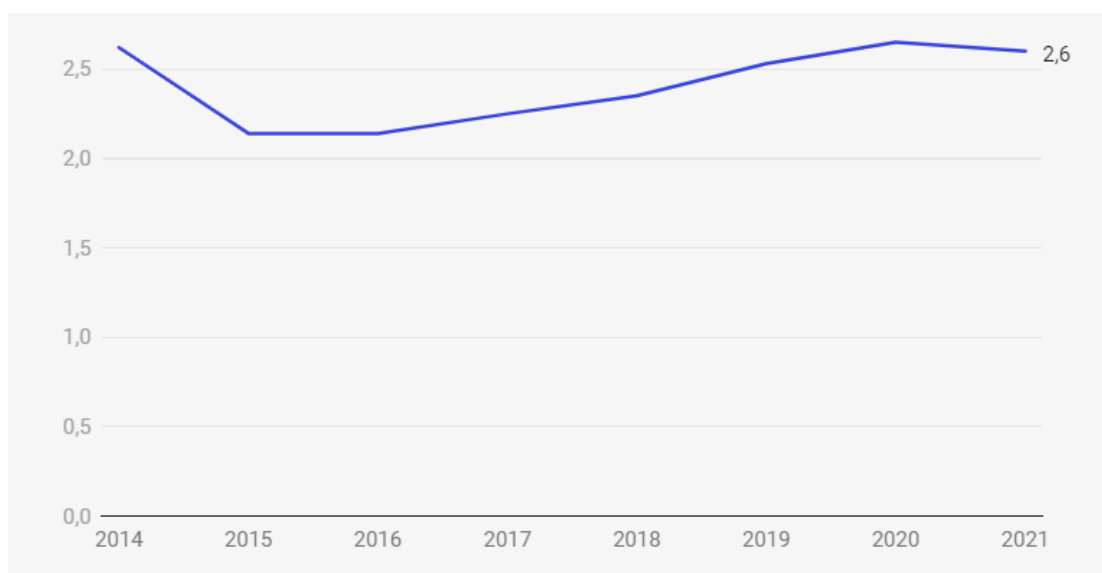
Το 2014 οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι στην Ελλάδα ήταν 4.500. Το 2018 σημειώνεται ο μεγαλύτερος αριθμός σωφρονιστικών υπαλλήλων, αλλά από το 2019 και ύστερα υπάρχει σταδιακή μείωση. Με αποτέλεσμα, το 2020, οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι στην Ελλάδα ήταν 4.296, ενώ το 2021 ήταν 4.240, δηλαδή 260 λιγότεροι από το 2014 (Eurostat, 2021).

Γράφημα 6: Αριθμός σωφρονιστικών υπαλλήλων στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2021.

Πηγή: Eurostat, 2021γ

Το 2014 σε κάθε σωφρονιστικό υπάλληλο των ελληνικών φυλακών αντιστοιχούσαν 2,7 κρατούμενοι, το 2015 υπήρξε αισθητή μείωση αλλά από το επόμενο έτος και ύστερα, ο αριθμός ξεκίνησε να σημειώνει άνοδο, η οποία συνεχίστηκε σταθερά έως και το 2021, όπου σε κάθε σωφρονιστικό υπάλληλο των ελληνικών φυλακών αντιστοιχούσαν κατά μέσο όρο 2,6 κρατούμενοι (Eurostat, 2021).

Γράφημα 7: Αριθμός κρατούμενων ανά σωφρονιστικό υπάλληλο στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2021.

Πηγή: Eurostat, 2021γ

1.4 Ποσοστό πληρότητας φυλακών την περίοδο 2008-2021

Ο όρος του «ποσοστού πληρότητας» μιας φυλακής προσδιορίζεται από τον αριθμό των κρατουμένων που μπορεί επίσημα να χωρέσει η συγκεκριμένη φυλακή. Όταν το ποσοστό υπερβαίνει το 100%, τότε υφίσταται ο όρος του «υπερπληθυσμού» των φυλακών (Eurostat, 2021).

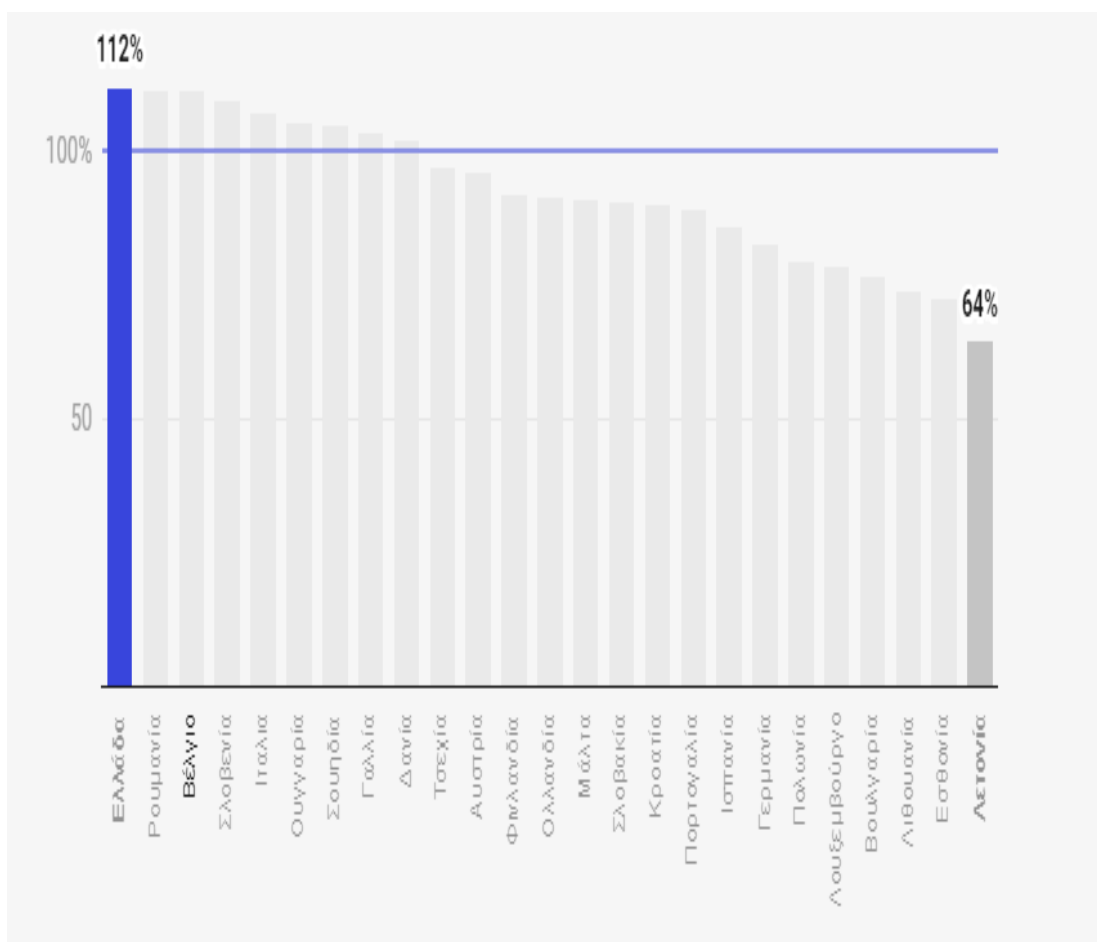
Το 2008 υπήρχε υπερπληρότητα στις ελληνικές φυλακές με ένα ποσοστό 121%. Το 2015 και 2016 έπεσε κάτω από το 100%, αλλά αυτό δεν κράτησε πολύ και από το 2017 μέχρι και το 2021 είχαμε ξανά υπερπληθυσμό στις φυλακές (Eurostat, 2021).

Έτος	Χωρητικότητα φυλακών	Αριθμός κρατουμένων	Πληρότητα
2008	9 664	11 736	121%
2009	9 723	11 364	117%
2010	10 326	12 349	120%
2011	10 376	12 479	120%
2012	9 886	12 475	126%
2013	9 909	12 693	128%
2014	9 886	11 798	119%
2015	9 886	9 611	97%
2016	9 815	9 560	97%
2017	9 935	10 011	101%
2018	9 935	10 654	107%
2019	9 935	10 891	110%
2020	10 175	11 379	112%
2021	10 175	11 030	108%

Γράφημα 8: Χωρητικότητα φυλακών, αριθμός κρατούμενων και ποσοστό πληρότητας των ελληνικών φυλακών για την περίοδο 2008-2021.

Πηγή: Eurostat, 2021α

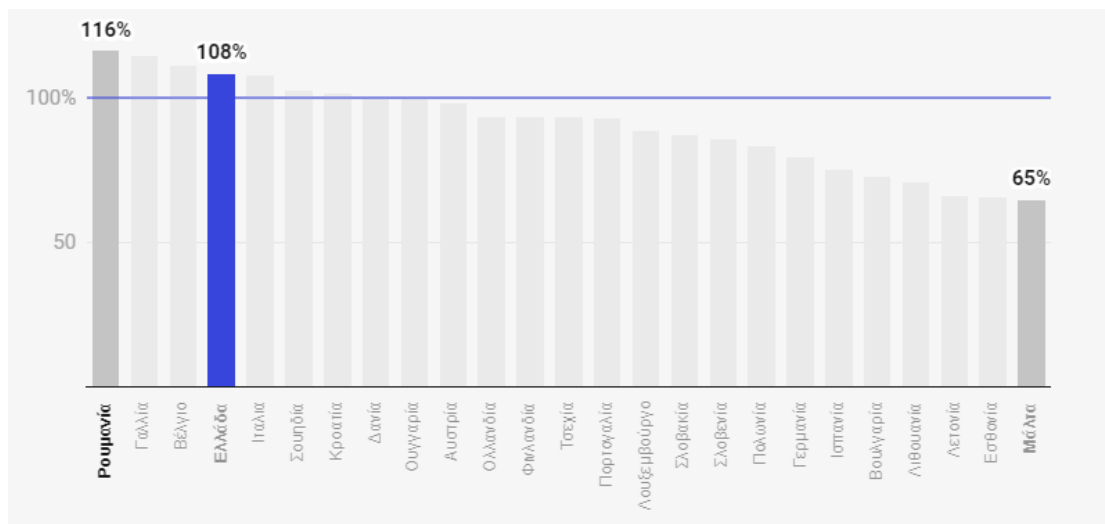
Το 2020, η χώρας μας είχε το πιο υψηλό ποσοστό υπερπληθυσμού των φυλακών ανάμεσα στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες (112%). Υψηλά ποσοστά υπερπληθυσμού των φυλακών παρουσιάζουν και άλλες χώρες, όπως είναι η Ρουμανία, το Βέλγιο, η Σλοβενία και η Ιταλία. Τα πιο χαμηλά ποσοστά υπερπληθυσμού σημειώνονται στην Λετονία (64%), στην Εσθονία, στην Λιθουανία και στην Βουλγαρία (Eurostat, 2021).

Γράφημα 9: Ποσοστό πληρότητας των φυλακών στην Ευρώπη κατά το έτος 2020.

Πηγή: Eurostat, 2021α

Τον επόμενο χρόνο, η πρώτη χώρα σε ποσοστό πληρότητας φυλακών στην Ευρώπη είναι η Ρουμανία με ποσοστό 116%, ακολουθούν η Γαλλία, το Βέλγιο και η Ελλάδα ενώ τελευταίες χώρες είναι η Μάλτα (65%), η Εσθονία, η Λετονία και η Λιθουανία (Eurostat, 2021).

Γράφημα 10: Ποσοστό πληρότητας των φυλακών στην Ευρώπη κατά το έτος 2021.

Πηγή: Eurostat, 2021α

Η Eurostat αποδίδει πιθανή μείωση του ποσοστού πληρότητας των φυλακών από το 2020 και μετά σε ορισμένες περιπτώσεις χωρών, στα μέτρα τα οποία λήφθηκαν λόγω της πανδημίας του κορονοϊού (ΚΥΠΕ, 2023).

Κεφάλαιο 2: Ο θεσμός της κοινωφελούς εργασίας

2.1 Εννοιολογική προσέγγιση του θεσμού της κοινωφελούς εργασίας

Η κοινωφελής ή κοινωνική εργασία (community service) ή με άλλα λόγια η εργασία η οποία πραγματοποιείται σε κοινωνικούς φορείς, έχει συνδεθεί με τον σωφρονισμό και συγκεκριμένα με τις εναλλακτικές μορφές ποινών. Η κοινωφελής εργασία ορίζεται ως η μη αμειβόμενη εργασία, η οποία παρέχεται από έναν παραβάτη σε ένα κοινοτικό περιβάλλον (Homer & Higgins, 2021; Randawar & Jayabalan, 2021). Συνήθως αυτή η εργασία περιλαμβάνει τον καθαρισμό δημόσιων χώρων ή την εργασία σε τοπικές οργανώσεις και γίνεται κατόπιν σχετικής δικαστικής εντολής (Picard et al., 2019).

Η κοινωφελής εργασία αποτελεί ένα ουσιαστικό μέτρο του ποινικού κώδικα. Πρόκειται, στην ουσία, για ένα πρόγραμμα, όπου οι καταδικασθέντες έχουν την ευκαιρία να αναλάβουν κάποια εργασία, με την έγκριση του δικαστηρίου, και να προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο για μια προκαθορισμένη χρονική περίοδο και με συγκεκριμένο ωράριο εργασίας. Έτσι, μπορεί να δοθεί μία πολύ ουσιαστική ευκαιρία για τα άτομα αυτά να μπορέσουν να ενταχθούν πιο εύκολα στην κοινωνία. (Αλεξιάδης, 1995; Bottoms et al., 2004).

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει και ο Gurta (2021), σύμφωνα με στοιχεία πρόσφατης επιστημονικής έρευνας, η κοινωφελής εργασία αφορά σε μια μορφή ποινής, εκτός του κλειστού χώρου της φυλακής. Είναι αποδεκτή ως μέρος της ποινής σε διάφορα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης σε όλο τον κόσμο. Αναγνωρίζεται στο εκάστοτε σύστημα ανάλογα με την χώρα, τις συνθήκες και τις νομικές διατάξεις που ισχύουν σε αυτήν, αλλά και με τη γενικότερη πολιτική που ακολουθεί ένα κράτος, γι αυτό ενδέχεται να υπάρχουν και διαφοροποιήσεις όπως π.χ., σε θέματα περιορισμών, αναστολών κ.λπ. Τονίζεται, επίσης, πως η κοινωφελής εργασία είναι ένας θεσμός που υιοθετείται σε ένα ευρύ φάσμα, τις τελευταίες δεκαετίες, σε πολλά μέρη στον κόσμο, ωστόσο έχουν γίνει περισσότερα βήματα σε κάποιες χώρες, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (Gurta, 2021).

Η ιστορία της κοινωφελούς εργασίας είναι μακρά σε πολλές χώρες και είναι δύσκολο να εντοπιστεί επακριβώς η προέλευσή της. Ωστόσο, η πρώτη χώρα στην Ευρώπη η οποία εφάρμοσε στην πράξη την κοινωφελή εργασία ήταν η Μεγάλη Βρετανία. Για την ακρίβεια,

ο εν λόγω θεσμός προτάθηκε για πρώτη φορά το 1972 με σκοπό την μείωση του πληθυσμού των φυλακών, ξεκινώντας με μεγάλες προσδοκίες ως προς την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού (Αναγνωστάκη, 2013). Με την υιοθέτηση των πρώτων πιλοτικών προγραμμάτων παροχής κοινωφελούς εργασίας στην Μεγάλη Βρετανία, εμφανίστηκε για πρώτη φορά και ο όρος των «εναλλακτικών της φυλάκισης μέτρων και ποινών», ο οποίος αποδίδεται στην αγγλική γλώσσα με τον όρο «alternatives to prison» και «alternatives to imprisonment» (Αναγνωστάκη, 2010).

Το 1991 ήταν η πρώτη φορά που θεσπίστηκε ο θεσμός αυτός με ανάλογο νόμο στη χώρα μας. Με το πέρασμα των χρόνων, η μέθοδος αυτή εξελίχθηκε ως ένα εναλλακτικό μέτρο όπου, με το κατάλληλο πλαίσιο οργάνωσης, συνέβαλε στον σωφρονισμό των καταδικασθέντων, διατήρησε την επαφή τους με την κοινωνία, ενώ βοήθησε σημαντικά και στο πρόβλημα του υπερπληθυσμού των ελληνικών φυλακών (Μαργαρίτη κ.ά., 2020).

Στις μέρες μας, όχι μόνο στην Μεγάλη Βρετανία, αλλά και στις ευρωπαϊκές χώρες, στην Αμερική και στην Ασία, έχει επιτευχθεί η καθολική αποδοχή της παροχής κοινωφελούς εργασίας από τα δικαστήρια και γίνεται ολοένα προσπάθεια μεταστροφής από τις αυστηρά αποτρεπτικές και τιμωρητικές ποινές, στις εναλλακτικές, μεταρρυθμιστικές και αναμορφωτικές μορφές ποινικών κυρώσεων (Sharma & Nidhi, 2021).

2.2 Στόχοι του θεσμού της κοινωφελούς εργασίας ως εναλλακτικής ποινής

Η βασικότερη μη φυλακτική κύρωση που εφαρμόζεται στην Ελλάδα είναι η κοινωφελής εργασία. Ο χαρακτήρας της δεν είναι τιμωρητικός, αλλά περισσότερο παιδαγωγικός και διδακτικός και δεν γίνεται ορατός μόνο από τον παραβάτη, αλλά στοχεύει στο όφελος της κοινωνίας. Στόχος της κοινωφελούς εργασίας είναι να αντιληφθεί ο δράστης την πράξη του, να αποδεχτεί τις ευθύνες που του αναλογούν και να αποκαταστήσει την όποια ζημιά προκάλεσε με την προσφορά της απλήρωτης εργασίας του (Αλεξιάδης, 1995; Αλεξιάδης & Πανούσης, 2002).

Η παιδαγωγική αξία του θεσμού της παροχής κοινωφελούς εργασίας βασίζεται στις αρχές της θεωρίας της κοινωνικής μάθησης. Σύμφωνα με την θεωρία, ο άνθρωπος βρίσκεται, κατά την διάρκεια της ζωής του, σε μια διαδικασία μάθησης. Η βιωματική εκπαίδευση επηρεάζεται, πολλές φορές, από το οικογενειακό, σχολικό, επαγγελματικό και εν γένει

κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο το άτομο δραστηριοποιείται. Τα ερεθίσματα τα οποία λαμβάνει από το εκάστοτε περιβάλλον του, συνθέτουν την προσωπικότητά του και καθορίζουν την συμπεριφορά του (Κουράκη, 2009; Πούρκος, 2003).

Η κοινωνική μάθηση και η βιωματική εκπαίδευση έχουν κοινά στοιχεία και μοιράζονται κοινούς στόχους με τον θεσμό της κοινωφελούς εργασίας. Επιλογές έκτισης της ποινής με εναλλακτικό τρόπο είναι πιο ωφέλιμες για τον καταδικασθέντα από την παραμονή του στην φυλακή, ενώ επίσης του δίνει την δυνατότητα να βελτιώσει την συμπεριφορά του και να επανενταχθεί στην κοινωνία, έχοντας κατακτήσει εκ νέου την ιδιότητα του πολίτη (Rogers, 2006; Κουράκη, 2009).

Άλλοι σημαντικοί στόχοι της κοινωφελούς εργασίας είναι η τιμωρία του παραβάτη στερώνοντας τον ελεύθερο του χρόνο, η μείωση του κόστους συντήρησης των σωφρονιστικών καταστημάτων και η ορθότερη απονομή δικαιοσύνης. Με την αρωγή του συγκεκριμένου μέτρου αποφεύγεται ο εγκλεισμός στη φυλακή των οικονομικά ασθενέστερων καταδικασμένων που αδυνατούν να πληρώσουν το ποσό μετατροπής της ποινής τους σε χρηματική (Λαμπροπούλου, 1999; Δημητράτου, 2015).

Η έκτιση στο κλειστό περιβάλλον της φυλακής, ειδικά για παραβάσεις με μικρές ποινές φυλάκισης, οδηγεί στην απομόνωση από τον κοινωνικό ιστό και στην υπερφόρτωση των φυλακών. Αντίθετα, με την κοινωφελή εργασία επιδιώκεται η αποσυμφόρηση των σωφρονιστικών καταστημάτων προκειμένου το σωφρονιστικό σύστημα να σεβαστεί την αρχή της αξιοπρέπειας των κρατουμένων (Αλεξιάδης, 1995).

Βέβαια, η Αναγνωστάκη (2013) επισημαίνει το οξύμωρο γεγονός ότι στην Ελλάδα, ενώ σημειώνεται αύξηση της υιοθέτησης των εναλλακτικών μέτρων έκτισης ποινών, γίνεται εμφανής μια ταυτόχρονη αύξηση του πληθυσμού των φυλακών, κάτι το οποίο αρχικώς δεν εξηγείται. Οι ειδικοί επισημαίνουν ότι ο πιο σημαντικός λόγος για τον οποίο συμβαίνει αυτό, είναι το γεγονός ότι αυξάνεται η διάρκεια των ποινών οι οποίες στερούν την ελευθερία των κρατουμένων.

Συμπερασματικά, η κοινωφελής εργασία αποτελεί έναν αρκετά σύνθετο σωφρονιστικό θεσμό ο οποίος μπορεί να φανεί χρήσιμος ως μοχλός εκσυγχρονισμού του συστήματος κυρώσεων για τους παραβάτες των νόμων και των υφιστάμενων μεθόδων που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο του σωφρονισμού (Αλεξιάδης & Πανούσης, 2002). Δεν είναι

λίγες οι φορές, όμως, που δεν αμβλύνει το ζήτημα της υπερφόρτωσης των ελληνικών φυλακών, αντίθετα το οξύνει (Τζαννετάκη, 2016; Κουλούρη, 2020).

2.3 Πλεονεκτήματα του θεσμού της κοινωφελούς εργασίας ως εναλλακτικής ποινής

Αναμφίβολα, η παροχή κοινωφελούς εργασίας από την πλευρά του καταδικασθέντα συνοδεύεται από ένα ευρύ φάσμα από πλεονεκτήματα. Το καταδικασθέν άτομο δεν αποκόπτεται από τον κοινωνικό του περίγυρο, κάτι το οποίο θα συνέβαινε στην περίπτωση που εξέτιε την ποινή του σε μια φυλακή. Το άτομο αυτό διατηρεί επαφή με το κοινωνικό, επαγγελματικό και οικογενειακό του περιβάλλον. Επιδρά ευεργετικά στο καταδικασθέν άτομο διότι δεν στιγματίζεται από την παραμονή του στην φυλακή. Άλλωστε, η κράτηση σε φυλακή είναι μια επίπονη διαδικασία που προκαλεί φθορά στο άτομο, κυρίως ψυχολογική, ενώ δεν είναι λίγες οι φορές που οι συνθήκες κράτησης μέσα στις ελληνικές φυλακές δεν είναι οι ενδεδειγμένες και ταπεινώνουν περισσότερο τον κρατούμενο (Δημητράτου, 2015).

Πέρα από τον μη στιγματισμό των κρατουμένων, η παροχή κοινωφελούς εργασίας δίνει τη δυνατότητα στο άτομο να ενισχύσει την αυτοεκτίμησή του και να τηρήσει μια νομοταγή συμπεριφορά ενώ, ταυτόχρονα, βιώνει τις έννομες συνέπειες της παρανομίας του. Συνεπώς, το καταδικασθέν άτομο παρέχει ορισμένη εργασία και άρα νιώθει άξιο και χρήσιμο στην κοινωνία (Δημόπουλος, 1998).

Επίσης, για την επιτάχυνση και την ποιοτική αναβάθμιση της ποινικής δίκης, η κοινωφελής εργασία είναι εύχρηστο εργαλείο στα χέρια των δικαστικών λειτουργιών κατά την λήψη αποφάσεων για την πρόληψη και καταπολέμηση της παραβατικότητας. Θεωρείται ευνοϊκή και συνάμα αυστηρή ποινή, καθώς ο καταδικασμένος τιμωρείται αλλά ανταποδίδει για το αδίκημα που διέπραξε προς όφελος της κοινωνίας (Αλεξιάδης & Πανούσης, 2002).

Τέλος, η παροχή κοινωφελούς εργασίας δημιουργεί το αίσθημα δικαίου, αφού εφαρμόζεται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οικονομικά, μορφωτικά ή κοινωνικά κριτήρια (Λαμπροπούλου, 1999).

2.4 Μειονεκτήματα του θεσμού της κοινωφελούς εργασίας ως εναλλακτικής ποινής

Πέρα από τα πλεονεκτήματα της κοινωφελούς εργασίας, υπάρχουν και ορισμένα μειονεκτήματα τα οποία είναι, δίχως αμφιβολία, λιγότερα σε σύγκριση με τα πλεονεκτήματα. Αρχικά, ένα από τα σημαντικότερα μειονεκτήματα του θεσμού αφορά στην δυσχέρεια της εφαρμογής του μέτρου λόγω ελλιπούς στελέχωσης των υπηρεσιών επιμελητών κοινωνικής αρωγής και των φορέων στους οποίους δύναται να προσφερθεί η κοινωφελής εργασία (Αδαμάκη, 2016).

Παρότι η παροχή κοινωφελούς εργασίας σε φορείς έχει αδιαμφισβήτητο όφελος για την κοινωνία, αλλά και για τους ίδιους τους καταδικασθέντες, τελικά, υπεισέρχονται κίνδυνοι και για την κοινωνία και για τους καταδικασθέντες. Πράγματι, τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία στην ουσία απομακρύνονται από τις εργασίες τους ή από εν δυνάμει θέσεις εργασίας. Ειδικά στην περίπτωση που παρέχουν πολλές ώρες κοινωφελούς εργασίας, υπάρχει ο κίνδυνος να απομακρυνθούν από τον εργασιακό τους περίγυρο και να χάσουν την εργασία τους, ωθώντας τους στην ανεργία. Ακόμη, δεν προβλέπονται εργασιακά δικαιώματα, ούτε λαμβάνεται αμοιβή για την εργασία που παρέχεται (Σορβατζιώτη, 2015).

Υπάρχει άνιση ποινική μεταχείριση μεταξύ πλούσιων και φτωχών, αφού όποιος είναι ευκατάστατος μπορεί να καταβάλλει την χρηματική ποινή της μετατροπής της ποινής φυλάκισης του και να μην χρειαστεί να μπει φυλακή ή να προσφέρει κοινωφελή εργασία (Αναγνωστάκη, 2013). Ο θεσμός της παροχής κοινωφελούς εργασίας αντιμετωπίζει και άλλα εμπόδια. Η έλλειψη ασφαλιστικής κάλυψης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των καταδικασθέντων που παρέχουν κοινωφελή εργασία σε περίπτωση ατυχημάτων στην εργασία αποτελεί τροχοπέδη για την απρόσκοπτη εφαρμογή της (Αναγνωστάκη, 2010). Ζητήματα, επίσης, οικονομικής εξουθένωσης και στιγματισμού είναι πολλές φορές ορατά στα άτομα που παρέχουν την κοινωφελή εργασία, ειδικά όταν το χρονικό διάστημα είναι μεγάλο (Δημόπουλος, 1998).

2.5 Νόμοι σχετικά με τον θεσμό της κοινωφελούς εργασίας στην Ελλάδα

Στη χώρα μας ο θεσμός της κοινωφελούς εργασίας γνώρισε ίσως τις πιο πολλές μεταρρυθμίσεις, ειδικά τις τελευταίες δεκαετίες και εισήχθη στην Ελλάδα με τον νόμο 1941/1991 (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 1991). Ήταν ένας προοδευτικός θεσμός που φιλοδοξούσε να αντικαταστήσει τις βραχυχρόνιες περιοριστικές της ελευθερίας ποινές για την αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης και να ασκήσει μια πιο δίκαιη και αποτελεσματική σωφρονιστική πρακτική. Παρόλα αυτά ο εν λόγω θεσμός παρέμεινε για αρκετά χρόνια ανεφάρμοστος.

Ακολούθησαν οι νόμοι 2408/1996, 2479/97, 3772/2009 όπου επέφεραν αρκετές μεταβολές προσθέτοντας ή τροποποιώντας διατάξεις. Κατά την διάρκεια του έτους 2010 θεσπίστηκε ο νόμος 3904/2010 όπου από το πέμπτο έως και το δωδέκατο άρθρο, περιγράφεται η μετατροπή της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας και όλες οι προϋποθέσεις που την διέπουν (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 2010).

Με τον νόμο 4619/2019 η κοινωφελής εργασία κρίθηκε ως βασική ποινή (και πιο συγκεκριμένα με το άρθρο 50 του Ποινικού Κώδικα) μαζί με τις στερητικές της ελευθερίας ποινές και τη χρηματική ποινή. Στο άρθρο 55 αναφέρεται η ελάχιστη και η μέγιστη δυνατή χρονική διάρκεια παροχής κοινωφελούς εργασίας, η οποία δεν μπορεί να έχει διάρκεια ανώτερη των επτακοσίων είκοσι ωρών, αλλά ούτε να είναι κατώτερη των εκατό ωρών, εκτός αν το δικαστήριο ορίζει διαφορετικά. Την κοινωφελή εργασία αφορά και το άρθρο 81 του ιδίου νόμου και αναφέρει που μπορεί να προσφερθεί και ποιες είναι οι προϋποθέσεις που επιβάλλονται από το δικαστήριο (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 2019).

Μία από τις τελευταίες τροποποιήσεις έγινε με τον νόμο 4855/2021 όπου στο πέμπτο του άρθρο κάνει μνεία στην παροχή κοινωφελούς εργασίας, τροποποιώντας την χρησιμοποιούμενη ορολογία και κυρίως το ρήμα «εκτελώ» στο ρήμα «παρέχω» (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 2021).

Με την πιο πρόσφατη κοινή υπουργική απόφαση για την παροχή κοινωφελούς εργασίας (ΦΕΚ Β' 6259/12.12.2022), ορίζεται η μέγιστη διάρκεια παροχής της που δεν μπορεί να υπερβαίνει τις χίλιες πεντακόσιες ώρες, ούτε να έχει διάρκεια μεγαλύτερη των τριών ετών. Για την επιλογή του Φορέα και του είδους της παρεχόμενης κοινωφελούς εργασίας λαμβάνονται υπόψη ιδίως: α) ο τόπος διαμονής του παρέχοντος την εργασία, εκτός αν

υπάρχει ειδικός λόγος απομάκρυνσής του από την περιοχή της κατοικίας του, β) η φύση, η βαρύτητα, οι συνθήκες τέλεσης της αξιόποινης πράξης και οι κίνδυνοι που μπορούν να προκύψουν, γ) η ηλικία, η κατάσταση της υγείας και οι οικογενειακές υποχρεώσεις του καταδικασθέντος, δ) το επάγγελμα και οι δεξιότητες του. Ο καταδικασθείς παρέχει την υπηρεσία του στο Φορέα μόνο σε βοηθητικές εργασίες και δεν επιτρέπεται να εργάζεται πέραν του χρόνου ή να αναλαμβάνει καθήκοντα διαφορετικά από αυτά που αναγράφονται στο συμφωνητικό παροχής κοινωφελούς εργασίας μεταξύ του καταδικασθέντος και του Φορέα, το οποίο συνυπογράφει ως εκ τρίτου συμβαλλόμενη και η Υ.Ε.Κ.Α. του τόπου παροχής κοινωφελούς εργασίας (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 2022).

Αυτό που παρατηρεί κανείς είναι ότι πραγματοποιούνται ολοένα και περισσότερες αλλαγές στους ισχύοντες νόμους αναφορικά με την έκτιση της ποινής φυλάκισης μέσω της παροχής κοινωφελούς εργασίας που σκοπό έχουν την πιο ουσιαστική και πλήρη περιγραφή των όρων και προϋποθέσεων της.

2.6 Προϋποθέσεις μετατροπής της ποινής φυλάκισης σε παροχή κοινωφελούς εργασίας

Σύμφωνα με τον ισχύοντα Ποινικού Κώδικα, υπάρχουν ορισμένες προϋποθέσεις προκειμένου οι παραβάτες των νόμων να μπορούν να προχωρήσουν στην παροχή κοινωφελούς εργασίας. Ουσιαστικά, η ποινή φυλάκισης η οποία θα έχει επιβληθεί στον καταδικασθέντα θα πρέπει να βρίσκεται εντός ενός χρονικού πλαισίου και ειδικότερα να μην υπερβαίνει τα τρία έτη, αλλά και να μην αφορά σε ποινές οι οποίες επιβλήθηκαν για την εμπορία ναρκωτικών (Καϊάφα-Γκμπάντι et al., 2020).

Πέρα από την χρονική διάρκεια της ποινής, μια σημαντική προϋπόθεση είναι να έχει υποβάλλει ο καταδικασθείς αίτηση ή έστω να έχει αποδεχτεί την μετατροπή της ποινής του σε παροχή κοινωφελούς εργασίας. Η μετατροπή της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας δεν έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα, αλλά γίνεται σύμφωνα με την ελεύθερη βούληση του καταδικασθέντα (Kouloyris et al., 2015).

Εκτός από την συγκατάθεση του καταδικασθέντα, απαραίτητη προϋπόθεση για την μετατροπή της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας είναι και η κρίση του δικαστηρίου. Τα μέλη του δικαστηρίου κρίνουν το κατά πόσον το είδος της κοινωφελούς

εργασίας που επιλέγεται αντιστοιχεί με τις δυνατότητες του καταδικασθέντα και κατά πόσον συνάδει με τις σωματικές, αλλά και πνευματικές του δυνατότητες (Καϊιάφα-Γκμπάντι et al., 2020).

Παράλληλα, είναι αναγκαίο να γίνει η αποδοχή του καταδικασθέντα και από τον ίδιο τον Φορέα που θα υλοποιηθεί η κοινωφελής εργασία. Προκειμένου να δοθεί η έγκριση της μετατροπής της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας εκ μέρους του δικαστηρίου, είναι απαραίτητο να προηγηθεί η προσκόμιση βεβαίωσης από την αρμόδια υπηρεσία που να αναφέρει ότι γίνεται δεκτό το αίτημα παροχής κοινωφελούς εργασίας από τον καταδικασθέντα (Koulogris et al., 2015).

Τέλος, από την πλευρά του δικαστηρίου ακολουθείται συγκεκριμένη σειρά ενεργειών προτού η ποινή έκτισης σε φυλακή μετατραπεί σε παροχή κοινωφελούς εργασίας. Το δικαστήριο πρώτα αποφασίζει για την μετατροπή της στερητικής της ελευθερίας ποινής σε χρηματική ποινή και μετά εκτιμά αν το καταδικασθέν άτομο μπορεί να προβεί στην άμεση αποπληρωμή του συγκεκριμένου ποσού. Μόνο στην περίπτωση κατά την οποία το καταδικασθέν άτομο αδυνατεί να αποπληρώσει άμεσα το ποσό, τότε το δικαστήριο εξετάζει την δυνατότητα μετατροπής του χρηματικού ποσού, είτε ολόκληρου είτε κάποιου τμήματός του, σε παροχή κοινωφελούς εργασίας (Δημητράτου, 2015).

2.7 Συνέπειες από την ελλιπή εκπλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας

Σε περίπτωση που ο καταδικασθέντας δεν εκπλήρωσε την κοινωφελή εργασία, τότε επιβάλλονται συνέπειες σε αυτόν σύμφωνα με τον ΠΚ της χώρας μας. Ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής, ο οποίος έχει οριστεί από τα ελληνικά δικαστήρια, οφείλει να ενημερώσει έγγραφα τον εισαγγελέα ο οποίος με τη σειρά του δύναται να προβεί σε αυτεπάγγελτη έρευνα της περίπτωσης και να εξετάσει εάν η κοινωφελής εργασία πραγματοποιείται κανονικά ή όχι (Χαραλαμπάκης, 2011).

Εάν μετά από την αυτεπάγγελτη έρευνα του εισαγγελέα διαπιστωθεί ότι η κοινωφελής εργασία παρέχεται ελλιπώς, πλημμελώς ή καθόλου, τότε προβαίνει σε διάταξη για να αρθεί η ισχύς της μετατροπής της ποινής σε κοινωφελή εργασία του συγκεκριμένου ατόμου και σε διάταξη για την εκτέλεση της ποινής είτε με την μορφή της περιοριστικής

της ελευθερίας ποινής, δηλαδή την κράτηση του ατόμου σε φυλακή, είτε με την επιβολή χρηματικής ποινής. Προτού τεθεί σε ισχύ η διάταξη του εισαγγελέα, το άτομο που έχει καταδικαστεί διατηρεί το δικαίωμα της ακρόασης από τον ίδιο τον εισαγγελέα. Ακόμα και μετά από την έκδοση της διάταξης από την πλευρά του εισαγγελέα, ο καταδικασθείς διατηρεί το δικαίωμα να προσφύγει κατά της διάταξης του (Μαργαρίτης et al., 2016).

2.8 Η ανάγκη της επίβλεψης του παρεχόμενου κοινωφελούς έργου και η ίδρυση των Υπηρεσιών Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής (Υ.Ε.Κ.Α.)

Οι Υπηρεσίες Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής (ΥΕΚΑ) ιδρύθηκαν από τον John Augustus το 1841 στο δικαστήριο της Βοστώνης, ο οποίος πρότεινε την ίδρυση τους στον χώρο της δικαιοσύνης, με σκοπό η λειτουργία τους να δρα υποστηρικτικά στην εφαρμογή των μέτρων που εκτίονται στην κοινότητα (Αναγνωστάκη, 2015).

Στην χώρα μας, οι Υ.Ε.Κ.Α. είναι σχετικά νέες υπηρεσίες στον χώρο της δικαιοσύνης και αποτελούν την πιο σύγχρονη δομή της εφαρμογής των εναλλακτικών μέτρων της ποινής για ενήλικες. Θεσμοθετήθηκαν σύμφωνα με τον νόμο 1941/1991, αλλά λειτούργησαν μετά από δεκαέξι χρόνια σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα 195/2006 (Αναγνωστάκη, 2010; Αδαμάκη, 2016). Οι Υ.Ε.Κ.Α. στελεχώθηκαν τον επόμενο χρόνο, το 2007, με εξειδικευμένο προσωπικό το οποίο αποτελούνταν από ειδικούς των επιστημών της Κοινωνιολογίας και της Ψυχολογίας και από κοινωνικούς λειτουργούς (Αδαμάκη, 2016) και λειτούργησαν σε συνολικά δεκατέσσερα πρωτοδικεία της χώρας (Σορβατζιώτη, 2015).

Από νομικής πλευράς, οι Υ.Ε.Κ.Α. έχουν δημιουργηθεί ως δημόσιες υπηρεσίες και βρίσκονται υπό την εποπτεία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ενώ ακολουθούν, ως προς την δομή και την λειτουργία τους, τα πρότυπα που έχουν οριστεί για τις ευρωπαϊκές χώρες. Η σημασία του ρόλου των Υ.Ε.Κ.Α. φαίνεται από το γεγονός ότι, προκειμένου να υλοποιηθεί με επιτυχία η παροχή της κοινωφελούς εργασίας, είναι αναγκαίο να υπάρχει ένα άτομο που να εποπτεύει την αποτελεσματικότητα της από την πλευρά του καταδικασθέντα (Αδαμάκη, 2016).

Η ανάγκη, λοιπόν, της επίβλεψης του κοινωφελούς έργου δημιούργησε την Υ.Ε.Κ.Α., η οποία επιτηρεί θεσμικά τις δραστηριότητες του ατόμου που παρέχει την κοινωφελή εργασία ώστε να μπορέσει να εκτίσει την ποινή του χωρίς να αναγκαστεί να απολέσει την ελευθερία του (Κουλογρίσι et al., 2015).

Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία της έρευνας

3.1 Είδος της έρευνας: Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας

Η ποιοτική έρευνα, χρησιμοποιείται συχνά στις κοινωνικές επιστήμες και πραγματοποιείται σε πραγματικές συνθήκες, δηλαδή μελετά τους ανθρώπους στον πραγματικό κόσμο, δίνοντας έμφαση στον τρόπο που βιώνουν τις καταστάσεις και συμπεριφέρονται μέσα σε ένα συγκεκριμένο πολιτισμικό πλαίσιο (Mason, 2011; Ίσαρη & Πουρκός, 2015). Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο Ιωσηφίδης (2008, σ. 21), *«οι ποιοτικές μέθοδοι εφαρμόζονται σε ερευνητικά εγχειρήματα και προσεγγίσεις που έχουν ως βασικό στόχο την διερεύνηση των νοημάτων και των αναπαραστάσεων που αποδίδουν τα υποκείμενα σε κοινωνικά φαινόμενα και διαδικασίες»*.

Στην ποιοτική έρευνα, σημαντική είναι η επιλογή της γενικής ερευνητικής περιοχής, του σκοπού, αλλά και των ερευνητικών εργαλείων από την πλευρά του ερευνητή, βάση της προσωπικής του εμπειρίας, των ερευνητικών του ενδιαφερόντων και της μελέτης σχετικής επιστημονικής βιβλιογραφίας (Ιωσηφίδης, 2017).

Το πιο σημαντικό εργαλείο της ποιοτικής ερευνητικής μεθόδου είναι η συνέντευξη. Με την διαδικασία της συνέντευξης, ο/η ερευνητής/τρια επικοινωνεί και αλληλεπιδρά με τα υποκείμενα της έρευνας και, με αυτόν τον τρόπο, συγκεντρώνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που χρειάζεται ώστε να πραγματοποιήσει την έρευνα (Σαββάκης, 2022; Χαλικιάς & Σαμαντά, 2016).

Στην παρούσα έρευνα, χρησιμοποιήθηκε η ποιοτική ερευνητική μέθοδος και, ως εργαλείο αυτής, επιλέχθηκε η δομημένη συνέντευξη με καθορισμένες ερωτήσεις και συγκεκριμένη σειρά ενώ δημιουργήθηκαν δύο κατάλληλοι οδηγοί συνέντευξης.

3.2 Πληθυσμός και συμμετέχοντες στην έρευνα

Ο πληθυσμός της έρευνας είναι οι επόπτες της κοινωφελούς εργασίας και οι καταδικασθέντες σε ποινή φυλάκισης που την εκτίουν μέσω του προγράμματος κοινωφελούς εργασίας. Αν ληφθούν υπόψη οι επιμέρους κατηγορίες των

καταδικασθέντων που παρέχουν κοινωφελή εργασία, τότε οι συμμετέχοντες στην έρευνα είναι:

- Οι πέντε επόπτες των ατόμων που παρείχαν κοινωφελή εργασία στην διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου και η αναφορά σε αυτούς, στο πλαίσιο της ανάλυσης των δεδομένων, θα είναι Ε1 (Επόπτης 1), Ε2 (Επόπτης 2) κ.ο.κ.
- Οι καταδικασθέντες που υπέγραψαν σύμβαση παροχής κοινωφελούς εργασίας στην διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου, οι οποίοι, με την σειρά τους, χωρίστηκαν σε τρεις επιμέρους κατηγορίες και συγκεκριμένα:
 - στους πέντε καταδικασθέντες που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την παροχή κοινωφελούς εργασίας στην διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου και η αναφορά σε αυτούς, στο πλαίσιο της ανάλυσης των δεδομένων, θα είναι Κ1 (Καταδικασθείς 1), Κ2 (Καταδικασθείς 2) κ.ο.κ.
 - στους δύο καταδικασθέντες που δεν ολοκλήρωσαν ακόμα την παροχή κοινωφελούς εργασίας στην διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου και η αναφορά τους, στο πλαίσιο της ανάλυσης των δεδομένων, θα είναι Κ1 (Καταδικασθείς 1) και Κ2 (Καταδικασθείς 2).
 - στους τέσσερις καταδικασθέντες οι οποίοι ενώ υπέγραψαν την σύμβαση για παροχή κοινωφελούς εργασίας στην διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου, την εγκατέλειψαν και η αναφορά σε αυτούς θα γίνει ως Κ1 (Καταδικασθείς 1) και Κ2 (Καταδικασθείς 2) κ.ο.κ.

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, τα άτομα συναντήθηκαν με την ερευνήτρια δια ζώσης και μαγνητοφωνήθηκαν οι συνεντεύξεις, προκειμένου να γίνει η απομαγνητοφώνησή τους και η καταγραφή τους.

Για τις ανάγκες της έρευνας, δημιουργήθηκαν τέσσερις οδηγοί συνέντευξης και η έκταση τους δεν ήταν μεγάλη, με λίγες σχετικά στοχευμένες ερωτήσεις, ώστε να υπάρχει υψηλό ποσοστό απόκρισης και επιθυμίας συμμετοχής. Από πλευράς δομής, οι οδηγοί συνέντευξης περιείχαν στο πρώτο μέρος τους ερωτήσεις οι οποίες αφορούσαν τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων και στο, δεύτερο μέρος, περιείχαν ερωτήσεις οι οποίες επιλέχθηκαν από την βιβλιογραφία που μελετήθηκε και στόχευαν στην απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων που τέθηκαν στην αρχή της έρευνας.

3.3 Σύνδεση των ερευνητικών ερωτημάτων με τις ερωτήσεις των οδηγών συνέντευξης

Η σύνδεση των ερευνητικών ερωτημάτων με τις ερωτήσεις των οδηγών συνέντευξης που τέθηκαν ανά κατηγορία δείγματος είναι η παρακάτω:

▪ Ερευνητικά ερωτήματα για την περίπτωση των εποπτών

1. Σε ποιους τομείς συμβάλλει η παροχή κοινωφελούς εργασίας, τόσο για την κοινωνία όσο και για τους καταδικασθέντες;

Ερωτήσεις συνέντευξης: 1, 4 , 6

1. Η παροχή κοινωφελούς έργου αντί της έκτισης ποινής στις φυλακές βοηθάει τους καταδικασθέντες στην επανένταξή τους στην κοινωνία;
4. Τα άτομα που προσφέρουν κοινωφελή εργασία αποδίδουν στην εργασία;
6. Τα άτομα που έχουν αναλάβει κοινωφελή εργασία αντί της έκτισης ποινής είναι συνεπείς στο υποχρεωτικό τους ωράριο;

2. Ποιοι είναι οι στόχοι της παροχής κοινωφελούς εργασίας και ποια η αποτελεσματικότητά του θεσμού;

Ερωτήσεις συνέντευξης: 2, 3, 8

2. Κατά την γνώμη σας, ποιοι είναι οι κυριότεροι στόχοι της παροχής κοινωφελούς εργασίας αντί της έκτισης ποινής φυλάκισης στη χώρα μας σήμερα;
3. Πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνει κάποια αλλαγή στον θεσμό ώστε να λειτουργήσει τα μέγιστα;
8. Με ποιο τρόπο γίνεται η εποπτεία αυτών των ατόμων. Ο τρόπος αυτός της εποπτείας μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

3. Ποιες είναι οι σχέσεις και τα πιθανά προβλήματα ανάμεσα στους εργαζόμενους και τους καταδικασθέντες;

Ερωτήσεις συνέντευξης: 5, 7

5. Αντιμετωπίζουν προβλήματα οι εργαζόμενοι με τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία και πώς είναι η συμπεριφορά τους;

7. Θα χαρακτηρίζατε τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία παραβατικά ή τους αντιλαμβάνεσθε σαν άτομα που τους δίνει ο νόμος το δικαίωμα να προσφέρουν στην κοινωνία;

▪ **Ερευνητικά ερωτήματα για την περίπτωση των καταδικασθέντων που εγκατέλειψαν την παροχή κοινωφελούς εργασίας**

1. Για ποιο λόγο ενώ επιλέξατε την κοινωφελή εργασία δεν την ολοκληρώσατε επιτυχώς;

Ερωτήσεις συνέντευξης: 1, 2, 3

1. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;
2. Γιατί επιλέξατε την κοινωφελή εργασία για να εκτίσετε την ποινή σας και στη συνέχεια δεν την ολοκληρώσατε;
3. Είχατε κάποιο πρόβλημα με τους εργαζόμενους που σας ανάγκασε να την εγκαταλείψετε;

2. Ποιες είναι οι συνέπειες της μη ολοκλήρωσης της κοινωφελούς εργασίας;

Ερωτήσεις συνέντευξης: 4, 5

4. Μετανιώσατε που δεν ολοκληρώσατε την κοινωφελή εργασία;
5. Ποιες ήταν οι συνέπειες και πως εκτίσατε τελικά την ποινή σας;

- **Ερευνητικά ερωτήματα για την περίπτωση των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν την παροχή κοινωφελούς εργασίας**

1. Ποιος είναι ο βαθμός συνέπειας σας απέναντι στο θεσμό παροχής κοινωφελούς εργασίας;

Ερωτήσεις συνέντευξης: 2, 3, 6

2. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;
3. Είστε συνεπής στην άφιξη και στην αποχώρηση από το χώρο όπου παρέχετε την κοινωφελή εργασία;
6. Συμμετέχετε πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά;

2. Ο τρόπος που λειτουργεί ο θεσμός της παροχής κοινωφελούς εργασίας αποφέρει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

Ερωτήσεις συνέντευξης: 4, 5, 7

4. Είστε ευχαριστημένος από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωφελή εργασία;
5. Αντιμετωπίζετε προβλήματα με τους επόπτες σας ή με τους εργαζόμενους του δήμου;
7. Με ποιο τρόπο γίνεται η εποπτεία σας. Ο τρόπος αυτός μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

3. Σε ποιο βαθμό θα ωφελήσει η ολοκλήρωση του προγράμματος της κοινωφελούς εργασίας;

Ερωτήσεις συνέντευξης: 1, 8

1. Τι περιμένετε με την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας και πού πιστεύετε ότι θα σας ωφελήσει;
8. Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σας στην κοινωφελή εργασία θα σας αποτρέψει από άλλη αξιόποινη πράξη;

- **Ερευνητικά ερωτήματα για την περίπτωση των καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την παροχή κοινωφελούς εργασίας**

1. Ποιος ήταν ο βαθμός συνέπειας σας απέναντι στο θεσμό παροχής κοινωφελούς εργασίας;

Ερωτήσεις συνέντευξης: 2, 3, 6

2. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;
3. Ήσασταν συνεπής στην άφιξη και στην αποχώρηση από το χώρο όπου παρείχατε την κοινωφελή εργασία;
6. Συμμετείχατε πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά;

2. Ο τρόπος που λειτουργούσε ο θεσμός της παροχής κοινωφελούς εργασίας απέφερε τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

Ερωτήσεις συνέντευξης: 4, 5, 7

4. Μείνατε ευχαριστημένος από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωφελής εργασία;
5. Αντιμετωπίσατε προβλήματα με τους επόπτες σας ή με τους εργαζόμενους του δήμου;
7. Με ποιο τρόπο γινόταν η εποπτεία σας. Ο τρόπος αυτός μπορούσε να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

3. Σε ποιο βαθμό ωφέλησε η ολοκλήρωση του προγράμματος της κοινωφελούς εργασίας;

Ερωτήσεις συνέντευξης: 1, 8

1. Τι περιμένατε με την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας και πού πιστεύετε ότι σας ωφέλησε;
8. Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σας στην κοινωφελή εργασία σας απέτρεψε από άλλη αξιόποινη πράξη;

3.4 Περιορισμοί και ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας

Περιορισμός της έρευνας είναι ο γεωγραφικός, αφού η παρούσα έρευνα αφορά στο νησί της Ρόδου και υπάρχει αδυναμία της γενίκευσης των συμπερασμάτων της. Επίσης, το γεγονός ότι και οι επόπτες και οι καταδικασμένοι απασχολούνταν, οι πρώτοι ως εργαζόμενοι και οι δεύτεροι για την έκτιση της ποινής τους, στην διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του νησιού της Ρόδου, περιορίζει την έρευνά μας ως προς τους υπό εξέταση πληθυσμούς, καθώς δεν συμπεριέλαβε άτομα από άλλες υπηρεσίες και περιοχές όπου εφαρμόζεται ο θεσμός της παροχής κοινωφελούς εργασίας.

Στην ποιοτική έρευνα προκύπτει το ζήτημα της ηθικής και της δεοντολογίας γιατί οι συμμετέχοντες στην έρευνα και ο/η ερευνητής/τρια εμπλέκονται με άμεσο τρόπο στην διαδικασία. Τα ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας τα οποία προκύπτουν στο πλαίσιο της διεξαγωγής μιας ποιοτικής έρευνας συνδέονται με τα μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται προκειμένου να επιτευχθούν οι σκοποί της έρευνάς και είναι, κατά βάση, η εμπιστευτικότητα και η ανωνυμία των υποκειμένων της έρευνας, η εντιμότητα και η εμπιστοσύνη, η λήψη εκ των προτέρων πληροφορημένης συναίνεσης και, τέλος, η πρόσβαση ή και η χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας (Σαββάκης, 2022).

Τα άτομα τα οποία συμμετείχαν στην έρευνα έλαβαν γνώση του σκοπού της έρευνας, ο οποίος είναι καθαρά παιδαγωγικός, με τηλεφωνική επικοινωνία η οποία ήταν προγενέστερη της συνέντευξης και ρωτήθηκαν εάν επιθυμούν να συμμετάσχουν σε αυτήν. Μόνο έπειτα από την συγκατάθεσή τους και της λήψης της προφορικής συναίνεσής τους, κανονίστηκε η διαζώσης συνάντηση για την λήψη της συνέντευξης.

Προτού ξεκινήσει η συνέντευξη, οι συμμετέχοντες διασφαλίστηκαν ως προς την εμπιστευτικότητα και την ανωνυμία των στοιχείων τους, αφού η αναφορά τους μέσα στην εργασία θα είναι κωδικοποιημένη. Ακόμη, οι συμμετέχοντες στην έρευνα ενημερώθηκαν ότι η συμμετοχή τους στην έρευνα δεν εμπεριέχει κάποιο κόστος για αυτούς, ενώ παράλληλα δεν υπεισέρχεται κάποιος κίνδυνος για τους ίδιους που να απορρέει από την συμμετοχή τους στην έρευνα, επειδή το θέμα της έρευνας τους αφορά άμεσα. Όλα τα ανωτέρω στοιχεία ηχογραφήθηκαν με την άδεια των συμμετεχόντων, ως μέρος της συνέντευξης, ώστε να υπάρχει απόδειξη της συγκατάθεσης των συμμετεχόντων σε αυτή.

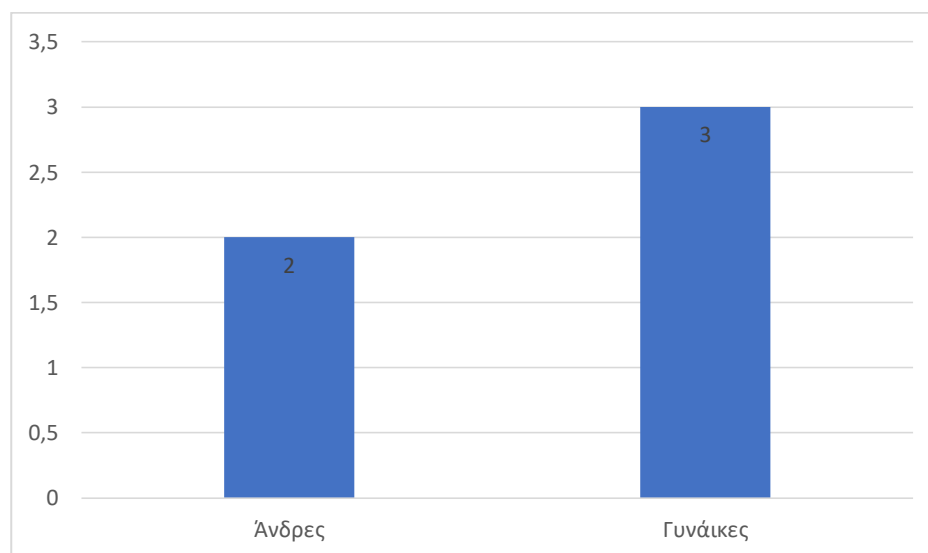
Κεφάλαιο 4: Αποτελέσματα της έρευνας

4.1 Δημογραφικά στοιχεία των εποπτών της παροχής κοινωφελούς εργασίας

Στο πλαίσιο της έρευνας, συμμετείχαν πέντε επόπτες και, πιο συγκεκριμένα, συμμετείχαν τρεις επόπτες από την πόλη της Ρόδου, ένας επόπτης από την Ιαλυσό και μία επόπτρια από την νότια Ρόδο.

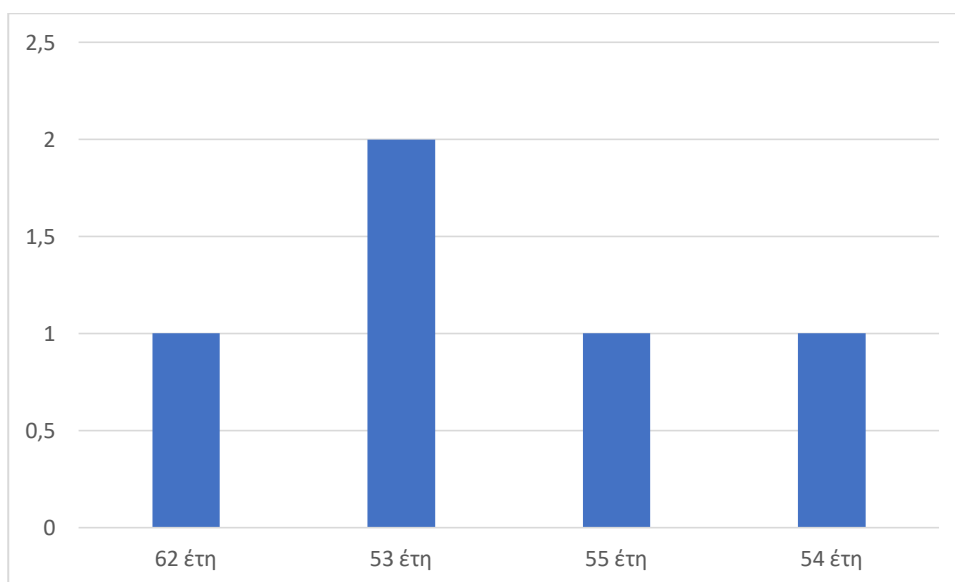
Πιο αναλυτικά, όσον αφορά την ειδικότητα των συμμετεχόντων, ο πρώτος επόπτης (E1) ήταν αναπληρωτής προϊστάμενος στην διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου στον δήμο Ρόδου, η δεύτερη επόπτρια (E2) ήταν δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κλάδου Διοικητικού, η τρίτη επόπτρια (E3) ήταν πανεπιστημιακής εκπαίδευσης κλάδου Γεωπόνων, ο τέταρτος επόπτης (E4) ήταν προϊστάμενος συντηρήσεων και καθημερινότητας δημοτικής ενότητας Ιαλυσού και η πέμπτη επόπτρια (E5) ήταν διοικητική υπάλληλος και, συγκεκριμένα, αναπληρώτρια προϊσταμένη τμήματος συντηρήσεων και καθημερινότητας Νότιας Ρόδου.

Αναφορικά με το φύλο των εποπτών και των εποπτριών που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα, οι δύο από αυτούς ήταν άνδρες και συγκεκριμένα οι E1 και E4 και οι υπόλοιπες τρεις συμμετέχουσες ήταν γυναίκες, δηλαδή οι E2, E3 και E5.

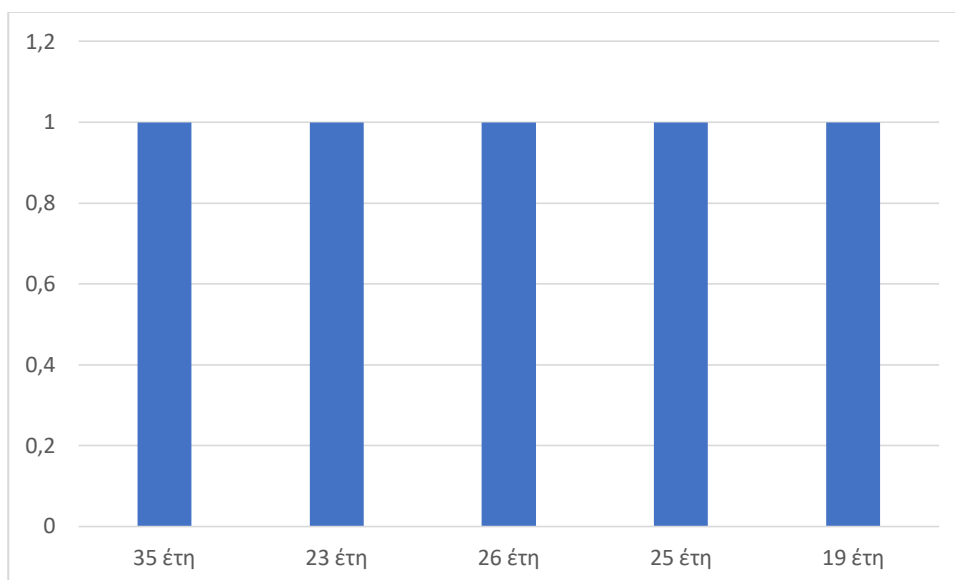
Ακιδωτό γράφημα 11: Φύλο εποπτών και εποπτριών.

Όσον αφορά την ηλικία τους, όλοι οι συμμετέχοντες είχαν παρόμοια ηλικία. Οι Ε2 και Ε5 ήταν 53 ετών, ο Ε4 ήταν 54 ετών, ο Ε3 ήταν 55 ετών και ο Ε1 ήταν 62 ετών.

Ακιδωτό γράφημα 12: Ηλικία εποπτών και εποπτριών.

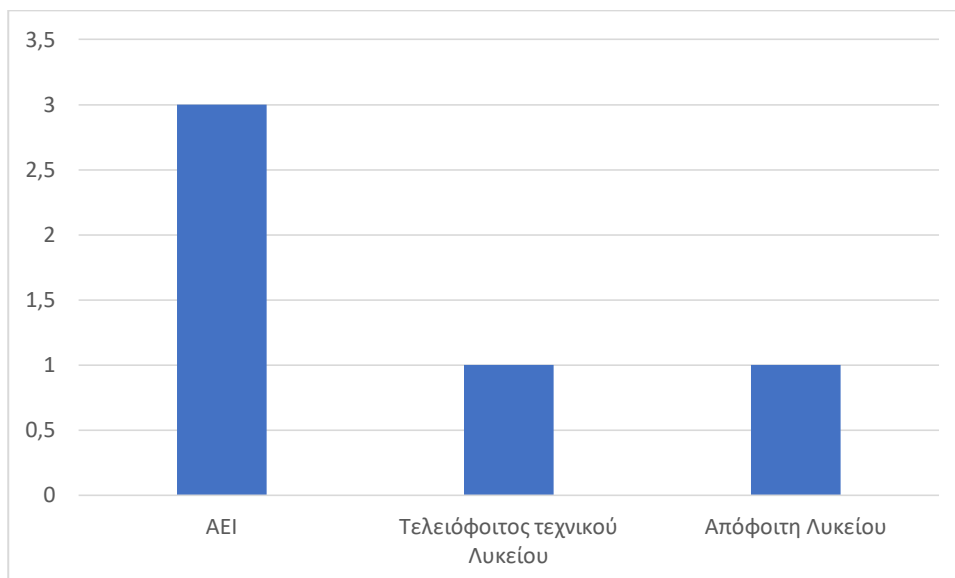
Σχετικά με τα έτη υπηρεσίας τους οι επόπτες είχαν αντίστοιχα, 35 έτη υπηρεσίας ο Ε1, 23 έτη υπηρεσίας η Ε2, 26 έτη υπηρεσίας η Ε3, 25 έτη υπηρεσίας ο Ε4 και 19 έτη υπηρεσίας η Ε5.

Ακιδωτό γράφημα 13: Έτη υπηρεσίας εποπτών και εποπτριών.

Τέλος, όσον αφορά το επίπεδο σπουδών των εποπτών και εποπτριών, από τις οποίες λήφθηκαν οι συνεντεύξεις, οι τρεις από αυτούς και, συγκεκριμένα, οι Ε1, Ε3 και Ε4 ήταν

απόφοιτοι ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος (ΑΕΙ), η Ε2 ήταν τελειόφοιτος τεχνικού Λυκείου και η Ε5 ήταν απόφοιτη Γενικού Λυκείου.

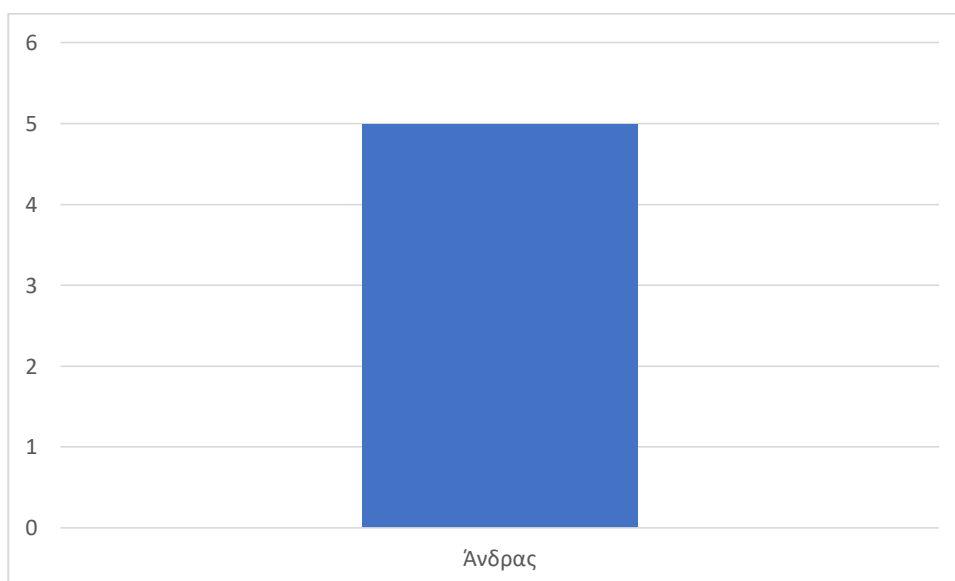

Ακιδωτό γράφημα 14: Επίπεδο σπουδών εποπτών και εποπτριών.

4.2 Δημογραφικά στοιχεία των καταδικασθέντων σε παροχή κοινωφελούς εργασίας

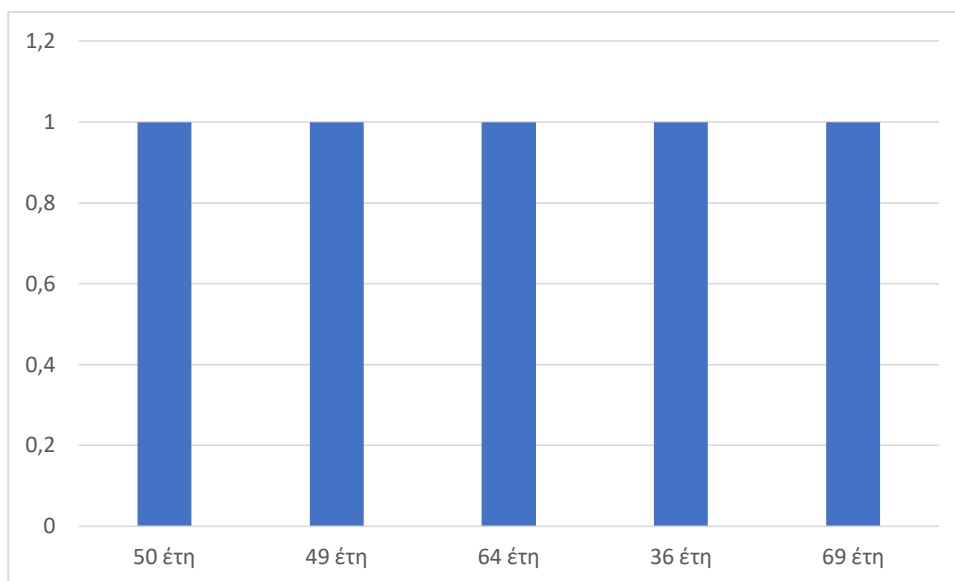
4.2.1 Καταδικασθέντες που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία

Οι καταδικασθέντες οι οποίοι ολοκλήρωσαν επιτυχώς την παροχή κοινωφελούς εργασίας ήταν πέντε και ήταν όλοι άνδρες.

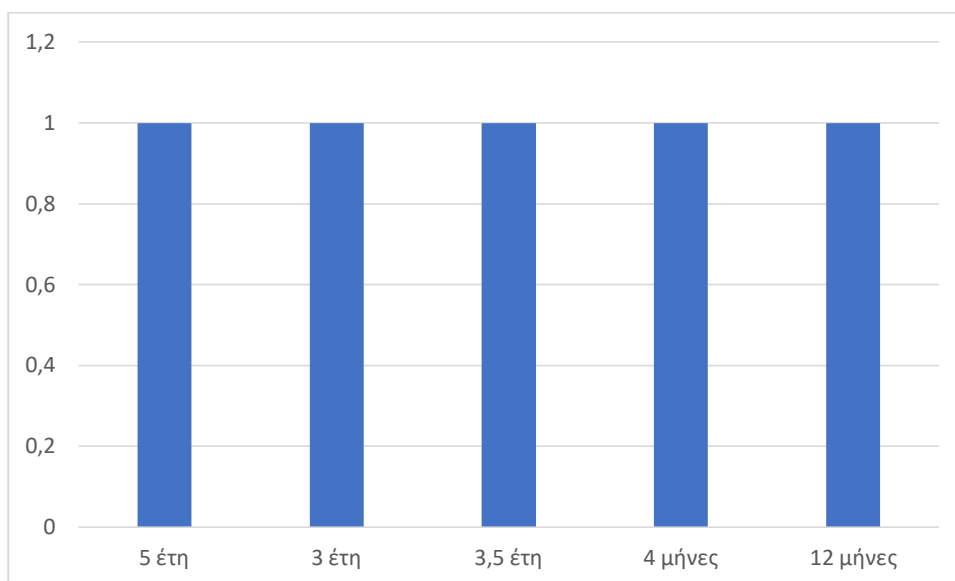
Ακιδωτό γράφημα 15: Φύλο των καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία.

Η ηλικία των καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την παροχή της κοινωφελούς εργασίας ήταν διαφορετική, με το 80% να διανύει την δεκαετία των 50 ή 60 και μόνο ένας ήταν 36 ετών.

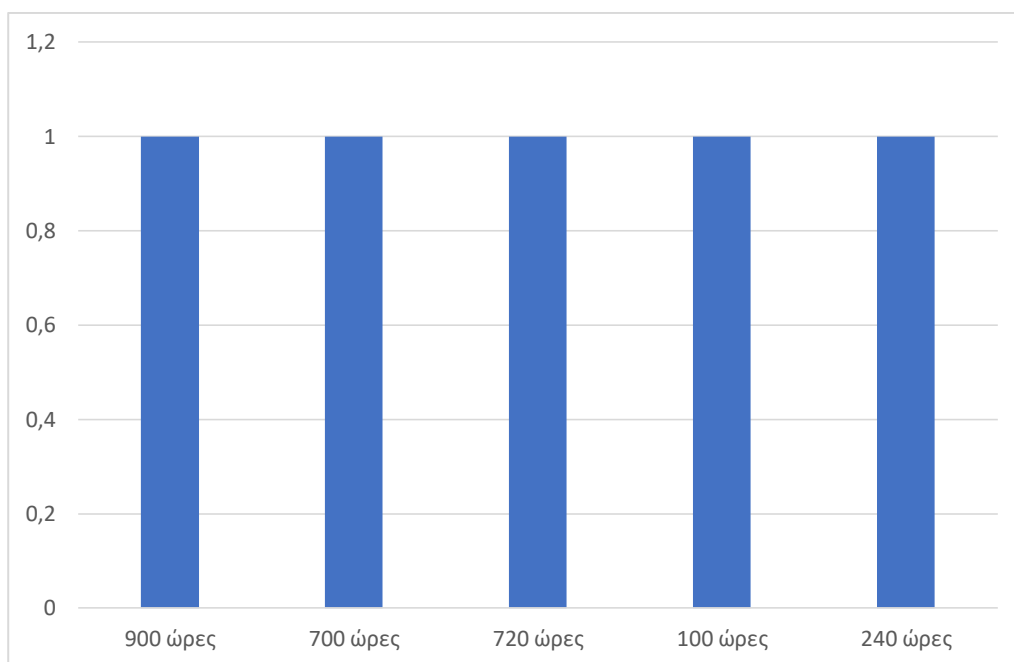
Ακιδωτό γράφημα 16: Ηλικία των καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία.

Ως προς την ποινή φυλάκισης, οι ερωτηθέντες είχαν καταδικασθεί σε διαφορετικό χρόνο φυλάκισης. Είχαν καταδικαστεί σε 5 έτη φυλάκισης, σε 3 έτη φυλάκισης, σε 3,5 έτη φυλάκισης, σε 4 μήνες και σε 12 μήνες φυλάκισης αντίστοιχα.

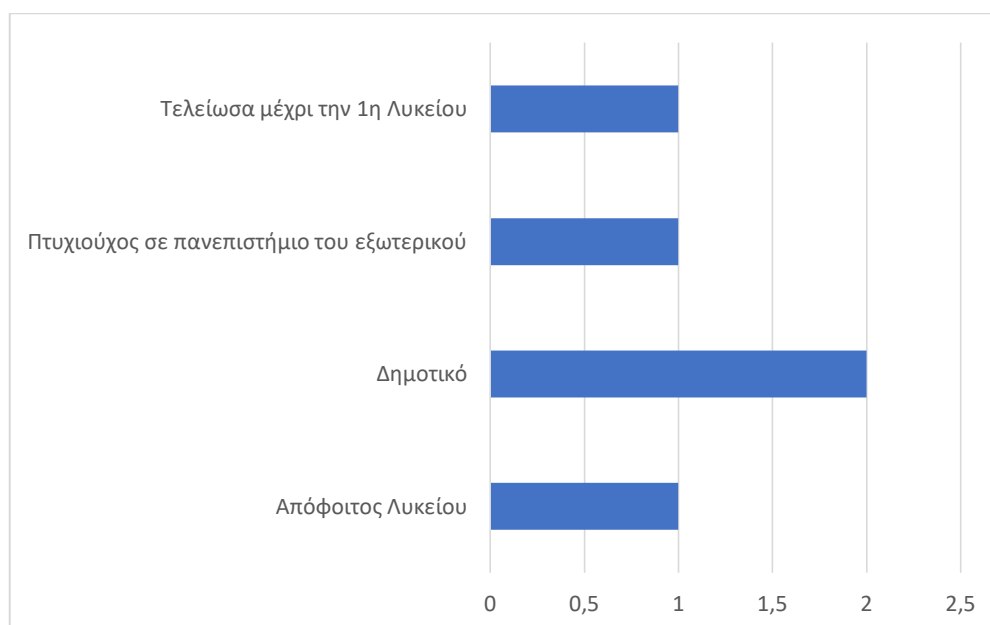
Ακιδωτό γράφημα 17: Ποινή φυλάκισης των καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία.

Οι πέντε καταδικασθέντες οι οποίοι ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία παρείχαν 900 ώρες, 700 ώρες, 720 ώρες, 100 ώρες και 240 ώρες κοινωφελούς εργασίας αντίστοιχα.

Ακιδωτό γράφημα 18: Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας από τους καταδικασθέντες που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία.

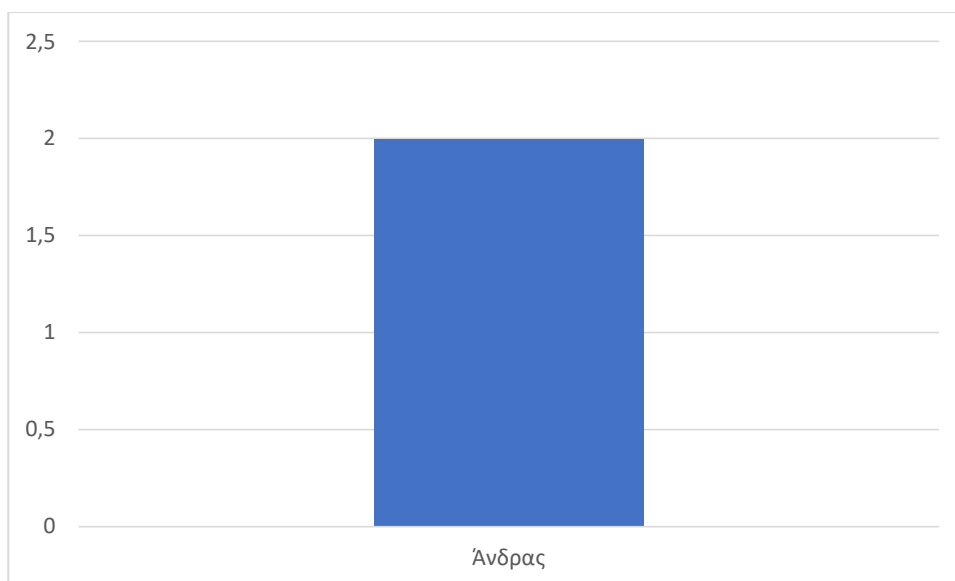
Όσον αφορά το επίπεδο σπουδών των πέντε καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν την παροχή κοινωφελούς εργασίας, δύο από τους ερωτηθέντες είχαν τελειώσει το Δημοτικό, ένας ολοκλήρωσε μέχρι και την πρώτη τάξη του Λυκείου, ένας ήταν απόφοιτος Λυκείου και ένας δήλωσε ότι ήταν πτυχιούχος σε Πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

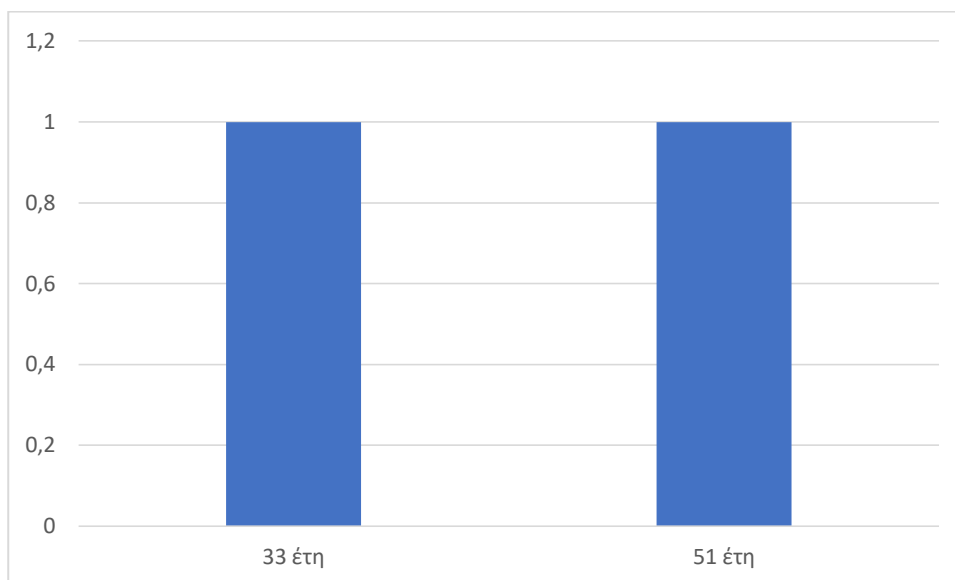
Ακιδωτό γράφημα 19: Επίπεδο σπουδών των καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία.

4.2.2 Καταδικασθέντες που δεν ολοκλήρωσαν ακόμη την κοινωφελή εργασία

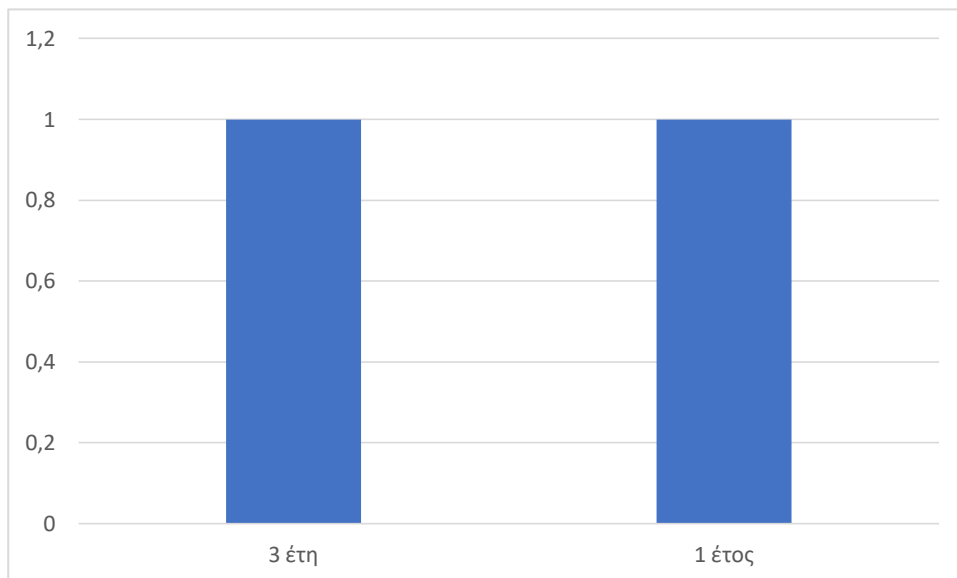
Όσον αφορά στους δύο καταδικασθέντες οι οποίοι δεν ολοκλήρωσαν ακόμη την κοινωφελή εργασία, και οι δύο ήταν άνδρες. Ο ένας, ηλικίας 33 ετών, είχε καταδικαστεί σε ποινή φυλάκισης τριών ετών και ο άλλος, ηλικίας 51 ετών, είχε καταδικαστεί σε ποινή φυλάκισης ενός έτους.

Ακιδωτό γράφημα 20: Φύλο των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμα την κοινωφελή εργασία.

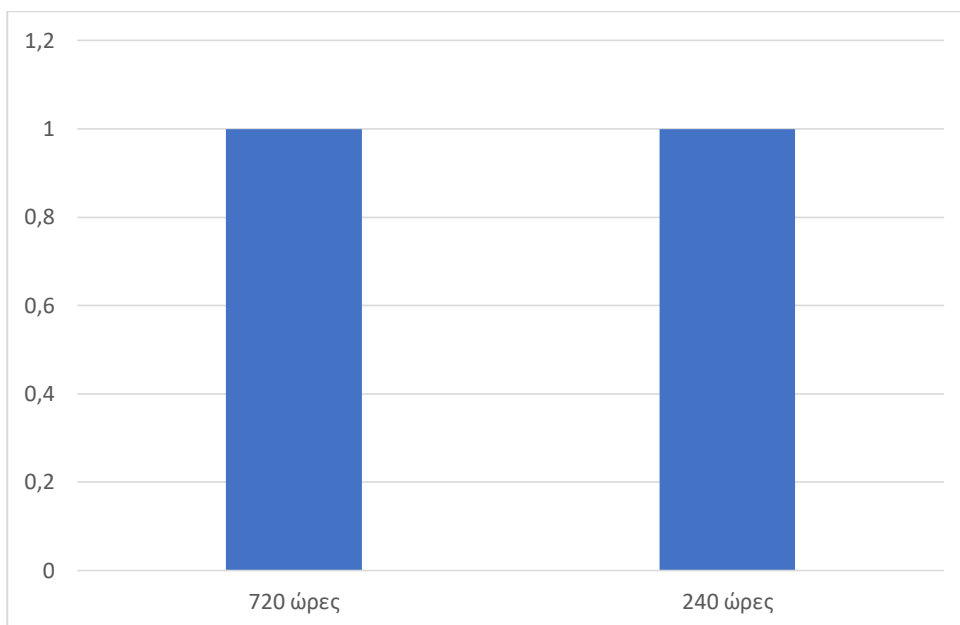

Ακιδωτό γράφημα 21: Ηλικία των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμα την κοινωφελή εργασία.

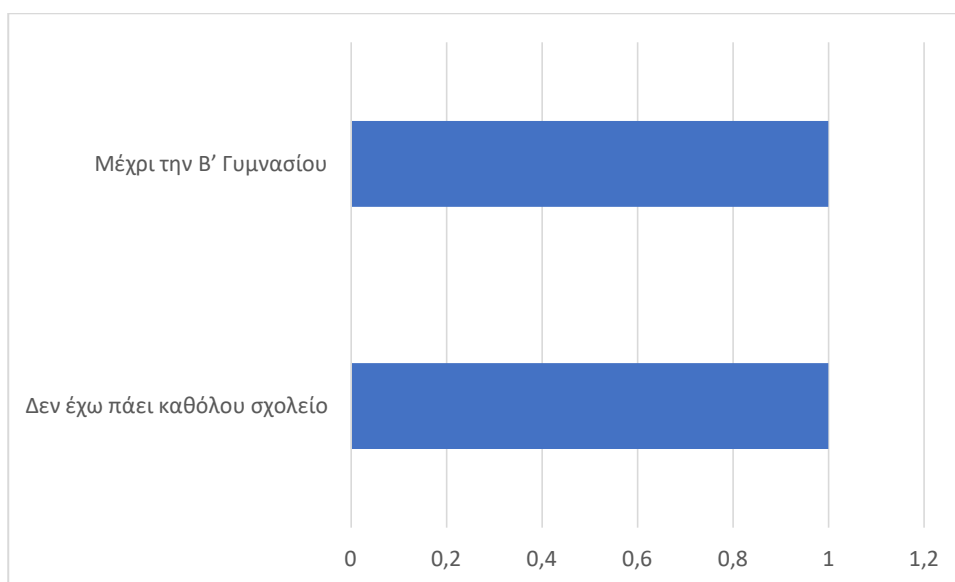
Ακιδωτό γράφημα 22: Ποινή φυλάκισης των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμα την κοινωφελή εργασία.

Αναφορικά με τις ώρες παροχής της κοινωφελούς εργασίας, οι καταδικασθέντες δήλωσαν ότι οι ώρες κοινωφελούς εργασίας τις οποίες έχουν αναλάβει να πραγματοποιήσουν είναι 720 και 240 ώρες αντίστοιχα.

Ακιδωτό γράφημα 23: Ώρες κοινωφελούς εργασίας των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμα την κοινωφελή εργασία.

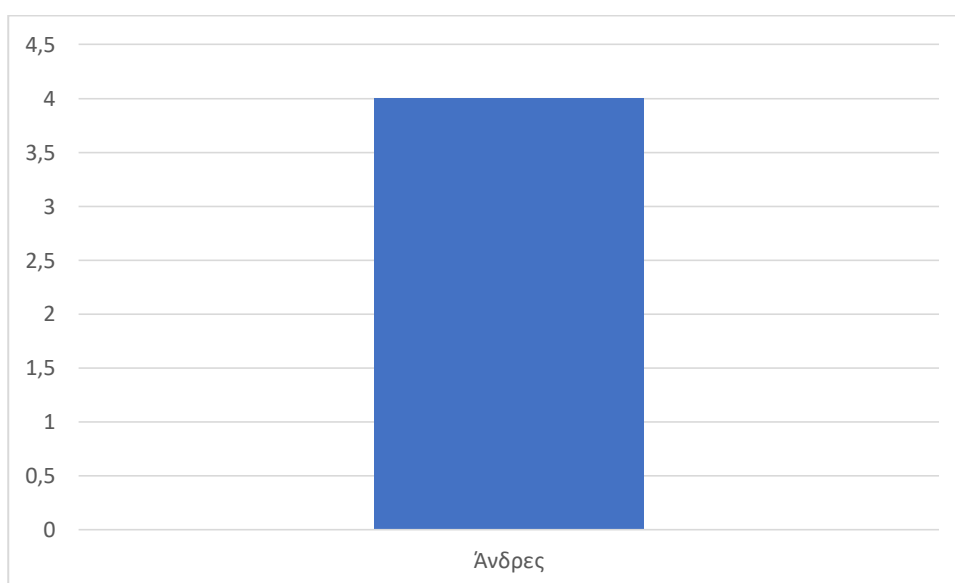
Σχετικά με το επίπεδο σπουδών τους, ο ένας δεν είχε πάει καθόλου σχολείο και ο άλλος είχε πάει σχολείο μέχρι την δεύτερη τάξη του Γυμνασίου.

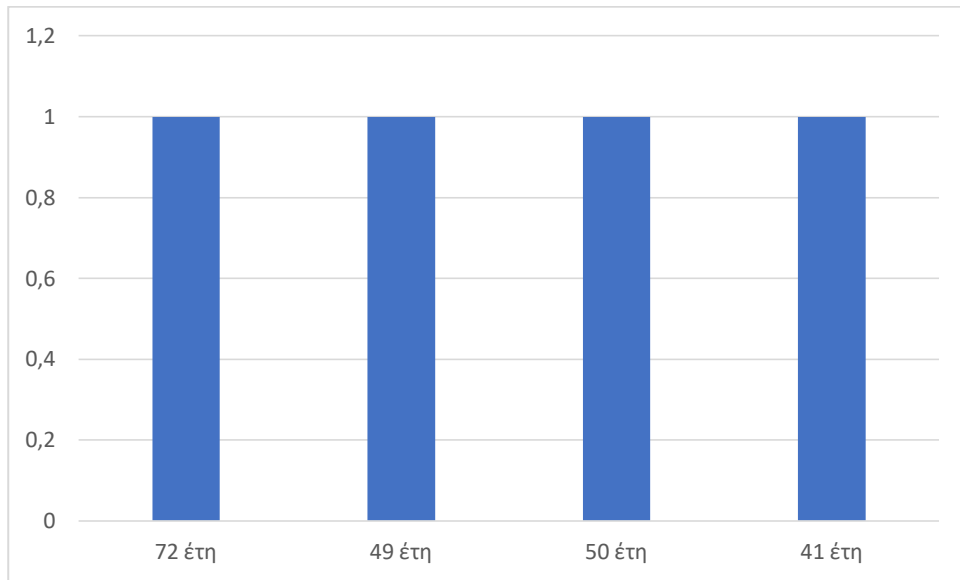
Ακιδωτό γράφημα 24: Επίπεδο σπουδών των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμα την κοινωφελή εργασία.

4.2.3 Καταδικασθέντες που διέκοψαν την κοινωφελή εργασία

Όσον αφορά στα δημογραφικά χαρακτηριστικά των τεσσάρων καταδικασθέντων οι οποίοι διέκοψαν την παροχή της κοινωφελούς εργασίας, και οι τέσσερις ερωτηθέντες ήταν άντρες, ενώ οι ηλικίες τους ήταν 72 ετών, 49 ετών, 50 ετών και 41 ετών αντίστοιχα.

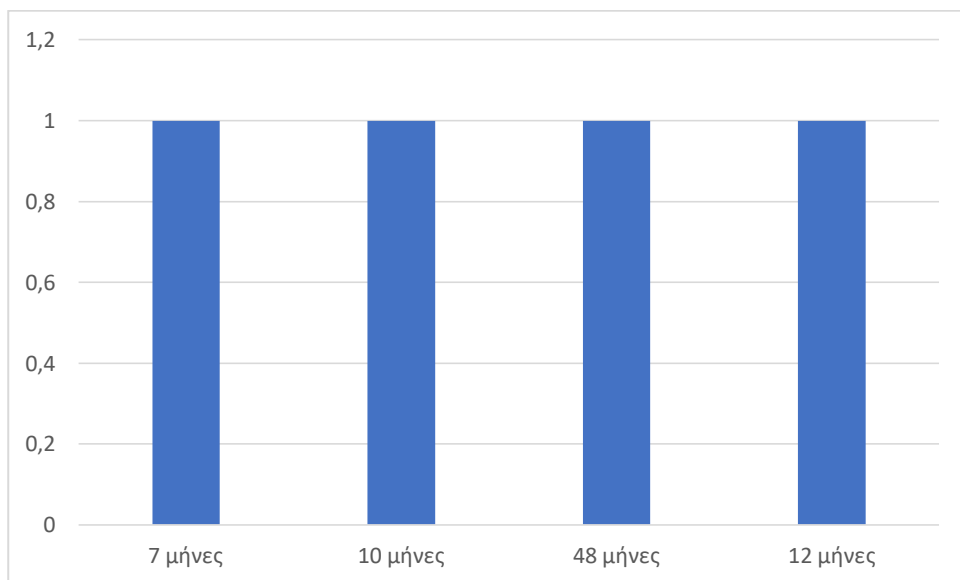

Ακιδωτό γράφημα 25: Φύλο των καταδικασθέντων που διέκοψαν την κοινωφελή εργασία.

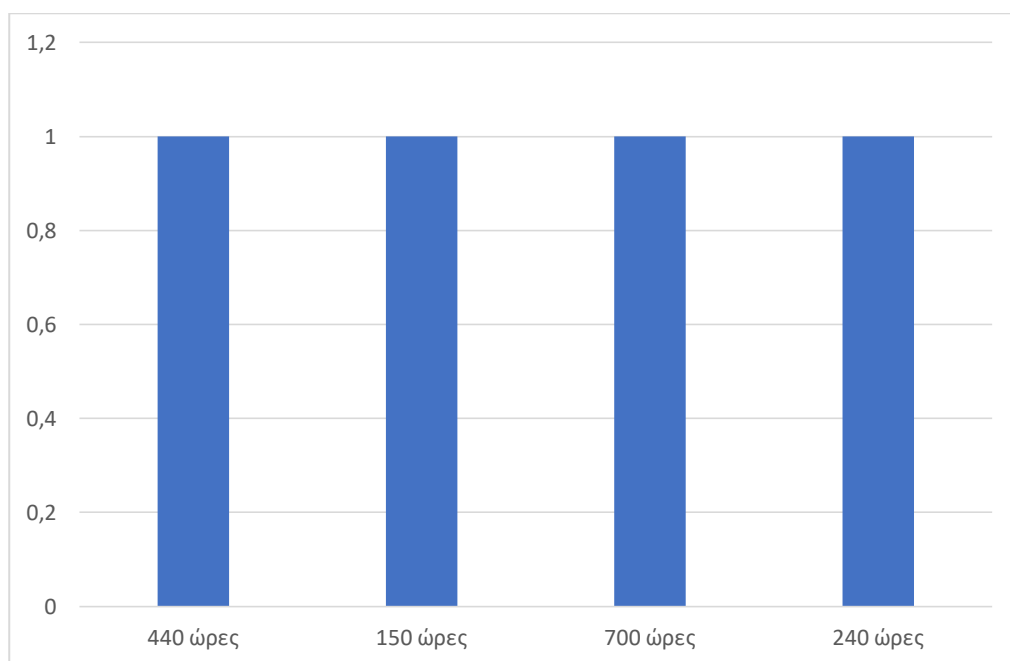
Ακιδωτό γράφημα 26: Ηλικία των καταδικασθέντων που διέκοψαν την κοινωφελή εργασία.

Οι μήνες της ποινής φυλάκισης για τους τέσσερις καταδικασθέντες που διέκοψαν την κοινωφελή τους εργασία ήταν 7 μήνες, 10 μήνες, 48 μήνες και 12 μήνες αντίστοιχα.

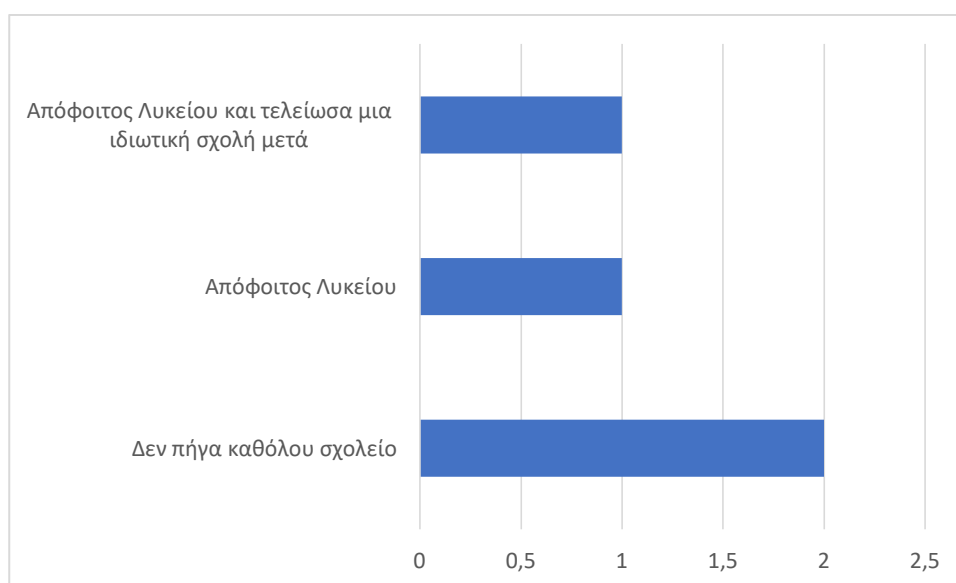
Ακιδωτό γράφημα 27: Μήνες ποινής φυλάκισης των καταδικασθέντων που διέκοψαν την κοινωφελή εργασία.

Οι ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας ήταν 440 ώρες, 150 ώρες, 700 ώρες και 240 ώρες αντιστοίχως.

Ακιδωτό γράφημα 28: Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας των καταδικασθέντων που διέκοψαν την κοινωφελή εργασία.

Όσον αφορά το επίπεδο σπουδών των ερωτηθέντων, δύο από αυτούς δεν πήγαν καθόλου σχολείο, ένας ήταν απόφοιτος Λυκείου και ο τελευταίος ήταν απόφοιτος Λυκείου και τελείωσε μια ιδιωτική σχολή.

Ακιδωτό γράφημα 29: Επίπεδο σπουδών των καταδικασθέντων που διέκοψαν την κοινωφελή εργασία.

4.3 Απόψεις των εποπτών της παροχής κοινωφελούς εργασίας και απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα

4.3.1 Τομείς στους οποίους συμβάλλει η παροχή κοινωφελούς εργασίας για τους καταδικασθέντες και την κοινωνία

Σχετικά με το εάν η παροχή κοινωφελούς έργου αντί της έκτισης ποινής φυλάκισης βοηθάει τους καταδικασθέντες στην επανένταξή τους στην κοινωνία, ο Ε1 ανέφερε ότι, «[...] κάτι τέτοιο βοηθάει και ειδικά σε περιπτώσεις όπου οι καταδικασθέντες δεν έχουν υποπέσει σε σοβαρά αδικήματα, η εν λόγω έκτιση ποινής είναι η ενδεδειγμένη για την περίπτωση τους [...]» και «[...] ο λόγος που οι καταδικασθέντες ωφελούνται από την έκτιση ποινής μέσω της παροχής κοινωφελούς έργου έγκειται στο ότι απομακρύνονται από τα άτομα του παραβατικού τους κύκλου και κινούνται σε ένα οργανωμένο περιβάλλον, σε έναν δομημένο χώρο και με συγκεκριμένο ωράριο [...]». Ειδικά για μικρά αδικήματα, τόνισε ότι, [...] η παροχή κοινωφελούς εργασίας είναι η ενδεδειγμένη μέθοδος έκτισης ποινής για τους καταδικασθέντες [...]. Στο ίδιο μήκος κύματος, η Ε2 επισήμανε ότι «[...] η παροχή κοινωφελούς έργου βοηθάει αρκετά και τους ίδιους τους καταδικασθέντες και την κοινωνία. Μάλιστα, η έκτιση ποινής με την συμβολή της παροχής κοινωφελούς εργασίας οδηγεί στην επίγνωση του λάθους τους, από την πλευρά των καταδικασθέντων, και συμβάλλει στην ομαλή ένταξή τους στην κοινωνία, χωρίς οι ίδιοι να στερούνται την ελευθερία τους, αλλά και ξεπληρώνοντας το κακό που προξένησαν στην πολιτεία». Συνάδοντας με τους Ε1 και Ε2, η Ε3 θεωρεί ότι «[...] η κοινωφελής εργασία βοηθάει τους καταδικασθέντες στην κοινωνική και εργασιακή τους επανένταξη επειδή έχουν ένα σταθερό ωράριο, συνεργάζονται με άλλους συμπολίτες, βιώνουν τις συνθήκες καθημερινής εργασίας, συμμορφώνονται σε κάποιους κανόνες πειθαρχίας και προσφέρουν εργασία στην κοινωνία και με αυτό τον τρόπο προχωρούν στη ζωή τους και μαθαίνουν καινούρια πράγματα [...]». Σύμφωνα με τον Ε4, «[...] η παροχή κοινωφελούς εργασίας, βοηθάει στην επανένταξη των καταδικασθέντων στην κοινωνία, διότι οι τελευταίοι έρχονται σε επαφή με τους μόνιμους εργαζομένους του δήμου και με τους κατοίκους και, μέσω αυτής της διαδικασίας, βιώνουν την κανονικότητα της ζωής και, ως εκ τούτου, δεν υποτροπιάζουν στην ίδια παραβατική συμπεριφορά. Υπάρχουν και παραδείγματα καταδικασθέντων που, μετά την παροχή κοινωφελούς εργασίας, δεν υποτροπίασαν στα παραπτώματά τους, αλλά αντίθετα εργάζονται εντός του κοινωνικού συνόλου [...]». Η Ε5 επισημαίνει για την κοινωφελή εργασία, ότι «[...] φυσικά και βοηθά

στην επανένταξή τους. Από την στιγμή που γίνονται ένα με το υπαλληλικό προσωπικό αλλά και η συναναστροφή τους με τον κόσμο, πιστεύω ότι τους σωφρονίζει. Η καθημερινή ρουτίνα εργασίας και η ικανοποίηση της προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο αποτρέπει τους καταδικασθέντες να υποτροπιάσουν και να έχουν ξανά παραβατική συμπεριφορά [...]». Διευκρινίζει μόνο ότι «[...] το μόνο αρνητικό είναι ότι στερούνται την δυνατότητα αμειβόμενης εργασίας για το χρονικό διάστημα που έχουν την υποχρέωση να έρχονται στο δήμεο καθημερινά [...]».

Στη συνέχεια, οι επόπτες που συμμετείχαν στην έρευνα, κλήθηκαν να απαντήσουν εάν τα άτομα που προσφέρουν κοινωφελή εργασία αποδίδουν στην εργασία. Ο Ε1 υπογράμμισε ότι «[...] η απόδοση των ατόμων που έρχονται στην υπηρεσία για την προσφορά κοινωφελούς εργασίας ποικίλει, είτε δεν έρχονται σχεδόν ποτέ στο χώρο εργασίας, είτε είναι εργατικοί και συνεργάσιμοι. Σημαντικό ρόλο στην απόδοση των καταδικασθέντων παίζει και το είδος του αδικήματος που έχει διαπραχθεί, αφού η πιο δύσκολη περίπτωση καταδικασθέντων είναι οι χρήστες ναρκωτικών ουσιών [...]». Η Ε2 πιστεύει με τη σειρά της ότι «[...] η απόδοση των καταδικασθέντων στην κοινωφελή εργασία είναι θέμα χαρακτήρα. Οι καταδικασθέντες που έχουν κάνει μικροαδικήματα είναι πιο συνεπείς στις υποχρεώσεις τους [...]». Η Ε3 επεσήμανε ότι «[...] ένα μεγάλο ποσοστό των καταδικασθέντων είναι συνεργάσιμοι και αποδοτικοί και τόνισε ότι υπάρχει και η περίπτωση εκείνων που λόγω προβλημάτων υγείας δεν μπορούν να αποδώσουν στην κοινωφελή εργασία και το ζήτημα αυτό οι επόπτες το διαχειρίζονται αναλόγως, αναθέτοντάς τους καθήκοντα που η υγεία τους τους επιτρέπει να φέρουν εις πέρας [...]». Οι Ε1 και Ε2 ανέφεραν την περίπτωση των Ρομά καταδικασθέντων ως μια περίπτωση ατόμων που είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους ως προς την παροχή κοινωφελούς εργασίας, αλλά η Ε3 ανέδειξε ότι υπάρχει το ζήτημα, για την συγκεκριμένη μερίδα καταδικασθέντων, να μην προσέρχονται στο χώρο εργασίας καθημερινά. Σύμφωνα με τον Ε4, «[...] τα άτομα που προσφέρουν κοινωφελή εργασία, όχι μόνο είναι αποδοτικοί και τυπικοί στο ωράριό τους, αλλά είναι περίπου ισότιμοι με τους μόνιμους εργαζομένους και όταν έλειπαν για κάποιο λόγο, φαινόταν η απουσία τους και έπρεπε να βάλω κάποιον άλλον στο πόστο τους [...]». Με την ίδια άποψη ταυτίζεται και η Ε5, η οποία τόνισε ότι «[...] οι καταδικασθέντες που προσφέρουν κοινωφελή εργασία αποδίδουν τα μέγιστα στην εργασία τους μαζί με το μόνιμο προσωπικό [...]».

Τέλος, οι επόπτες ερωτήθηκαν εάν τα άτομα που έχουν αναλάβει κοινωφελή εργασία είναι συνεπείς στο υποχρεωτικό τους ωράριο. Ο Ε1 ανέφερε ότι «[...] τα άτομα που προσφέρουν κοινωφελή εργασία είναι τυπικά στο υποχρεωτικό τους ωράριο, επειδή όμως βρίσκονται υπό επιτήρηση στο χώρο της εργασίας και επειδή δηλώνουν παρουσία υπογράφοντας κατά την ώρα άφιξης και αποχώρησης από τον χώρο της εργασίας τους [...]». Την ευλαβική τήρηση του ωραρίου επεσήμανε και η Ε2, ενώ η Ε3 υπογράμμισε ότι, «[...] παρότι οι καταδικασθέντες είναι συνεπέστατοι στο υποχρεωτικό τους ωράριο, πολλές φορές γίνεται προσαρμογή ωραρίου ώστε αυτό να μην είναι συνεχόμενο και, στις περιπτώσεις που οι ίδιοι δεν μπορούν να προσαρμοστούν σε αυτό ή στο είδος της εργασίας, τότε οι συγκεκριμένοι άνθρωποι σταματούν την παροχή κοινωφελούς εργασίας [...]». Τέλος, ο Ε4 και η Ε5 συμφώνησαν ότι τα άτομα αυτά είναι τυπικά στο υποχρεωτικό τους εργασιακό ωράριο.

4.3.2 Στόχοι της παροχής κοινωφελούς εργασίας και αποτελεσματικότητα του θεσμού

Αρχικά, οι επόπτες ρωτήθηκαν ποιοι είναι, κατά την γνώμη τους, οι κυριότεροι στόχοι της παροχής κοινωφελούς εργασίας αντί της έκτισης ποινής φυλάκισης στη χώρα μας σήμερα. Ο Ε1 θεωρεί ότι «[...] ο μεγαλύτερος στόχος της κοινωφελούς εργασίας σήμερα στη χώρα μας είναι η επανένταξη των καταδικασθέντων στην κοινωνία και η αποσυμφόρηση των φυλακών. Μόνο με αυτήν την εναλλακτική έκτιση ποινής, τα άτομα αυτά δεν απομονώνονται από την κοινωνία και προσπαθούν να αποκαταστήσουν τις σχέσεις τους με αυτήν [...]» και «[...] ο εγκλεισμός σε μία φυλακή μπορεί να επιφέρει τα αντίθετα αποτελέσματα από τον σωφρονισμό που είναι και ο στόχος της πολιτείας [...]». Η Ε2, πέρα από την ένταξη των καταδικασθέντων στην κοινωνία, εκφράζει την άποψη ότι «[...] άλλοι στόχοι του θεσμού είναι τα λιγότερα έξοδα για το κράτος και ο σωφρονισμός των συγκεκριμένων ατόμων [...]». Η Ε3, όχι απλά αναφέρει τον σωφρονισμό και την επανένταξη των καταδικασθέντων στην κοινωνία, αλλά ακόμη πιστεύει ότι «[...] ο συγκεκριμένος θεσμός συνδράμει στο να μάθουν οι καταδικασμένοι επιμέλεια και εκτέλεση καθηκόντων, κάτι το οποίο βοηθάει με τη σειρά του στην μεταμέλεια και στην παρεκτροπή της συμπεριφοράς τους [...]». Τον σωφρονισμό και την επανένταξη στην κοινωνία επισημαίνουν και οι επόπτες Ε4 και Ε5. Ειδικά η Ε5 αναφέρει ως επιπρόσθετους στόχους του θεσμού «[...] τον αποστιγματισμό των καταδικασθέντων και την καταπολέμηση της παραβατικότητας και της εγκληματικότητας [...]».

Στη συνέχεια, οι επόπτες ρωτήθηκαν εάν θα πρέπει να γίνει κάποια αλλαγή στον θεσμό ώστε αυτός να λειτουργήσει τα μέγιστα. Ο Ε1 τόνισε ότι ένα ζήτημα που έχει ανακύψει είναι ότι «[...] η παρουσία των καταδικασθέντων που παρέχουν την κοινωνική εργασία δεν είναι πάντα συνεχής και αδιάλειπτη, ενώ υπάρχει μεγάλη ελαστικότητα στο πώς θα εκτίσουν τις ώρες της ποινής τους. Είναι αναγκαίο το χρονικό πλαίσιο έκτισης της ποινής της παροχής κοινωνικού έργου να γίνει πιο αυστηρό και περιορισμένο [...]». Η Ε2 επεσήμανε ότι «[...] ένα πρόβλημα που διακρίνω στον θεσμό της παροχής κοινωνικού έργου από τους καταδικασθέντες είναι το ότι δεν προσφέρονται κίνητρα, όπως για παράδειγμα μια μικρή χρηματική ανταμοιβή που να αντιστοιχεί στο φαγητό ή τον καφέ τους, καθώς αυτό θα προσέλκυε πιο πολλούς καταδικασθέντες να εκτίσουν την ποινή τους μέσω του συγκεκριμένου θεσμού και να μην τον εγκαταλείπουν [...]». Σε απόλυτη ταύτιση με την Ε2, ο Ε4 θεωρεί ότι η έλλειψη κινήτρων είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα που καλείται να υπερκεράσει ο υπό εξέταση θεσμός στις μέρες μας. Πιθανοί λόγοι που συμβαίνει αυτό, σύμφωνα με τον ίδιο, είναι «[...] το γεγονός ότι η εφαρμογή του συγκεκριμένου μέτρου δεν είναι ακόμα διαδεδομένη και, επίσης, απαραίτητη προϋπόθεση για την σωστή λειτουργία της είναι να αποκλείονται από αυτήν τα άτομα που δεν είναι συνεπή ως προς την εμφάνισή τους στο χώρο της εργασίας τους». Η Ε3, πιστεύει ότι «[...] πρόβλημα είναι ότι λίγα άτομα παρέχουν κοινωνική εργασία και αυτό οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, όπως η ελλιπής ή λανθασμένη ενημέρωση του θεσμού και ο φόβος του στιγματισμού τους» και ότι «[...] πιθανοί τρόποι επίλυσης είναι η σωστή ενημέρωση και το άνοιγμα του εύρους των θέσεων εργασίας [...]». Η Ε5, τόνισε ότι «[...] η επιλογή των καταδικασθέντων που θα προσφέρουν κοινωνική εργασία πρέπει να είναι αυστηρή [...], και συμπλήρωσε ότι «[...] ένα πρόβλημα είναι η στοχοποίηση των καταδικασθέντων που προσφέρουν κοινωνική εργασία [...]».

Τέλος, οι επόπτες κλήθηκαν να αναφέρουν με ποιο τρόπο γίνεται η εποπτεία αυτών των ατόμων και εάν το τρόπος αυτός της εποπτείας μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Ο Ε1 επεσήμανε ότι «[...] αυτή γίνεται από τον επιστάτη, είναι ικανοποιητική ως προς την αποτελεσματικότητά της και, στην ουσία, οι καταδικασμένοι βρίσκονται σε ελεγχόμενο χώρο ή, όταν βρίσκονται σε εξωτερικό χώρο, είναι μαζί με συνεργείο με εργαζόμενους [...]». Με παρόμοιο τρόπο περιέγραψε την διαδικασία και η Ε3. Η Ε2 αναφέρει «[...] η εποπτεία των καταδικασθέντων γίνεται είτε από εμένα είτε από εργαζόμενο στο διπλανό γραφείο, όταν οι τελευταίοι βρίσκονται σε εσωτερικό χώρο, και από τους επιστάτες που είναι διαθέσιμοι, όταν οι καταδικασμένοι

βρίσκονται σε εξωτερικό χώρο. Υπάρχει αυστηρότητα απέναντι στους καταδικασθέντες, οι οποίοι πρέπει να ενημερώνουν τον επιστάτη σε περίπτωση αποχώρησής τους, ειδικά όταν επισκέπτονται τον χώρο και πολιτικοί προϊστάμενοι. Δεν χρειάζεται να αλλάξει κάτι στην εποπτεία των καταδικασθέντων που προσφέρουν κοινωνικά εργασία ως έκταση της ποινής τους [...]». Την ίδια γνώμη είχαν η Ε3 και ο Ε4.

Ειδικά ο Ε4 διευκρίνισε ότι «[...] την εποπτεία των καταδικασθέντων που προσφέρουν κοινωνικά εργασία την έχω αναλάβει εγώ, σε συνεργασία με τον επιμελητή κοινωνικής αρωγής και την Εισαγγελία, όπου και στέλνω το δελτίο παρουσιών τους [...]». Την συνεχή εποπτεία των καταδικασθέντων επεσήμανε και η Ε5, σύμφωνα με την οποία «[...] εάν προκύψει κάποιο πρόβλημα, αμέσως ενημερώνεται ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής, έτσι ώστε μαζί με την υπογραφή της ώρας άφιξης και αναχώρησής τους, να μην χρειάζεται να αλλάξει κάτι στον τρόπο εποπτείας τους [...]».

4.3.3 Σχέσεις και πιθανά προβλήματα ανάμεσα στους καταδικασθέντες και τους εργαζομένους

Αρχικά, οι επόπτες ρωτήθηκαν εάν οι εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν προβλήματα με τα άτομα που παρέχουν κοινωνικά εργασία και πώς είναι η συμπεριφορά των τελευταίων. Ο Ε1 ανέφερε ότι, «[...] ενώ μπορεί να υπάρχουν ορισμένοι καταδικασθέντες οι οποίοι να μην είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους σχετικά με την παροχή της κοινωνικά εργασία, εντούτοις δεν υπήρξε ποτέ πρόβλημα με τους εργαζομένους, ή με το διοικητικό προσωπικό, είτε εντός του φυτωρίου είτε σε εξωτερικούς χώρους [...]». Σε σύμπνοια με τον Ε1, η Ε2 επεσήμανε ότι «[...] δεν έχει τύχει να βιώσω κάτι ακραίο που να δημιουργεί πρόβλημα ανάμεσα στους εργαζομένους και τους ανθρώπους που προσφέρουν κοινωνικά εργασία. Ωστόσο, πολλές φορές μπορεί να υπάρξει πίεση λόγω της έλλειψης προσωπικού και σημαντικό ρόλο στο ότι δεν υπάρχουν μεγάλα προβλήματα ανάμεσα στους καταδικασθέντες και στους εργαζομένους παίζει το ότι εγώ και οι άλλοι επόπτες δρούμε προβλεπτικά και συνεργαζόμαστε με τον επιμελητή κοινωνικής αρωγής και τους αρμόδιους φορείς, όπως τον ΟΚΑΝΑ για τους χρήστες ουσιών [...]». Ακόμη, η Ε3 δεν βίωσε προβλήματα ανάμεσα στους εργαζομένους και τους καταδικασθέντες, αλλά θυμάται «[...] μια μόνο περίπτωση που Ρομά μάλωσαν μεταξύ τους, αλλά όχι με τους εργαζομένους [...]». Προβλήματα ανάμεσα στους καταδικασθέντες και τους εργαζομένους δεν έχουν υπάρξει

και για τον Ε4, αλλά παρατήρησε «[...] μια καχυποψία από την πλευρά των μόνιμων εργαζόμενων σε ορισμένους καταδικασθέντες κι αυτό οφείλεται στο ότι δεν γνωρίζουν το αδίκημα για το οποίο έχουν καταδικαστεί τα άτομα που έρχονται να προσφέρουν κοινωνική εργασία [...]» και «[...] θέλουν και οι ίδιοι να είναι σωστοί στη συμπεριφορά τους για να μην δώσουν δικαιώματα και να τελειώσουν την υποχρέωση αυτή κανονικά χωρίς καθυστερήσεις». Η Ε5 τόνισε για τους καταδικασθέντες ότι «[...] στόχος τους ήταν να ολοκληρώσουν την υποχρέωση αυτή χωρίς προστριβές» και «[...] δεν παρατήρησα ποτέ κάποιο πρόβλημα ανάμεσα στους εργαζομένους και τους καταδικασθέντες που προσφέρουν κοινωνική εργασία. Προσπαθούμε να συμπεριφερόμαστε με καλό τρόπο στους καταδικασθέντες ώστε να μην υπάρξει πρόβλημα, ενώ δεν είναι λίγες οι φορές που διατηρούμε επαφές μετά την ολοκλήρωση της παροχής της κοινωνικού εργασιών [...]».

Τέλος, οι επόπτες ρωτήθηκαν εάν θα χαρακτήριζαν τα άτομα που προσφέρουν κοινωνική εργασία ως παραβατικά ή τους αντιλαμβάνονται σαν άτομα που τους δίνει ο νόμος το δικαίωμα να προσφέρουν στην κοινωνία. Ο Ε1 ανέφερε χαρακτηριστικά ότι «[...] δεν είχαμε περιστατικά παραβατικότητας, εμείς τουλάχιστον, γι' αυτό πρόκειται για άτομα που προσφέρουν στην υπηρεσία μας και κατ' επέκταση στην κοινωνία [...]». Η Ε2 τόνισε ότι «[...] όλο το προσωπικό αντιμετωπίζει τους καταδικασθέντες που προσφέρουν κοινωνική εργασία ως άτομα ισάξια και, ενώ υπήρξε περιστατικό κλοπής στο χώρο, εμείς συνεχίζουμε να αντιμετωπίζουμε θετικά τους ανθρώπους αυτούς, παίρνοντας απλά περισσότερα προληπτικά μέτρα [...]». Τόσο ο Ε1 όσο και η Ε2 υπογράμμισαν την ανάγκη που έχει η υπηρεσία τους για προσωπικό, οπότε η παρουσία των καταδικασθέντων που προσφέρουν κοινωνική εργασία είναι επιθυμητή και αποδεκτή. Η Ε3 ανέφερε ότι «[...] ορισμένοι Ρομά είναι παραβατικοί, οπότε και τους δίνουμε κατάλληλα πόστα εργασίας ώστε να μην υπάρξει κάποιο πρόβλημα [...]», ενώ αναγνωρίζει ότι «[...] μια κακοτοπιά μπορεί να συμβεί στον καθένα [...]». Την ατυχία ενός κακού οικογενειακού περιβάλλοντος και την έλλειψη καλών ανθρώπων στη ζωή τους επισημαίνει ο Ε4, ο οποίος σε ταύτιση με όλους τους άλλους επόπτες, θεωρεί τους καταδικασθέντες «[...] άτομα που προσφέρουν στην κοινωνία [...]». Αναγνωρίζει την προσπάθεια των καταδικασθέντων να αποφύγουν την παραβατικότητα, αφού «[...] μετά την κοινωνική εργασία, εργάζονται και αλλού για τα προς το ζην [...]». Τέλος, σύμφωνα με την Ε5 «[...] τα άτομα που επόπτευσαν είχαν υποπέσει σε μικρά αδικήματα, κυρίως λόγω οικονομικών δυσκολιών, οπότε δεν ήταν παραβατικά [...]».

4.4 Απόψεις των καταδικασθέντων σε παροχή κοινωφελούς εργασίας που ολοκλήρωσαν επιτυχώς και απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα

4.4.1 Βαθμός συνέπειας της παροχής κοινωφελούς εργασίας

Αρχικά, οι πέντε ερωτηθέντες κλήθηκαν να αναφέρουν ποιο ήταν το αδίκημα για το οποίο καταδικάστηκαν σε ποινής φυλάκισης, την οποία εξέτισαν παρέχοντας κοινωφελή εργασία. Ο Κ1 ήταν κάτοχος εταιριών οι οποίες έπεσαν έξω οικονομικά και δεν μπόρεσε να αποφύγει την σφράγιση επιταγών. Ο Κ2 καταδικάστηκε λόγω διακίνησης και εμπορίας ναρκωτικών, ενώ ήταν και ο ίδιος χρήστης. Ο Κ3 διέπραξε κλοπές, ενώ ο Κ4 οδηγούσε όταν ήταν ακόμα ανήλικος χωρίς δίπλωμα οδήγησης. Τέλος, ο Κ5 δικάστηκε λόγω παράβασης πνευματικής ιδιοκτησίας για ένα μικρό ξενοδοχείο που είχε στην κατοχή του.

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες στην έρευνα ρωτήθηκαν εάν ήταν συνεπείς στην άφιξη και στην αναχώρηση από τον χώρο που παρείχαν την κοινωφελή εργασία. Ο Κ1 επεσήμανε ότι *«[...] ήμουν συνεπής στο ωράριο εργασίας, δεν έλειψα ποτέ και έφευγα το μεσημέρι μαζί με τους μόνιμους υπαλλήλους»*. Ο Κ3 έλειψε μόνο μια ημέρα για να πάει στον οδοντίατρο. Ο Κ2 ήταν, επίσης, συνεπής στο ωράριο και, μάλιστα, πήγαινε και μισή ώρα νωρίτερα το πρωί, όπως και ο Κ5. Ο Κ3, όχι μόνο ήταν συνεπής, αλλά όπως χαρακτηριστικά τόνισε *«[...] λάμβανα θετικά σχόλια και επιβράβευση από κόσμο που περνούσε από την πλατεία, επειδή προσέφερα κάτι καλό στην τοπική κοινωνία»*.

Ακόμη, οι καταδικασθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν εάν συμμετείχαν πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά. Ο Κ1 ανέφερε ότι *«[...] συμμετείχα πρόθυμα στο πρόγραμμα της κοινωφελούς εργασίας και το εξέλαβα σαν ψυχοθεραπεία. Μάλιστα, προτιμούσα να εργάζομαι μόνος μου, επειδή πολλές φορές τα υπόλοιπα άτομα που προσέφεραν κοινωφελή εργασία δεν με βοηθούσαν αρκετά και επειδή ήθελα να γίνεται σαφές ότι όλη την εργασία την έκανα μόνος μου[...]»*. Πολύ πρόθυμα ανέλαβε την κοινωφελή εργασία και ο Κ2, ο οποίος *«[...] προσφερόμουν να κάνω περισσότερα πράγματα από όσα μου ανέθεταν και, ακόμα και σήμερα που έχω ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία, επισκέπτομαι το φυτώριο[...]»*. Με την ίδια λογική και ο Κ3, όπου σύμφωνα με τα λεγόμενα του *«[...] ανέλαβα πρόθυμα την κοινωφελή εργασία και προτιμούσα να εργάζομαι μόνος μου, καθότι ήξερα το πρόγραμμά μου και την δουλειά που μου είχαν αναθέσει. Το μόνο πρόβλημα ήταν το γεγονός ότι δεν πληρωνόμουν κατά την διάρκεια της κοινωφελούς εργασίας [...]»*. Ο Κ4 εργάστηκε με ζήλο στο πρόγραμμα της

κοινωνικού εργασιών και ένιωθε ότι προσέφερε βοήθεια στον δήμο, κυρίως λόγω της υποστελέχωσής του, αλλά και στην τοπική κοινωνία. Τέλος, και ο Κ5 συμμετείχε με προθυμία στην κοινωνική εργασία και, συγκεκριμένα, ανέφερε ότι «[...] και τώρα που ολοκληρώθηκε η παροχή κοινωνικού εργασιών, είμαι πρόθυμος να βοηθήσω σε εργασίες [...]».

4.4.2 Τρόπος λειτουργίας της παροχής κοινωνικού εργασιών

Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να αναφέρουν εάν έμειναν ευχαριστημένοι από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωνική εργασία. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Κ1 δεν έμεινε ευχαριστημένος από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωνική εργασία και αυτό διότι ο δήμος έχει αρκετά μεγάλη μορφή εκμετάλλευσης. Ο ίδιος επισημαίνει ότι «[...] ήμουν πιο αποτελεσματικός από τους μόνιμους εργαζόμενους που είχαν πιο αργούς ρυθμούς». Αντιθέτως, ο Κ2 ήταν ευχαριστημένος από την κοινωνική εργασία και μάλιστα θα ήθελε να εργαστεί μόνιμα στον δήμο, μετά το πέρας της κοινωνικού εργασιών, κάτι το οποίο δεν κατέστη εφικτό, αφενός λόγω του μη λευκού του ποινικού μητρώου και, αφετέρου, λόγω της βεβαρημένης υγείας του. Στο ίδιο μήκος κύματος και ο Κ3, σύμφωνα με τον οποίο «[...] ήμουν ευχαριστημένος από την κοινωνική εργασία και, με χαρά, θα ξαναπήγαινα να δουλέψω στον δήμο σαν μόνιμος εργαζόμενος [...]». Ο Κ4 αναφέρει ότι «[...]έμεινα ευχαριστημένος από την κοινωνική εργασία, επειδή δεν χρειάστηκε να εξαγοράσω με χρήματα την ποινή μου και, επιπλέον, ένιωσα ότι προσέφερα ωφέλιμο έργο. Υπάρχει ανάγκη βοήθειας στον δήμο και χρειάζεται να παρέχουν περισσότερα άτομα κοινωνική εργασία[...]». Ευχαριστημένος, τέλος, από το πρόγραμμα κοινωνικού εργασιών ήταν και ο Κ5, ο οποίος τόνισε ότι «[...] δεν χρειάστηκε να πληρώσω με χρήματα την ποινή μου και δεν χρειάστηκε να την εκτίσω μέσα στη φυλακή».

Στην συνέχεια, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να αναφέρουν εάν αντιμετώπισαν προβλήματα με τους επόπτες τους ή με τους εργαζόμενους του δήμου. Ο Κ1 επεσήμανε ότι «[...] δεν είχα κανένα πρόβλημα κατά την διάρκεια της παροχής της κοινωνικού εργασιών, παρά μόνο με μία υπεύθυνη, κάτι το οποίο επιλύθηκε όταν απευθύνθηκα στον επιμελητή κοινωνικής αρωγής και όρισε διαφορετικό επόπτη για εμένα». Πολύ καλό κλίμα εργασιών είχαν και ο Κ2 και ο Κ3. Το ίδιο συνέβη και με τον Κ4, ο οποίος αναγνώρισε ότι «[...] το κλίμα με τους επόπτες και τους εργαζόμενους στον χώρο της παροχής κοινωνικού εργασιών

εργασίας ήταν καλύτερο και από αυτό που ανέμενα [...]», ενώ ο Κ5 σημείωσε ότι «[...] αντιμετώπισα ένα ωραίο κλίμα από όλους τους εργαζόμενους και τους επόπτες στον δήμο και δεν υπήρχε αίσθημα καχυποψίας ή κακής συμπεριφοράς από τους τελευταίους [...]».

Τέλος, οι καταδικασθέντες ρωτήθηκαν με ποιο τρόπο γινόταν η εποπτεία τους και εάν ο τρόπος αυτός της εποπτείας μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Ο Κ1 αναφέρθηκε σε ορισμένα προβλήματα του τρόπου εποπτείας της παροχής κοινωφελούς εργασίας, και συγκεκριμένα «[...] υπήρξαν περιπτώσεις καταδικασθέντων που έρχονταν το πρωί, υπέγραφαν το παρουσιολόγιο, πήγαιναν στο σπίτι τους και έρχονταν πάλι το μεσημέρι και ξανά υπέγραφαν. Ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής δεν ήταν παρών στην διαδικασία, γι' αυτό γίνονταν παρατυπίες στο παρουσιολόγιο και γενικότερα στον τρόπο παροχής της κοινωφελούς εργασίας». Ο Κ2, με τη σειρά του, σημείωσε ότι «[...] η εποπτεία, στην περίπτωση μου, ήταν χαλαρή και δεν χρειάζεται να αλλάξει κάτι στην διαδικασία της εποπτείας», κάτι στο οποίο συνάδει και ο Κ5. Σύμφωνα με τον Κ3, δεν χρειαζόταν να γίνει κάτι παραπάνω όσον αφορά τη εποπτεία και γινόταν από την πλευρά του επιστάτη, ο οποίος έλεγχε εάν είχε γίνει η ανατιθεμένη εργασία, κάτι που συνέβαινε και στην περίπτωση του Κ5. Ο Κ4 δεν ήταν σε θέση να εκτιμήσει εάν χρειαζόταν να αλλάξει κάτι στην διαδικασία της εποπτείας και ανέφερε ότι «[...] ο προϊστάμενος ερχόταν κρυφά να ελέγξει εάν ήμουν στο πόστο μου και τι έκανα».

4.4.3 Βαθμός ωφέλειας της ολοκλήρωσης της παροχής κοινωφελούς εργασίας

Αρχικά, οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν τι περίμεναν με την ολοκλήρωση της παροχής της κοινωφελούς εργασίας και που οι ίδιοι πιστεύουν ότι αυτό τους ωφέλησε. Ο Κ1 επεσήμανε ότι «[...] με ωφέλησε διότι δεν στιγματίστηκα». Με την σειρά του, ο Κ5 ανέφερε ότι «[...] ωφελήθηκα επειδή δεν πλήρωσα χρηματικό ποσό για την εξαγορά της ποινής μου και βλέπω το γήπεδο του χωριού μου μπογιατισμένο από εμένα». Ακόμη, ο Κ2 πέρασε ευχάριστα ο χρόνος με το υπόλοιπο μόνιμο προσωπικό του δήμου και του έκανε καλό, σε ψυχολογικό επίπεδο, επειδή «λόγω της πάθησής μου, είχα διακόψει το επάγγελμά μου». Ο Κ3 τόνισε ότι «[...] η κοινωφελής εργασία με ωφέλησε επειδή δεν εξέτισα την ποινή μου σε φυλακή, που γνωρίζω πόσο άσχημες είναι οι συνθήκες». Ο Κ4 ωφελήθηκε επειδή δεν χρειάστηκε να πληρώσει χρηματικό ποσό για την εξαγορά της ποινής του και άλλαξε την γνώμη που είχε για τον δήμο προς το καλύτερο, επειδή κατανόησε ότι υπάρχει

υποστελέχωση στον δήμο και έλλειψη αναγκαίων υλικών πόρων, για να γίνουν σωστά και γρήγορα οι εργασίες.

Τέλος, οι καταδικασθέντες ρωτήθηκαν εάν η συμμετοχή τους στην κοινωφελή εργασία τους απέτρεψε από άλλη αξιόποινη πράξη. Ο Κ1 πιστεύει ότι «[...] το πρόγραμμα της κοινωφελούς εργασίας δεν λειτουργεί σωφρονιστικά για τους ανθρώπους που μπαινοβγαίνουν από τις φυλακές. Όμως για εμένα, πιστεύω ότι το πρόγραμμα της κοινωφελούς εργασίας λειτούργησε σωφρονιστικά». Επίσης, ο Κ2 αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «[...] με απέτρεψε η εργασία σίγουρα και είμαι καθαρός χρόνια». Το ίδιο πιστεύει και ο Κ4, δηλαδή, ότι «η κοινωφελής εργασία με ωφέλησε και δεν θα κάνω άλλη παράβαση στο μέλλον, αλλά δεν είναι κάτι το οποίο ισχύει για όλους, ειδικά για αυτούς που διέπραξαν βαρύτερα αδικήματα». Ο Κ3 συμφώνησε ότι, με την αρωγή της κοινωφελούς εργασίας κατανόησε την αξία της εργασίας και ότι δεν έχει σκοπό να προβεί σε κάποια αξιόποινη πράξη στο μέλλον. Αντιθέτως, ο Κ5 πιστεύει ότι «[...] η κοινωφελής εργασία δεν θα με απέτρεπε να ξανακάνω το αδίκημα που διέπραξα, δηλαδή παράβαση πνευματικής ιδιοκτησίας».

4.5 Απόψεις των καταδικασθέντων σε παροχή κοινωφελούς εργασίας που δεν ολοκλήρωσαν ακόμη και απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα

4.5.1 Βαθμός συνέπειας της παροχής κοινωφελούς εργασίας

Αρχικά, οι δύο καταδικασθέντες ρωτήθηκαν ποιο ήταν το αδίκημα το οποίο είχαν διαπράξει. Ο Κ1 καταδικάστηκε για δύο αδικήματα, το ένα ήταν συμμετοχή σε απόπειρα κλοπής σε κατάστημα και το άλλο ήταν βαριά σωματική βλάβη από πρόθεση. Ο Κ2 ενεπλάκη σε συμβάν με ξυλοδαρμό μέσα σε μαγαζί. Ωστόσο, και οι δύο καταδικασθέντες δικάστηκαν ερήμην και εκδόθηκε ένταλμα σύλληψης.

Οι δύο ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν εάν είναι συνεπείς στην άφιξη και στην αποχώρηση από τον χώρο παροχής της κοινωφελούς εργασίας. Ο Κ1 ανέφερε ότι «[...] αρχικά, ήμουν συνεπής και πήγαινα καθημερινά στην κοινωφελή εργασία, αλλά επειδή πρέπει να μεγαλώσω τα παιδιά μου, πολλές φορές δεν πηγαίνω καθόλου στην κοινωφελή εργασία, αν και προσπαθώ να πηγαίνω για να την τελειώσω». Ο Κ2, ενώ άργησε να

ξεκινήσει την κοινωφελή εργασία λόγω της εργασίας του, εντούτοις την ξεκίνησε και παραμένει συνεπής στα ωράρια της, επειδή όπως παραδέχεται «[...] ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής μου είπε να τηρώ τα ωράρια, επειδή πέρα από το παρουσιολόγιο, συντάσσεται κάθε μήνα και μια ενημερωτική αναφορά για την συμπεριφορά μου».

Τέλος, οι δύο καταδικασθέντες ερωτήθηκαν εάν συμμετέχουν πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά. Ο Κ1 δεν συμμετέχει πρόθυμα στο πρόγραμμα της κοινωφελούς εργασίας, αλλά το κάνει για να τελειώσει με το ζήτημα της ποινής του και διευκρίνισε ότι «[...] κάθε πρωί, δεν γίνεται να σηκώνομαι να πάω να δουλέψω για τον δήμο άδικα και να χάνω μεροκάματα». Αντιθέτως, ο Κ2 τόνισε ότι «[...] πηγαίνω πρόθυμα και πολύ νωρίς το πρωί στο φυτώριο και από την τρίτη κιόλας ημέρα μου έδωσαν κλειδί για να ανοίγω το γραφείο».

4.5.2 Τρόπος λειτουργίας της παροχής κοινωφελούς εργασίας

Οι καταδικασθέντες ρωτήθηκαν εάν είναι ευχαριστημένοι από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωφελής εργασία. Ο Κ1 αναφέρει ότι είναι ευχαριστημένος, αλλά επισημαίνει και την υποστελέχωση που υπάρχει. Χαρακτηριστικά, ο ίδιος διαπιστώνει ότι «[...] ένα θέμα που έχουμε είναι ότι δεν έχουμε συνεργείο, μόνο ένας υπάλληλος κι εγώ, άντε το πολύ τρεις, για να πάμε να καθαρίσουμε τα πάρκα». Πέρα από την υποστελέχωση του δήμου και το γεγονός ότι πολλοί εργαζόμενοι έχουν συνταξιοδοτηθεί, ο Κ1 συμπληρώνει ότι «[...] πολλές φορές έχω χρησιμοποιήσει το δικό μου αυτοκίνητο για να γίνει η εργασία, αφού αρκετά παλιά υπηρεσιακά αυτοκίνητα δεν είναι διαθέσιμα γιατί πρέπει να συντηρηθούν πρώτα και να περάσουν ΚΤΕΟ. Αποτέλεσμα είναι να καθυστερούν οι εργασίες [...]». Το γεγονός ότι τα αυτοκίνητα του δήμου είναι παλιά, θίχτηκε και από τον Κ2, ενώ ο ίδιος επεσήμανε άλλο ένα λειτουργικό πρόβλημα του προγράμματος της κοινωφελούς εργασίας που είναι η μη καθημερινή εμφάνιση αρκετών ατόμων που παρέχουν κοινωφελή εργασία.

Ακόμη, οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν εάν αντιμετωπίζουν προβλήματα με τους επόπτες τους ή με τους εργαζόμενους του δήμου Ρόδου. Ο Κ1 αναφέρει ότι «[...] δεν έχω κανένα πρόβλημα, καθώς θέλω να είμαι συνεπής για να είναι και οι άνθρωποι συνεπείς μαζί μου. Μόνο με έναν εργάτη του συνεργείου είχα πρόβλημα και το είπα στον επιμελητή κοινωνικής αρωγής». Αντίστοιχα, ο Κ2 τονίζει ότι «[...] δεν έχω προβλήματα ούτε

με τους υπευθύνους, ούτε με τους υπαλλήλους στα γραφεία, ούτε και με τους εργάτες».

Τέλος, κλήθηκαν να απαντήσουν στο ερώτημα του πώς γίνεται η εποπτεία τους και εάν ο τρόπος αυτός μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Ο Κ1 αναφέρει ότι «[...] η εποπτεία είναι μια χαρά, υπάρχει συνεργασία και συντονισμός και οι ελεγκτές είναι καλοί άνθρωποι». Ο Κ2, πιστεύει ότι «δεν χρειάζεται βελτίωση η εποπτεία γιατί βρίσκομαι στον εσωτερικό χώρο του φυτωρίου, οπότε και με βλέπουν από τα γραφεία τους, ενώ όταν πηγαίνω σε εξωτερικές εργασίες με το μηχανάκι μου, αμέσως μετά επιστρέφω στο φυτώριο [...]».

4.5.3 Βαθμός ωφέλειας από την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας

Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν τι περιμένουν με την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας και που οι ίδιοι πιστεύουν ότι θα τους ωφελήσει. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του Κ1 «[...] θα ήθελα να συνεχίσω να εργάζομαι μόνιμα στον δήμο», ενώ σύμφωνα με του Κ2 «περιμένω να τελειώσω την κοινωφελή εργασία για να πάω το πρωί στην οικοδομή να δουλέψω, να πάρω μεροκάματο». Σχετικά με το τι αποκομίζουν από την κοινωφελή εργασία, ο Κ2 αναφέρει ότι «έκανα νέους φίλους, αλλά δεν έμαθα κάτι καινούργιο».

Τέλος, ερωτήθηκαν εάν η συμμετοχή τους στην κοινωφελή εργασία θα τους αποτρέψει από άλλη αξιόποινη πράξη. Ο Κ1 θεωρεί ότι «[...] δεν με βοήθησε η κοινωφελής εργασία, αυτό το έχω κανονίσει εγώ με τον εαυτό μου και με την οικογένεια μου» και ο Κ2 υποστηρίζει ότι, η κοινωφελής εργασία δεν του πρόσφερε κανέναν σωφρονισμό, αφού, σύμφωνα με τον ίδιο, «[...] δεν πήγα στο δικαστήριο και δικάστηκα ερήμην» και «[...] εάν με βρίσκανε και έπαιρνα το χαρτί και πήγαινα στο δικαστήριο, θα ήμουν αθώος».

4.6 Απόψεις των καταδικασθέντων που διέκοψαν την παροχή της κοινωφελούς εργασίας και απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα

4.6.1 Αιτίες διακοπής της παροχής κοινωφελούς εργασίας

Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν ποιο ήταν το αδίκημα το οποίο είχαν διαπράξει. Ο Κ1 και ο Κ2 ανέφεραν ότι καταδικάστηκαν για ακάλυπτη επιταγή, ο Κ3 για χρέη στο δημόσιο και ο Κ4 για μεταβολή παραλίας επειδή έφτιαξε παράνομα μια παράγκα στον καταυλισμό.

Οι καταδικασθέντες ρωτήθηκαν τον λόγο για τον οποίο επέλεξαν την κοινωφελή εργασία ως τρόπο έκτισης της ποινής τους, αλλά και γιατί στην πορεία δεν την ολοκλήρωσαν. Ο Κ1 ισχυρίστηκε ότι, *«ενώ αρχικά ήμουν συνεπής στην κοινωφελή εργασία, τελικά λόγω προβλημάτων υγείας και αναπηρίας 70%, την διέκοψα»*. Ο Κ2 υποστήριξε ότι *«διέκοψα την κοινωφελή εργασία διότι δεν βόλεψε η όλη διαδικασία λόγω απόστασης από τον τόπο διαμονής μου, αλλά και επειδή ένιωθα ότι ήταν περισσότερο τιμωρητική, είχε την μορφή αγγαρείας και δεν θα μου πρόσφερε κάτι σημαντικό»*. Ο Κ3 διευκρίνισε ότι *«σταμάτησα την κοινωφελή εργασία γιατί, ενώ είχα προσφέρει 150 ώρες κοινωφελούς εργασίας, προέκυψε μία δουλειά η οποία ήταν καλά αμειβόμενη και δεν μπορούσα να την αρνηθώ»*. Τέλος, ο Κ4, ενώ δεν είχε κανένα πρόβλημα με την κοινωφελή εργασία, εξήγησε ότι *«αναγκάστηκα να φύγω από το νησί της Ρόδου εξαιτίας των τσακωμών που είχα με άλλους μέσα στον καταυλισμό»*.

Στη συνέχεια, οι καταδικασθέντες ερωτήθηκαν εάν είχαν κάποιο πρόβλημα με τους εργαζόμενους που τους ανάγκασε να την εγκαταλείψουν. Ο Κ2 δεν απάντησε στην ερώτηση αφού όπως διευκρίνισε *«υπέγραψα την σύμβαση αλλά δεν πήγα καθόλου στην κοινωφελή εργασία, οπότε και δεν γνώρισα κανέναν»*. Οι Κ1 και Κ3 δεν είχαν κανένα πρόβλημα με τους εργαζόμενους στο χώρο της παροχής κοινωφελούς εργασίας και οι λόγοι που την διέκοψαν ήταν καθαρά προσωπικοί. Επίσης, ο Κ4 ανέφερε ότι, *«δεν είχα κανένα πρόβλημα με τους εργαζόμενους και, εάν δεν είχαν προκύψει τα θέματα στον καταυλισμό, θα την είχα τελειώσει κανονικά την κοινωφελή εργασία»*.

4.6.2 Συνέπειες διακοπής της παροχής κοινωφελούς εργασίας

Αρχικά, οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να αναφέρουν εάν οι ίδιοι έχουν μετανιώσει που δεν ολοκλήρωσαν την κοινωφελή εργασία. Ο Κ1 διευκρίνισε ότι «δεν μετάνιωσα που διέκοψα την κοινωφελή εργασία επειδή έχω σοβαρό θέμα υγείας». Ο Κ2, τόνισε ότι «δεν το μετάνιωσα που διέκοψα την κοινωφελή εργασία, επειδή δεν με βόλεψε, αλλά και επειδή υπάρχει ο στιγματισμός στη χώρα μας για τα καταδικασθέντα άτομα που συμμετέχουν σε αυτήν». Ο Κ3, επίσης, δεν μετάνιωσε για την διακοπή της κοινωφελούς εργασίας, διότι «προτίμησα την επί πληρωμή εργασία αντί αυτής». Ούτε και ο Κ4 μετάνιωσε για την διακοπή της παροχής της κοινωφελούς εργασίας, διότι όπως χαρακτηριστικά αποσαφήνισε «εάν δεν γινόταν αυτό και δεν είχα φύγει από το νησί, μπορεί να είχε γίνει και φονικό, λόγω των προβλημάτων στον καταυλισμό».

Ακόμη, οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν ποιες ήταν οι συνέπειες της μη ολοκλήρωσης της παροχής κοινωφελούς εργασίας και πώς εξέτισαν τελικά την ποινή τους. Ο Κ1 ανέφερε ότι «[...] ούτε φυλακή πήγα, ούτε πλήρωσα και δεν ξέρω τι έγινε μετά». Ο Κ2 και ο Κ3 πλήρωσαν και εξαγόρασαν την ποινή τους. Ο Κ4, επειδή δεν είχε χρήματα να πληρώσει για την εξαγορά της ποινής του, εξήγησε ότι «[...] φυλακίστηκα για μικρό χρονικό διάστημα επειδή έκανα μεροκάματα μέσα στην φυλακή».

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα-Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

5.1 Συμπεράσματα

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνήσουμε τις απόψεις και εμπειρίες δεκαέξι ανθρώπων, εποπτών και καταδικασθέντων, για την εφαρμογή του θεσμού της κοινωφελούς εργασίας στην διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου στον δήμο Ρόδου.

Παρατηρήθηκε ότι οι περισσότεροι καταδικασθέντες της έρευνας ένιωθαν ότι πρόσφεραν στην κοινωνία και, γενικότερα, αλληλοεπιδρούσαν τόσο με τους εργαζόμενους όσο και με το κοινωνικό περίγυρο. Είχαν ενταχθεί αποτελεσματικά με το μόνιμο προσωπικό, εκτός ορισμένων εξαιρέσεων που θεώρησαν την κοινωφελή εργασία ως μορφή εκμετάλλευσης, αγγαρείας και στιγματισμού. Υπήρχαν καταδικασθέντες που δεν ήταν τυπικοί στα ωράρια, αλλά και ορισμένοι που την διέκοψαν τελείως, στην πλειοψηφία τους, όμως, ήταν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους.

Ενδιαφέρον έχουν οι απαντήσεις των ερωτηθέντων καταδικασθέντων στο αν θα προέβαιναν ξανά σε αξιόποινη πράξη μετά το πέρας της κοινωφελούς εργασίας. Όλοι δήλωσαν αρνητικά και ότι δεν θα παρανομήσουν ξανά. Γίνεται αντιληπτό από τις συνεντεύξεις τους, όμως, ότι αυτό δεν θα συμβεί επειδή η κοινωφελής εργασία τους σωφρόνισε, αφού ήταν μάλλον περισσότερο διεκπεραιωτική εργασία που καταναλώνει τον χρόνο τους.

Βέβαια, οι επόπτες είχαν διαφορετική άποψη και δήλωσαν ότι η κοινωφελής εργασία βοηθάει τους καταδικασθέντες στην επανένταξή τους στην κοινωνία και δήλωσαν ότι θα επιθυμούσαν να απασχοληθούν περισσότεροι καταδικασθέντες σε κοινωφελή εργασία στον δήμο Ρόδου. Από τις απαντήσεις των εποπτών προέκυψε το συμπέρασμα ότι αυτή η επιθυμία τους απορρέει από το γεγονός ότι υπάρχει μεγάλη έλλειψη προσωπικού και χρειάζονται άτομα να τους βοηθήσουν.

Η κοινωφελής εργασία αποδίδει περισσότερο από άτομα που έχουν διαπράξει μικρά αδικήματα, διότι το μέτρο αυτό δεν μπορεί να λειτουργήσει -τουλάχιστον στον ίδιο βαθμό- για όσους έχουν καταδικαστεί για βαριά εγκλήματα ή ναρκωτικά. Όπως αποδείχθηκε και από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων εποπτών, τα άτομα που τους δημιουργούσαν τα περισσότερα προβλήματα ήταν τα εξαρτημένα από ουσίες, ενώ τα άτομα που καταδικάστηκαν για σοβαρά αδικήματα θα τα έβλεπαν καχύποπτα.

Αρνητική διαπίστωση αποτελεί η υποστελέχωση στην διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου στον δήμο Ρόδου που ανάγκαζε τους καταδικασθέντες να δουλεύουν μόνοι τους ή με λίγους μόνιμους εργαζόμενους στο συνεργείο και η έλλειψη υποδομών, π.χ. τα λίγα υπηρεσιακά αυτοκίνητα. Επίσης, η κοινωφελής εργασία διαρκούσε αρκετές ώρες το πρωί με αποτέλεσμα να τους απομακρύνει από το εργασιακό τους περιβάλλον και να υπάρχουν οικονομικές συνέπειες για τους ίδιους και την οικογένειά τους. Μάλιστα, αυτός ήταν ο λόγος που αναγκάζονταν ορισμένοι από τους ερωτηθέντες να προσφέρουν κοινωφελή εργασία πλημμελώς ή καθόλου.

Δυσκολία παρατηρήθηκε και στην επιτήρηση του θεσμού. Η επίβλεψη δια ζώσης από επιμελητή κοινωνικής αρωγής θεωρείται υποχρεωτική προκειμένου ο θεσμός να επιτύχει τον στόχο του, αλλά αυτό δεν συμβαίνει σχεδόν ποτέ. Η επίβλεψη από το προσωπικό του δήμου Ρόδου, που δεν είναι ενταγμένος σε φορέα κοινωνικής αρωγής και δεν έχει θεσμικό ρόλο, φαίνεται να μετατρέπει σε στείρο έλεγχο του τρόπου που ο καταδικασθείς προσφέρει την εργασίας του.

Η εφαρμογή του θεσμού της κοινωφελούς εργασίας από τα μέχρι τώρα αποτελέσματα δείχνει να έχει σημαντικά οφέλη, ειδικά σε όσους έχουν καταδικαστεί για αδικήματα ήσσονος σημασίας. Είναι μία πολύ καλή λύση στον υπερπληθυσμό που διαπιστώνεται ότι υπάρχει σήμερα στις φυλακές. Χρειάζεται όμως να παρασχεθούν κίνητρα στους καταδικασθέντες που θα βοηθήσουν σε μεγαλύτερη αύξηση της χρήσης του θεσμού και να επιλυθούν τα λειτουργικά προβλήματα που υπάρχουν. Τότε, ο θεσμός θα ενισχυόταν ακόμα περισσότερο, ώστε στο μέλλον η κοινωφελής εργασία στην Ελλάδα να λειτουργεί ως βασικός πυλώνας για το σωφρονισμό χιλιάδων παραβατών.

5.2 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Μία μελέτη περίπτωσης δεν μπορεί να είναι αρκετή ώστε να διερευνηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό ένα ζήτημα. Η έρευνα στην διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου στον δήμο Ρόδου απέδωσε αρκετά δεδομένα και ευρήματα και μπορούν να τροφοδοτήσουν επόμενες έρευνες.

Στόχος μελλοντικών ερευνητικών προσπαθειών θα μπορούσε να αποτελέσει η διερεύνηση αποτελεσματικότερης εφαρμογής της κοινωφελούς εργασίας για τον καταδικασθέντα και την κοινωνία. Θα ήταν ενδιαφέρον για τον σκοπό αυτό να διεξαχθεί έρευνα σε ένα μεγαλύτερο δείγμα και πεδίο, που θα περιλαμβάνει επόπτες και καταδικασθέντες που εξέτισαν την ποινή τους προσφέροντας κοινωφελή εργασία σε άλλους δήμους και φορείς της χώρας.

Η έρευνα θα αποκτούσε μεγαλύτερη δυναμική, εάν επεκτεινόταν στις υπηρεσίες Υ.Ε.Κ.Α. του υπουργείου δικαιοσύνης που εποπτεύουν το μέτρο και τους εισαγγελείς εκτέλεσης ποινών που εκπροσωπούν το δικαστήριο. Σε τέτοια περίπτωση, θα υπήρχε δυνατότητα αξιολόγησης μεγαλύτερου εύρους πληροφοριών σχετικά με τις δυσκολίες και τα εμπόδια που δυσχεραίνουν την καλύτερη εφαρμογή του θεσμού και θα βοηθούσε στην εύρεση πιθανών λύσεων στα προβλήματα που αναμφισβήτητα υπάρχουν.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα είχε και η διενέργεια μιας συγκριτικής μελέτης του τρόπου εφαρμογής της κοινωφελούς εργασίας σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Θα έδινε την δυνατότητα πληροφόρησης σωστών εφαρμοσμένων πρακτικών από χώρες που ήδη αξιοποιούν την κοινωφελή εργασία πολλά χρόνια σε διάφορους τομείς της δημόσιας διοίκησης τους. Αυτή η μελέτη θα οδηγούσε σε μία προοπτική διαμόρφωσης παραγωγικότερου πλαισίου εφαρμογής της κοινωφελούς εργασίας στην Ελλάδα.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Αδαμάκη, Θ. (2016). Κοινωνική Αρωγή Ενηλίκων. *Η Εφαρμογή της Κοινωφελούς Εργασίας. Προβλήματα και Ιδιαιτερότητες*. Τιμητικός τόμος για τον Καθηγητή Νέστορα Κουράκη. Αθήνα: Σάκκουλα, σελ. 2289-2297
- Αλεξιάδης, Σ. (1995). *Σωφρονιστική*. Αθήνα: Σάκκουλα.
- Αλεξιάδης, Σ., & Πανούσης, Γ. (2002). *Σωφρονιστικοί Κανόνες*. Αθήνα: Σάκκουλα.
- Αναγνωστάκη, Μ. (2010). Η παροχή κοινωφελούς εργασίας: Κριτική αποτίμηση και πορίσματα έρευνας πεδίου. Σε Τιμητικό Τόμο Καθηγήτριας Καλλιόπης Δ Σπινέλλη. *Εγκληματολογικές Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις*. Αθήνα: Σάκκουλα, σ. 495-544.
- Αναγνωστάκη, Μ. (2013). *Εναλλακτικά μέτρα και ποινές στην ελληνική έννομη τάξη υπό συγκριτικό πρίσμα*. Τιμητικός Τόμος εις μνήμην Καθηγητή Χρίστου Δέδε, σ. 1 – 26.
- Αντωνοπούλου, Μ. Ν. (2011). *Οι κλασικοί της κοινωνιολογίας*. Κοινωνική θεωρία και νεότερη κοινωνία. Αθήνα: Σαββάλα.
- Bottoms, A., Rex, S., & Robinson, G. (2004). *Alternatives to prison Options for an insecure society*. Willan Publishing.
- Δασκαλάκης, Η. (1985). *Η εγκληματολογία της κοινωνικής αντίδρασης*. Αθήνα: Σάκκουλα.
- Δασκαλάκης, Η. (1985). *Μεταχείριση εγκληματία*. Αθήνα: Σάκκουλα.
- Δημητράτου Ν. (2015). *Ποινή και εναλλακτικοί τρόποι έκτισής της. Μια κριτική επισκόπηση*, Στο Μ. Γασπαρινάτου (εκδ. επιμ.). *Έγκλημα και ποινική καταστολή σε εποχή κρίσης*. Τιμητικός τόμος για τον Καθηγητή Νέστορα Κουράκη. Αθήνα: Σάκκουλα, σελ.2249-2259.
- Δημόπουλος, Χ. (1998). *Η κρίση του θεσμού της φυλακής και οι μη φυλακτικές κυρώσεις*. Αθήνα: Σάκκουλα.
- Gupta, P. (2021). *Community Service: As a Part of Sentence in India*. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3850264>
- Homer, E., & Higgins, G. (2021). Community Service Sentencing for Corporations. *Criminal Justice Policy Review*, 32(1) 49–65. <https://doi.org/10.1177/0887403420903379>

- Θεμελή, Ο. (2000). *Εγκλεισμός και υγεία – Η κατάλυση ενός ακόμη εννόμου αγαθού*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Ίσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική Μεθοδολογία Έρευνας. Εφαρμογές στην Ψυχολογία και στην Εκπαίδευση*. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα. Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2008). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2017). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας και επιστημολογία των κοινωνικών επιστημών*. Αθήνα: Τζιόλα.
- Καϊάφα-Γκμπάντι, Μ., Μπιτζιλέκης, Ν., Συμεωνίδου-Καστανίδου, Ε. (2020). *Δίκαιο των ποινικών κυρώσεων*. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη.
- Koulogris, N., Aloskofis, W., Vidali, S., Koros, D., Sophie, Spyrea, S. (2015). *Alternatives to prison in Europe: Greece. European Prison Observatory*.
- Κουλούρη, Ν. (2020). *Υπερπληθυσμός των φυλακών; Η ανισοκατανομή ενός παλλιρροϊκού φαινομένου*. Διαθέσιμο σε <https://theartofcrime.gr>
- Κουράκης, Ν. (2009). *Η ποινική καταστολή μεταξύ παρελθόντος και παρόντος*. Αθήνα: Σάκκουλα.
- Λαμπροπούλου, Ε. (1999). *Κοινωνιολογία του ποινικού δικαίου και των θεσμών της ποινικής δικαιοσύνης*. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.
- Μαργαρίτης, Λ., Παρασκευόπουλος, Ν., & Νούσκαλης, Γ. (2016). *Ποινολογία*. Αθήνα: Σάκκουλα.
- Μαργαρίτη, Λ. & Παρασκευόπουλου, Ν. & Νούσκαλης, Γ. (2020). *Ποινολογία-Άρθρα 50-133 ΠΚ*. Αθήνα: Σάκκουλα
- Marrieti, S. (2015). *Alternatives to prison in Europe*. Italy: European Prison Observatory
- Mutisya, J. C. (2020). *Effectiveness of Probation and Community Service Order Sentencing on Offenders: A Case Study of Nairobi County*. University of Nairobi.

- Picard, S., Tallon, J. A., Lowry, M., & Kralstein, D. (2019). *Court-Ordered Community Service, A National Perspective*.
- Πούρκος, Μ. (2003). *Ο Ρόλος του Πλαισίου στην Ανθρώπινη Επικοινωνία, την Εκπαίδευση και την Κοινωνικο-Ηθική Μάθηση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Radulović, D. (2019). *Community Service as an Alternative Criminal Sanction*. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo* 70(4), 364–383.
- Randawar, D. K., & Jayabalan, S. (2021). *Community Service as an Alternative Form of Punishment under the Domestic Violence Act 1994 in Malaysia*. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 12(3), 1147-1155.
- Rogers, A. (1999). *Η Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Rogers, C. (2006). *Η γένεση του προσώπου - Η ψυχοθεραπεία με την ματιά ενός θεραπευτή*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Σαββάκης, Μ. (2022). *Ηθική και δεοντολογία στην ποιοτική κοινωνική έρευνα. Ζητήματα, αντιφάσεις και διλήμματα στον 21^ο αιώνα*. Αθήνα: Κριτική.
- Sharma, U. R., & Nidhi. (2021). *'Community Service Sentence' as an alternative mode of punishment in India- Analysis of the potential and feasibility*. *Kala Sarovar*, 24(4), 420-425.
- Σορβατζιώτη, Σπ. (2015). *Η κοινωφελής εργασία ως εναλλακτική ποινή. Στο Μ. Γασπαρινάτου (επιμ.). Έγκλημα και ποινική καταστολή σε εποχή κρίσης*. Τιμητικός τόμος για τον Καθηγητή Νέστορα Κουράκη. Αθήνα: Σάκκουλα, σελ. 2298-2302.
- Τζαννετάκη, Τ. (2016). *Η Στρατηγική Έμμεσης Μείωσης των Ποινών: Η εξάντληση των ορίων της και η ανάγκη αλλαγής παραδείγματος*. διαθέσιμο σε <https://theartofcrime.gr>
- Τρωϊάνος, Σπ. (2001). *Έγκλημα και τιμωρία στο Βυζάντιο*. Αθήνα: Ιδρύματος Γουλανδρή Χορν.
- Φαρσεδάκης, Ι. (1990). *Η εγκληματολογική σκέψη. Απ' την αρχαιότητα ως τις μέρες μας*. Τ.Α'. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη.
- Φαρσεδάκης, Ι. (2005). *Στοιχεία εγκληματολογίας*. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη.

Χαραλαμπίκης, Α. (2011). *Ποινικός Κώδικας, ερμηνεία κατ' άρθρο*. Τιμητικός τόμος για τον Καθηγητή Νέστορα Κουράκη, 4 τόμος. Αθήνα: Σάκκουλα.

Ιστοσελίδες

Eurostat (2021α). Prison capacity and number of persons held
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/crim_pris_cap/default/table?lang=en

Eurostat (2021β). Prisoners by age and sex - number and rate for the relevant sex and age groups
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/crim_pris_age/default/table?lang=en

Eurostat (2021γ). Personnel in the criminal justice system by sex - number and rate for the relevant sex group
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/crim_just_job/default/table?lang=en

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (2022). *Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός Σωφρονιστικού Κώδικα-Τροποποιήσεις στον ν. 2776/1999 και άλλες διατάξεις*. ΦΕΚ 203.

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (2021). *Τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες επείγουσες διατάξεις*. ΦΕΚ 215.

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (2019). *Κύρωση του Ποινικού Κώδικα*. ΦΕΚ 95.

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (2010). *Εξορθολογισμός και βελτίωση στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις*. ΦΕΚ Α' 218.

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (1991). *Τροποποίηση διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις*. ΦΕΚ 41.

Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΚΥΠΕ) [2023]. Eurostat: Ασφυκτικά γεμάτες οι φυλακές στην Κύπρο.

Παράρτημα 1: Οδηγός συνέντευξης εποπτών/τριών στη δ/νση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου

Συνέντευξη επόπτη/τριας της παροχής κοινωφελούς εργασίας

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο:
2. Ηλικία:
3. Έτη υπηρεσίας:
4. Επίπεδο σπουδών:
5. Αρμοδιότητα:

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Η παροχή κοινωφελούς έργου αντί της έκτισης ποινής στις φυλακές βοηθάει τους καταδικασθέντες στην επανένταξή τους στην κοινωνία;
2. Κατά την γνώμη σας, ποιοι είναι οι κυριότεροι στόχοι της παροχής κοινωφελούς εργασίας αντί της έκτισης ποινής φυλάκισης στη χώρα μας σήμερα;
3. Πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνει κάποια αλλαγή στον θεσμό ώστε να λειτουργήσει τα μέγιστα;
4. Τα άτομα που προσφέρουν κοινωφελή εργασία αποδίδουν στην εργασία;
5. Αντιμετωπίζουν προβλήματα οι εργαζόμενοι με τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία και πώς είναι η συμπεριφορά τους;
6. Τα άτομα που έχουν αναλάβει κοινωφελή εργασία αντί της έκτισης ποινής είναι συνεπείς στο υποχρεωτικό τους ωράριο;
6. Θα χαρακτηρίζατε τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία παραβατικά ή τους αντιλαμβάνεσθε ως άτομα που τους δίνει ο νόμος το δικαίωμα να προσφέρουν στην κοινωνία;
7. Με ποιο τρόπο γίνεται η εποπτεία αυτών των ατόμων. Ο τρόπος αυτός της εποπτείας μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

Παράρτημα 2: Οδηγός συνέντευξης καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία στη δ/νση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου

Συνέντευξη καταδικασθέντα που ολοκλήρωσε την κοινωφελή εργασία

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο:
2. Ηλικία:
3. Ποινή φυλάκισης:
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας:
5. Επίπεδο σπουδών:
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία: Ναι

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Τι περιμένατε με την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας και πού πιστεύετε ότι σας ωφέλησε;
2. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;
4. Ήσασταν συνεπής στην άφιξη και στην αποχώρηση από το χώρο όπου παρείχατε την κοινωφελή εργασία;
5. Μείνατε ευχαριστημένος από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωφελής εργασία;
6. Αντιμετωπίσατε προβλήματα με τους επόπτες σας ή με τους εργαζόμενους του δήμου;
7. Συμμετείχατε πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά;
8. Με ποιο τρόπο γινόταν η εποπτεία σας. Ο τρόπος αυτός μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;
9. Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σας στην κοινωφελή εργασία σας απέτρεψε από άλλη αξιόποινη πράξη;

Παράρτημα 3: Οδηγός συνέντευξης καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή εργασία στη δ/ση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου

Συνέντευξη καταδικασθέντα που εγκατέλειψε την κοινωφελή εργασία

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο:
2. Ηλικία:
3. Μήνες ποινής φυλάκισης:
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας:
5. Επίπεδο σπουδών:
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία: Δεν την ολοκλήρωσα, την σταμάτησα

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;
2. Γιατί επιλέξατε την κοινωφελή εργασία για να εκτίσετε την ποινή σας και στη συνέχεια δεν την ολοκληρώσατε;
3. Είχατε κάποιο πρόβλημα με τους εργαζόμενους που σας ανάγκασε να την εγκαταλείψετε;
4. Μετανιώσατε που δεν ολοκληρώσατε την κοινωφελή εργασία;
5. Ποιες ήταν οι συνέπειες και πως εκτίσατε τελικά την ποινή σας;

Παράρτημα 4: Οδηγός συνέντευξης καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμη την κοινωφελή εργασία στη δ/νση Περιβάλλοντος και Πρασίνου του δήμου Ρόδου

Συνέντευξη καταδικασθέντα που δεν έχει ακόμη ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο:
2. Ηλικία:
3. Ποινή φυλάκισης:
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας:
5. Επίπεδο σπουδών:
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία:
Όχι ακόμα, την συνεχίζω

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Τι περιμένετε με την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας και πού πιστεύετε ότι θα σας ωφελήσει;
2. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;
3. Είστε συνεπής στην άφιξη και στην αποχώρηση από το χώρο όπου παρέχετε την κοινωφελή εργασία;
4. Είστε ευχαριστημένος από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωφελής εργασία;
5. Αντιμετωπίζετε προβλήματα με τους επόπτες σας ή με τους εργαζόμενους του δήμου;
6. Συμμετέχετε πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά;
7. Με ποιο τρόπο γίνεται η εποπτεία σας. Ο τρόπος αυτός μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;
8. Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σας στην κοινωφελή εργασία θα σας αποτρέψει από άλλη αξιόποινη πράξη;

Παράρτημα 5: Απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις των εποπτών/τριών

Συνέντευξη επόπτη στη δ/ση Περιβάλλοντος & Πρασίνου του

δήμου Ρόδου (Ε1)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Άρρεν
2. Ηλικία: 62
3. Έτη υπηρεσίας: 35
4. Επίπεδο σπουδών: ΑΕΙ
5. Αρμοδιότητα: Αναπληρωτής προϊστάμενος στη δ/ση Περιβάλλοντος & Πρασίνου στο δήμο Ρόδου

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. **Η παροχή κοινωφελούς έργου αντί της έκτισης ποινής στις φυλακές βοηθάει τους καταδικασθέντες στην επανένταξή τους στην κοινωνία;**

Πιστεύω ότι βοηθάει γιατί τα άτομα αυτά έρχονται σε επαφή σε ένα δομημένο χώρο, με συγκεκριμένο ωράριο, συναναστρέφονται με ανθρώπους που είναι εκτός του παραβατικού τους κύκλου. Ειδικά σε άτομα που δεν έχουν υποπέσει σε σοβαρά αδικήματα και δεν κινδυνεύει η κοινωνία από αυτούς, η κοινωφελής εργασία αντί της έκτισης ποινής στις φυλακές είναι η πλέον ενδεδειγμένη.

2. **Κατά την γνώμη σας, ποιοι είναι οι κυριότεροι στόχοι της παροχής κοινωφελούς εργασίας αντί της έκτισης ποινής φυλάκισης στη χώρα μας σήμερα;**

Η επανένταξη των ατόμων αυτών στην κοινωνία είναι ο κυριότερος στόχος και φαντάζομαι και η αποσυμφόρηση των φυλακών. Μόνο με αυτήν την εναλλακτική έκτιση ποινής, τα άτομα αυτά δεν απομονώνονται από την κοινωνία και προσπαθούν να αποκαταστήσουν τις σχέσεις τους με αυτήν. Ο εγκλεισμός σε μία φυλακή μπορεί να επιφέρει τα αντίθετα αποτελέσματα από τον σωφρονισμό που είναι και ο στόχος της πολιτείας. Η παροχή αμισθί εργασίας μέσω του θεσμού της κοινωφελούς εργασίας λοιπόν επιτυγχάνει τους στόχους της σε μεγάλο βαθμό γιατί τους δίνει μια ικανοποίηση ότι μπορούν και προσφέρουν.

3. **Πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνει κάποια αλλαγή στον θεσμό ώστε να λειτουργήσει τα μέγιστα;**

Κάτι που μας δημιουργεί πρόβλημα σε μερικές περιπτώσεις είναι ότι δεν είναι πάντα συνεχής και αδιάλειπτη η παρουσία τους. Δηλαδή τώρα έχουν κάποιες ώρες και δεν τις κάνουν υποχρεωτικά σε κάποιες συγκεκριμένες μέρες, έχουν ένα χρονικό περιθώριο

μεγάλο, συνήθως δύο χρόνια, οπότε μία έρχονται μία δεν έρχονται. Υπάρχει μία μεγάλη ελαστικότητα στο πως θα εκτίσουν τις ώρες τους. Ίσως αν ήταν πιο αυστηρό και περιορισμένο το χρονικό πλαίσιο να βοηθούσε. Γιατί είναι και κάποιοι που έρχονται εδώ πέρα και νομίζουν ότι απλά θα περάσουν, θα πουν ένα γεια και την κάνανε την κοινωφελή εργασία. Εμείς δεν μπορούμε να το κάνουμε βέβαια αυτό. Αναγκαστικά τους έχουμε υπό παρακολούθηση αυτούς.

4. Τα άτομα που προσφέρουν κοινωφελή εργασία αποδίδουν στην εργασία;

Συνήθως τα άτομα που έρχονται σε εμάς είναι από ένα μέχρι τρία με τέσσερα κάθε φορά, δεν είναι και αμελητέος ο αριθμός αλλά δεν είναι και πολλοί. Αποδίδουν στην εργασία τους οι περισσότεροι από αυτούς, είναι εργατικοί, συνεργάσιμοι και προσφέρουν μεγάλοι βοήθεια αλλά υπάρχουν και περιπτώσεις που δεν έρχονται σχεδόν ποτέ ή καθόλου. Έχουμε άτομα που καταδικάστηκαν για οικονομικές παραβάσεις, άτομα που έχουν θέματα με ουσίες ή για κλοπές. Δεν υπάρχει κατηγορία ανθρώπων που δημιουργεί προβλήματα. Είχαμε άτομα που καταδικάστηκαν για οικονομικές πράξεις που ήταν πολύ καλοί, αλλά είχαμε άλλους που ήταν τελείως απαράδεκτοι. Ας είναι και μορφωμένοι και επιτυχημένοι οικονομικά, κατά τα άλλα, έρχονται εδώ και νομίζουν ότι θα έρθουν μια βόλτα και θα φύγουν και θα έρθουν σε έναν μήνα για να υπογράψουν παρουσίες. Οπότε δεν είναι απαραίτητο ότι αυτοί είναι καλύτεροι από τους άλλους. Αυτοί που είναι εξαρτημένοι με ουσίες μας δυσκολεύουν κάπως γιατί συνήθως ψάχνουν ευκαιρίες να την κοπανήσουν. Είναι οι μόνοι που ίσως δεν προσφέρουν γιατί φεύγουν υποτίθεται για να πάνε στο κέντρο απεξάρτησης και εξαφανίζονται ή αργούν να γυρίσουν. Τους δίνουμε περιθώριο, τους λέμε έχεις τόσο χρόνο να πας και να έρθεις, αυτοί οι άνθρωποι θέλουν παρακολούθηση. Δεν μας έρχονται όμως πολλοί εθισμένοι στα ναρκωτικά. Τώρα τελευταία αυτοί που έρχονται πιο πολύ είναι Ρομά για μικροαδικήματα. Από τους περισσότερους από αυτούς μπορώ να πω ότι είμαστε πολύ ευχαριστημένοι και αποδίδουν.

5. Αντιμετωπίζουν προβλήματα οι εργαζόμενοι με τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία και πώς είναι η συμπεριφορά τους;

Μπορεί κάποιοι να μην είναι συνεπείς και να μην έρχονται αλλά με τους εργαζόμενους όχι, δεν είχαμε ποτέ κάποιο πρόβλημα μαζί τους. Δεν μας έχει τύχει κάτι που να είναι άξιο λόγο. Τηρούνται οι κανόνες καλής συμπεριφοράς, δεν μπορώ να πω πως δημιουργούν προβλήματα, ούτε αντιμετωπίζουμε προβληματική και προκλητική συμπεριφορά από αυτούς. Οι σχέσεις είναι καλές, συνεργάζονται και με το διοικητικό προσωπικό και με τους εργαζόμενους που δουλεύουν έξω στα συνεργεία και βοηθάνε σε ότι χρειαστεί.

6. Τα άτομα που έχουν αναλάβει κοινωφελή εργασία αντί της έκτισης ποινής είναι συνεπείς στο υποχρεωτικό τους ωράριο;

Είναι συνεπείς γιατί τους ελέγχουμε, δηλώνουν παρουσία, υπογράφουν τι ώρα έρχονται και τι ώρα φεύγουν. Ποτέ δεν δουλεύουν κάπου μόνοι τους, συνήθως τους κρατάμε μέσα στο φυτώριο ή αν βγουν με συνεργείο θα είναι και άλλα άτομα μαζί για να μην έχουν τρόπο να φύγουν. Αυτό μας το έχει επισημάνει και ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής να μην τους αφήνουμε μόνους.

7. Θα χαρακτηρίζατε τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία παραβατικά ή τους αντιλαμβάνεσθε σαν άτομα που τους δίνει ο νόμος το δικαίωμα να προσφέρουν στην κοινωνία;

Δεν είχαμε περιστατικά παραβατικότητας, εμείς τουλάχιστον, γι αυτό πρόκειται για άτομα που προσφέρουν στην υπηρεσία μας και κατ' επέκταση στην κοινωνία. Άλλωστε θέλουμε περισσότερα άτομα να έρχονται και να κάνουν κοινωφελή εργασία σε εμάς γιατί βοηθάνε πολύ. Έχουν πάρει πολλοί σύνταξη και οι κηπουροί του δήμου είναι μόνο εννιά.

8. Με ποιο τρόπο γίνεται η εποπτεία αυτών των ατόμων. Ο τρόπος αυτός της εποπτείας μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

Τους έχουμε σε ελεγχόμενο χώρο μέσα στο φυτώριο ή όταν βγουν έξω είναι μαζί με συνεργείο με εργαζόμενους. Η εποπτεία γίνεται από τον επιστάτη της συντήρησης πρασίνου και όπως είναι τώρα είναι ικανοποιητική.

Συνέντευξη επόπτριας στη δ/νση Περιβάλλοντος & Πρασίνου του

δήμου Ρόδου (Ε2)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: θήλυ
2. Ηλικία: 53
3. Έτη υπηρεσίας: 23
4. Επίπεδο σπουδών: Τελειόφοιτος Τεχνικού Λυκείου
5. Αρμοδιότητα: ΔΕ Διοικητικού

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Η παροχή κοινωφελούς έργου αντί της έκτισης ποινής στις φυλακές βοηθάει τους καταδικασθέντες στην επανένταξή τους στην κοινωνία;

Πιστεύω ότι βοηθάει αρκετά, ειδικά σε περιπτώσεις που πραγματικά καταλαβαίνουν τι έκαναν και με την κοινωφελή εργασία εντάσσονται πιο ομαλά στην κοινωνία χωρίς να χρειάζεται να στερούνται την ελευθερία τους. Ο τρόπος της επανένταξης γίνεται με την κοινωνική δραστηριοποίηση τους μέσω τις εργασίας που παρέχουν στο δήμο. Με αυτό τον τρόπο είναι σαν να ξεπληρώνουν το κακό που προξένησαν στην πολιτεία.

2. Κατά την γνώμη σας, ποιοι είναι οι κυριότεροι στόχοι της παροχής κοινωφελούς εργασίας αντί της έκτισης ποινής φυλάκισης στη χώρα μας σήμερα;

Ένας από τους σκοπούς είναι λιγότερα έξοδα για το κράτος, σίγουρα κοστίζει ο εγκλεισμός του καταδικασμένου στη φυλακή. Ένας άλλος σκοπός είναι η καλύτερη προσαρμογή και αφομοίωση του ατόμου στο κοινωνικό σύνολο. Ένας τρίτος σκοπός είναι ο σωφρονισμός. Όταν ντρέπονται και εσύ τον βγάζεις έξω από το φυτώριο γιατί είναι αποδοτικός, ξέρεις πόσο τον πονάει να βγει έξω; Αυτό το ισχυρό σοκ που παίρνει, νομίζω, ότι του γίνεται ένα μικρό μάθημα. Βέβαια είναι ορισμένοι χαρακτήρες που είτε κάνουν κοινωφελή είτε δεν κάνουν, θα ξανακάνουν παράβαση. Είναι η οικογένεια Ρομά (αναφέρει το όνομα της) που έρχονται και ξανάρχονται. Είναι λοιπόν θέμα χαρακτήρα του ανθρώπου.

3. Πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνει κάποια αλλαγή στον θεσμό ώστε να λειτουργήσει τα μέγιστα;

Πιστεύω ότι αν υπήρχαν κίνητρα θα ερχόντουσαν περισσότεροι να κάνουν κοινωφελή εργασία, δεν υπάρχουν κίνητρα. Αν τους έδινε το κράτος ένα μικρό ποσό την ημέρα ας πούμε 5-10 ευρώ για τον καφέ τους, για το πρωινό τους, θα ερχόντουσαν. Από όσους Ρομά περάσανε μόνο ένα δυο δεν έρχονται και αυτό γιατί επικαλούνται ότι πρέπει να δουλέψουν για να ζήσουν την οικογένεια τους.

Αν όμως είχαν ένα μικρό οικονομικό κίνητρο θα ερχόντουσαν κι αυτοί. Δηλαδή στη φυλακή δεν τους ταΐζουνε; Επίσης, εφόσον κάποιος κάνει την κοινωφελή εργασία και βλέπεις ότι ένας δήμος έχει ανάγκη γιατί δεν τον αφήνεις να συνεχίσει μετά με κάποιον τρόπο; Είχα περιπτώσεις που πέρασαν από εδώ που ήταν άριστες, καλύτερες και από το μόνιμο προσωπικό έξω. Ήταν τυπικοί, εργατικοί, έπαιρναν πρωτοβουλίες. Δηλαδή τέλειωναν τη δουλειά τους και δεν σταματούσαν, είχα τέτοιες περιπτώσεις. Να δώσουν μετά την ποινή μία σύμβαση πέντε μήνες να μείνουν στην υπηρεσία για να δουλεύουν και να πληρώνονται με κάποιον τρόπο. Να δημιουργηθεί μία τέτοια συνθήκη γιατί δεν είναι εύκολο να βρουν δουλειά μετά με το ποινικό τους μητρώο να μην είναι λευκό. Και Ρομά θα δεχόμασταν να δουλέψουν σε εμάς, μπορώ να σου πω με κλειστά μάτια. Έχει Ρομά τυπικούς, εργατικούς που είναι καλύτεροι από τους δικούς μας. Υπηρεσιακό αυτοκίνητο επίσης δεν έχουμε που να χωράει το προσωπικό μέσα, φεύγει μόνο με τα εργαλεία μέσα. Μπορεί να τους πάρει με το ιδιωτικό της αυτοκίνητο η υπάλληλος που τους επιβλέπει. Ακόμα και οι Ρομά πάνε στα πόστα που τους στέλνουν με τα δικά τους αυτοκίνητα. Να μου πεις μπορεί αυτό να τους βολεύει γιατί μπορούν ανά πάσα στιγμή να φύγουν.

4. Τα άτομα που προσφέρουν κοινωφελή εργασία αποδίδουν στην εργασία;

Αποδίδουν στην εργασία, αυτό που αναλαμβάνουν συνήθως είναι πότισμα, σκούπισμα στα πάρκα και μάζεμα τα φύλλα τα οποία θα τα βάλουν στις σακούλες τις μεγάλες και θα τα φορτώσουν στο αυτοκίνητο. Κλαδέματα δεν κάνουν γιατί απαγορεύεται να πιάσουν μηχανήματα, κλάδεμα κάνουν μόνο οι δικοί μας, αυτοί μόνο μαζεύουν από κάτω τα κλαδιά και τα φορτώνουν πάνω στο φορτηγό για να φύγει από τους δρόμους. Αυτό που θέλω να τονίσω όμως είναι ότι δεν είναι όλοι διατεθειμένοι να το κάνουν. Πολλοί που κάνουν κοινωφελή εργασία είναι για χρέη, ακάλυπτες επιταγές. Μπορεί να

είναι και μορφωμένοι άνθρωποι αλλά είναι καθαρά θέμα χαρακτήρα αν θα είναι σωστοί στις υποχρεώσεις τους. Δηλαδή έχουμε Ρομά που είναι πάρα πολύ τυπικοί και έχουμε από καλές οικογένειες που προσπαθήσανε με χίλιους δυο τρόπους και «μέσα» να μας τουμπάρουνε. Πριν μερικά χρόνια με πήρε πολιτικό γραφείο και μου λέει αυτόν θα του φτιάχνεις το παρουσιολόγιο και θα έρχεται μια φορά το μήνα να σου υπογράψει και του λέω ξέχασε το. Μπορεί να έρθει ανά πάσα στιγμή ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής και θα με ρωτήσει που είναι ο εργαζόμενος; Έστειλα λοιπόν τα παρουσιολόγια στο πολιτικό γραφείο, τον έδωξα από δω και τον βάλανε στο γραφείο. Το μαθησιακό του επίπεδο ήταν πάρα πολύ καλό, είχε οικονομικά θέματα, δεν ήθελε να μπει εργάτης, όμως δεν εξυπηρετεί με αυτόν τον τρόπο την κοινωφελή εργασία που ξέρω εγώ. Η κοινωφελής εργασία δεν σημαίνει να είσαι στο γραφείο με καθαρά ρούχα. Έχει άλλες περιπτώσεις που δεν θέλουν να βγουν έξω, ντρέπονται. Μία πολύ καλή κυρία, καλού κύκλου, ήρθε εδώ και με παρακάλεσε να μην την βγάλω έξω επειδή έχει παιδιά και τα σπουδάζει. Της λέω και έξω να σε δουν θεωρείσαι υπάλληλος του δήμου δεν ξέρει κανένας τι είσαι. Ορισμένοι λοιπόν δεν θέλουν να πηγαίνουν να σκουπίζουν ή να σκάβουν ή να καθαρίζουν τα παρτεράκια, δεν τους αρέσει. Έχει ορισμένους που το κάνουν, έχει άλλους που δεν το κάνουν.

5. Αντιμετωπίζουν προβλήματα οι εργαζόμενοι με τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία και πώς είναι η συμπεριφορά τους;

Δεν μου έχει τύχει να δω κάτι ακραίο που να δημιουργεί πρόβλημα, ίσως μόνο όταν υπάρχει λίγο πίεση λόγω έλλειψης προσωπικού. Ακραίες καταστάσεις δεν έχω δει. Ίσως να είναι και οι χαρακτήρες που έρχονται. Προσπαθούμε όμως κι εμείς να προβλέψουμε μια κατάσταση ώστε να μην δημιουργηθεί πρόβλημα. Για παράδειγμα σε συνεννόηση με τον επιμελητή κοινωνικής αρωγής τους κρατάμε μέσα υπό έλεγχο ή δεν βάζουμε δύο ταυτόχρονα που έχουν την ίδια πάθηση, δηλαδή έτυχε να βάλουμε δύο μέσα στο φυτώριο που είχαν σχέση με τα ναρκωτικά και φοβόμασταν μη μας κάνουν εδώ εμπόριο. Πάντα έχουμε έναν μέσα και έναν έξω και αν τους αφήσουμε να πάνε να πάρουν την δόση τους από το OKANA, είναι μόνο όταν μας δώσουν χαρτί από το OKANA και μετά ξαναγυρίζουν. Πολλούς ναρκομανείς όμως δεν είχαμε. Οι περισσότεροι που έρχονται εδώ έχουν low profile, δηλαδή ξέρουν τι έχουν κάνει και βλέπεις ότι νιώθουν το συναίσθημα της ντροπής. Το θεωρούν μεγάλη ευκαιρία αυτό, το να μην πάνε φυλακή. Εκτός από τους Ρομά που είναι ανέκφραστοι και δεν καταλαβαίνω πως αισθάνονται.

6. Τα άτομα που έχουν αναλάβει κοινωφελή εργασία αντί της έκτισης ποινής είναι συνεπείς στο υποχρεωτικό τους ωράριο;

Οι περισσότεροι που κάνουν κοινωφελή εργασία τηρούν ευλαβικά το ωράριο τους. Έρχονται καθημερινά από τις επτά και φεύγουν μιάμιση.

7. Θα χαρακτηρίζατε τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία παραβατικά ή τους αντιλαμβάνεσθε σαν άτομα που τους δίνει ο νόμος το δικαίωμα να προσφέρουν στην κοινωνία;

Όλοι οι συνάδελφοι κι εγώ όταν έρχεται ένα νέο άτομο που θα κάνει κοινωφελή εργασία σε εμάς το αντιμετωπίζουμε ισάξια. Τον θεσμό τον στηρίζουμε γιατί πιθανόν είναι και το συμφέρον, έχουμε ανάγκη από προσωπικό οπότε και μία τέτοια περίπτωση να έρθει την εκτιμούμε που έρχεται. Όποτε μου λέει ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής σου στέλνω, έχεις ανάγκη; Του απαντάω στείλε και ειδικά τις καλές περιπτώσεις. Δεν έχω αρνηθεί ποτέ, μόνο λέω στον επιμελητή κοινωνικής αρωγής ότι καλό είναι να ξέρω για ποιο λόγο έχει καταδικαστεί. Βέβαια ξέρω εκ των προτέρων ότι κοινωφελή δεν κάνουν τα βαριά εγκλήματα. Έχουμε ανάγκη από προσωπικό και ρισκάρουμε γιατί έχουμε μόνο οκτώ κηπουρούς για όλο το νησί. Προσωπικά λοιπόν μιλώντας τους αντιλαμβάνομαι σαν άτομα που καταλαβαίνουν τι έκαναν και τους δίνω την ευκαιρία να προσφέρουν βοηθώντας ταυτόχρονα την υπηρεσία. Όλους τους αντιμετωπίζουμε το ίδιο και φεύγουν ευχαριστημένοι. Μόνο μια περίπτωση θυμάμαι που ήταν ότι χειρότερο πέρασε από δω. Αυτός δεν έδειξε καλό χαρακτήρα και έκανε και κλοπή εδώ μέσα. Από άλλον εργαζόμενο που έκανε κι αυτός κοινωφελή εργασία την ίδια περίοδο και ήταν επιχειρηματίας, του άνοιξε το τσαντάκι και πήρε λεφτά από μέσα και πρέπει να ήταν μεγάλο χρηματικό ποσό. Το καταλάβαμε ότι ήταν αυτός αλλά δεν κάναμε κάτι, ο επιχειρηματίας μας είπε άστε τον, δυστυχισμένος είναι. Από τότε κλείναμε τα γραφεία, δεν αφήναμε ανοιχτές τις πόρτες γιατί φοβόμασταν. Η περίπτωση αυτή ήταν πολύ δύσκολη.

8. Με ποιο τρόπο γίνεται η εποπτεία αυτών των ατόμων. Ο τρόπος αυτός της εποπτείας μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

Το πρωί θα έρθουν εδώ, όσοι δουλεύουν μέσα στο φυτώριο εποπτεύονται από εμένα γιατί είμαι εδώ όλη ημέρα, εκτός και αν έχω άδεια οπότε τους εποπτεύει η άλλη εργαζόμενη στο διπλανό γραφείο. Σ' αυτούς που είναι έξω, εμείς έχουμε επιστάτες σε όλους τους τομείς. Η πόλη της Ρόδου δηλαδή είναι χωρισμένη σε τομείς, ο κάθε τομέας έχει και τον επιστάτη του. Είχε δηλαδή για να το λέμε όπως είναι η πραγματικότητα τώρα. Τώρα έχει μια εργαζόμενη μας που γυρνάει όλα τα πόστα και πάει με το αυτοκίνητο της. Έχουμε ένα υπηρεσιακό αλλά ποιος θα το πρωτοπάρει; Αυτός που θα κάνει αυτοψίες, αυτός που θα πάει να κάνει έλεγχο; Και αναγκαστικά θα έρθει το πρωί η υπάλληλος μας θα βγάλει το πρόγραμμα και θα φύγει το προσωπικό. Κατά τις εννέα αρχίζει και γυρνάει όλα τα πόστα και αλίμονο αν δεν είναι κάποιος στο πόστο του. Τους έχουμε δώσει ρητή εντολή ότι όταν είναι να φύγουν από το πόστο, ενημερώνουν τον επιστάτη. Έχουμε και τους πολιτικούς προϊσταμένους που έχει ορισμένους που γυρνάνε, δεν ήρθε ποτέ κάποιος να μου πει ότι ο εργαζόμενος που κάνει κοινωφελή εργασία έλειπε από το πόστο του. Ποτέ. Οπότε δεν θεωρώ ότι πρέπει να αλλάξει κάτι στην εποπτεία τους.

Συνέντευξη επόπτριας στη δ/νση Περιβάλλοντος & Πρασίνου του

δήμου Ρόδου (Ε3)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: θήλυ
2. Ηλικία: 55
3. Έτη υπηρεσίας: 26
4. Επίπεδο σπουδών: ΑΕΙ
5. Αρμοδιότητα: ΠΕ Γεωπόνων

Μέρος Β: Κύριο μέρος

- 1. Η παροχή κοινωφελούς έργου αντί της έκτισης ποινής στις φυλακές βοηθάει τους καταδικασθέντες στην επανένταξή τους στην κοινωνία;**

Θεωρώ ότι η κοινωφελής εργασία βοηθάει τους καταδικασθέντες στην κοινωνική και εργασιακή τους επανένταξη επειδή έχουν ένα σταθερό ωράριο, συνεργάζονται με άλλους συμπολίτες, βιώνουν τις συνθήκες καθημερινής εργασίας, συμμορφώνονται σε κάποιους κανόνες πειθαρχίας και προσφέρουν εργασία στην κοινωνία. Με αυτό τον τρόπο προχωρούν στη ζωή τους και μαθαίνουν καινούρια πράγματα. Ένας κύριος που τον είχαμε στο φυτώριο, μας είπε φεύγοντας ότι έμαθε να καλλιεργεί φυτά που δεν ήξερε πριν έρθει εδώ.

- 2. Κατά την γνώμη σας, ποιοι είναι οι κυριότεροι στόχοι της παροχής κοινωφελούς εργασίας αντί της έκτισης ποινής φυλάκισης στη χώρα μας σήμερα;**

Οι σημαντικότεροι στόχοι είναι να βοηθήσει τον καταδικασμένο στην ομαλή αποκατάσταση του στο κοινωνικό σύνολο χωρίς να χρειαστεί να περάσει το κατώφλι της φυλακής. Επίσης, να σωφρονιστεί αφού είναι υποχρεωμένος να ακολουθεί ένα μοτίβο καθημερινότητας, να τηρεί οδηγίες, να επιδεικνύει προθυμία και επιμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Πιστεύω ότι επιτυγχάνονται οι στόχοι σε αρκετές περιπτώσεις ανθρώπων, ειδικά όταν υπάρχει διάθεση και καλή προαίρεση να μην υποπέσουν στα ίδια ατοπήματα. Βέβαια υπάρχουν και άνθρωποι που παρεκτρέπονται σε παραπτώματα ξανά και ξανά, αυτοί οι άνθρωποι είναι αδιόρθωτοι.

- 3. Πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνει κάποια αλλαγή στον θεσμό ώστε να λειτουργήσει τα μέγιστα;**

Η πρώτη αλλαγή που θα έπρεπε να συμβεί είναι να έρχονται να κάνουν κοινωφελή εργασία περισσότερα άτομα. Ειδικά άνθρωποι που δεν είναι επικίνδυνοι για τους υπόλοιπους και έχουν καταδικαστεί για μικροαδικήματα θα μπορούσαν να εκτίσουν την ποινή τους εκτελώντας κοινωφελή εργασία. Το γεγονός ότι δεν είναι πολλά τα άτομα που διαλέγουν τον θεσμό μπορεί να οφείλεται πρώτον γιατί δεν έχουν σωστή ενημέρωση ότι υπάρχει αυτή η εναλλακτική μορφή έκτισης της ποινής τους, μπορεί δηλαδή να αγνοούν την ύπαρξη της και δεύτερον γιατί δεν θέλουν να στιγματιστούν

αφού πολλοί που έρχονται εδώ δεν θέλουν να βγαίνουν έξω από το φυτώριο και να τους βλέπει ο κόσμος. Θέλουν να μείνουν μέσα στο φυτώριο που είναι πιο προστατευμένος και κλειστός χώρος. Βέβαια μπορεί να είναι άνθρωποι μεγάλης ηλικίας που να έχουν προβλήματα υγείας και δε θα μπορούσαν να ανταπεξέλθουν, αλλά και αυτοί ακόμα θα μπορούσαν να απορροφηθούν σε άλλες θέσεις ανάλογα με την εξειδίκευση και τις γνώσεις τους. Πρέπει να ανοίξει το εύρος των θέσεων εργασίας και να μην είναι απαραίτητο να έρχονται μόνο εδώ. Είναι καλό λοιπόν να διαδοθεί ευρέως με κάποιο τρόπο η κοινωφελής εργασία και να ενθαρρύνονται οι άνθρωποι να την προτιμούν, επιλέγοντας περισσότερες υπηρεσίες όπου θα μπορούσαν να απασχοληθούν.

4. Τα άτομα που προσφέρουν κοινωφελή εργασία αποδίδουν στην εργασία;

Κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό αποδίδουν, είναι συνεργάσιμοι και αποδοτικοί. Ακόμα και ελάχιστες περιπτώσεις που έχουν προβλήματα υγείας τους χρησιμοποιούμε μέσα στο φυτώριο. Απασχολούνται συνήθως στα συνεργεία, δηλαδή μπορεί να τους στείλουμε πίσω από ένα εργαζόμενο που έχει χορτοκοπτικό μηχάνημα για καθαρισμούς και σκουπίσματα. Αν ξέρουν κάτι παραπάνω μπορεί να ασχοληθούν με κλάδεμα πάντα με επίβλεψη γιατί υπάρχει επιστάτης έξω που τους παρακολουθεί. Τα άτομα που δουλεύουν μέσα στο φυτώριο κάνουν σκούπισμα στον εξωτερικό χώρο σε καθημερινή βάση ή βοηθούν στην παραγωγή φυτών, βάζουν χώμα στις γλάστρες και τις ποτίζουν. Οι Ρομά περισσότερο έχουν ένα θέμα στο να έρχονται, όταν έρχονται δουλεύουν, αρκεί μόνο να έρθουν. Εμείς χρειαζόμαστε κι άλλους ανθρώπους να έρθουν να κάνουν κοινωφελή εργασία σε εμάς γιατί είμαστε μια υπηρεσία που υστερεί πάρα πολύ σε προσωπικό, οπότε χέρια θέλουμε και αυτό μας το προσφέρουν. Είναι λοιπόν καλοδεχούμενοι. Αρκεί να μην είναι άνθρωποι επικίνδυνοι, δηλαδή με ψυχολογικά προβλήματα ή εξαρτημένοι. Αυτοί οι άνθρωποι καλύτερα να μην έρθουν. Ψυχολόγοι δεν είμαστε και δεν μπορούμε να προσφέρουμε ανάλογη βοήθεια.

5. Αντιμετωπίζουν προβλήματα οι εργαζόμενοι με τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία και πώς είναι η συμπεριφορά τους;

Εμείς σαν υπηρεσία δεν αντιμετωπίσαμε προβλήματα, ούτε ακραίες περιπτώσεις, λίγο μόνο με τους Ρομά που εξαφανίζονται. Ούτε τσακωμούς είχαμε, μόνο μια φορά κάποιος Ρομά είχε τσακωθεί μεταξύ τους, όχι με τους υπαλλήλους. Οι περισσότεροι επιδεικνύουν σωστή συμπεριφορά και δεν επιθυμούν να μας απασχολήσουν για λάθος λόγους. Συνήθως συμπεριφέρονται ευπρεπώς σε όλους και κατά τρόπο που δεν θα επηρεαστεί αρνητικά η εικόνα τους.

6. Τα άτομα που έχουν αναλάβει κοινωφελή εργασία αντί της έκτισης ποινής είναι συνεπείς στο υποχρεωτικό τους ωράριο;

Ναι είναι συνεπέστατοι, πολλοί μπορεί να έρχονται για δύο ώρες ή για τρεις ώρες ενώ κάποιος είναι όλο το ωράριο δηλαδή από τις επτά το πρωί μέχρι τις μιάμιση. Εμάς βέβαια μας εξυπηρετεί να είναι συνεχόμενες οι ώρες που έρχονται μέχρι το μεσημέρι. Τώρα δηλαδή που έχουμε Ρομά έρχονται μόνο μια μέρα την εβδομάδα. Παλιότερα είχαμε κάποιους που δεν είχαν εμφανιστεί καθόλου, είχαν έρθει για μια, δυο μέρες

αλλά προφανώς δεν τους άρεσε το καθημερινό, δεν μπορούσαν να προσαρμοστούν στο είδος της εργασίας και σταματήσανε.

7. Θα χαρακτηρίζατε τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία παραβατικά ή τους αντιλαμβάνεσθε σαν άτομα που τους δίνει ο νόμος το δικαίωμα να προσφέρουν στην κοινωνία;

Οι Ρομά είναι άτομα παραβατικά, δηλαδή υπήρχαν περιπτώσεις που ήταν εδώ και έκαναν κοινωφελή εργασία και ταυτόχρονα κάνανε ιστορίες αλλού, οπότε τους μαζεύανε πάλι. Στην αρχή λοιπόν υπάρχει μια δυσπιστία, ειδικά στους Ρομά, επειδή ακούγονται πολλά και είμαστε λίγο προσεκτικοί. Αποφεύγουμε ας πούμε να τους βάλουμε υπεύθυνους στην αποθήκη. Συνήθως είναι στην αποκομιδή και στα σκουπίσματα στα πάρκα. Όταν λέω σκούπισμα, εννοώ το συνεργείο μας που πάει και κόβει τα χόρτα στα πάρκα και πάει ο βοηθός και τα μαζεύει. Οι άλλοι άνθρωποι που έρχονταν ήταν περισσότερο για χρέη και δεν ήταν παραβατικοί, μια χαρά ήταν. Στον καθένα άλλωστε θα μπορούσε να συμβεί στη ζωή του μια κακοτοπιά.

8. Με ποιο τρόπο γίνεται η εποπτεία αυτών των ατόμων. Ο τρόπος αυτός της εποπτείας μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

Η εποπτεία γίνεται αρχικά από τους γραμματείς στο γραφείο που παίρνουν τις παρουσίες τους, δηλαδή υπογράφουν πότε έρχονται και πότε φεύγουνε. Κατά την διάρκεια της ημέρας τα άτομα αυτά είναι με κάποιους συναδέλφους της υπηρεσίας, δηλαδή, αν είναι έξω στα πάρκα, είναι με τον αρχιεργάτη που έχει το μηχάνημα και υπάρχει και ο επιστάτης ΔΕ ανθοκηπουρών που γυρνάει στα συνεργεία και επιβλέπει ότι όντως είναι εκεί και δουλεύουν. Επίσης βγαίνουμε κι εγώ και ο διευθυντής μέσα στην ημέρα και επιβλέπουμε τι κάνουνε όταν είναι έξω. Αν είναι μέσα το άτομο, τότε είναι οι γραμματείς, ο αποθηκάριος και στο φυτώριο υπάρχουν οι υπεύθυνοι του φυτωρίου που επιβλέπουν. Νομίζω ότι δεν χρειάζεται κάτι επιπλέον γιατί εμείς δεν τους αφήνουμε καθόλου από τα μάτια μας. Πάντα είναι με κάποιον δικό μας, πάντα είναι ο αρχιεργάτης, είναι ο επιστάτης, είμαστε κι εμείς.

Συνέντευξη επόπτη στη δημοτική ενότητα Ιαλυσού (Ε4)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Άρρεν
2. Ηλικία: 54
3. Έτη υπηρεσίας: 25
4. Επίπεδο σπουδών: ΑΕΙ
5. Αρμοδιότητα: Προϊστάμενος Συντηρήσεων & Καθημερινότητας Δημοτ. Ενότητας Ιαλυσού

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Η παροχή κοινωφελούς έργου αντί της έκτισης ποινής στις φυλακές βοηθάει τους καταδικασθέντες στην επανένταξή τους στην κοινωνία;

Η κοινωφελής εργασία βοηθάει στην επανένταξη τους στην κοινωνία πάρα πολύ κυρίως γιατί έρχονται σε καθημερινή τριβή με τους μόνιμους εργαζόμενους του δήμου και τους κατοίκους. Βλέποντας την κανονικότητα της ζωής, την καθημερινότητα των εργαζομένων στη δουλειά και τους ρυθμούς της εύρυθμης λειτουργίας της κοινωνίας συνειδητοποιούν έτσι καλύτερα πιο είναι το ουσιαστικό νόημα της ζωής. Ειδικότερα για τρία άτομα που γνωρίζω την μετέπειτα εξέλιξη τους, δεν έχουν υποπέσει σε κάποιο παράπτωμα μετά το τέλος της κοινωφελούς εργασίας. Οι δυο από αυτούς μάλιστα εργάζονται τώρα ως μπογιατζήδες και προσπαθούν να μην υποτροπιάσουν ξανά σε κλοπές και ναρκωτικά που ήταν μπλεγμένοι.

2. Κατά την γνώμη σας, ποιοι είναι οι κυριότεροι στόχοι της παροχής κοινωφελούς εργασίας αντί της έκτισης ποινής φυλάκισης στη χώρα μας σήμερα;

Οι στόχοι είναι η ομαλή ενσωμάτωση τους στην κοινωνία και ο σωφρονισμός τους και ως ένα μεγάλο βαθμό πιστεύω ότι επιτυγχάνονται. Αν τα περισσότερα άτομα που έχουν εργασθεί σε κοινωφελή εργασία δεν ξανακυλήσουν σε κάποιο αδίκημα μετά την ολοκλήρωση της, τότε σίγουρα η κοινωφελής εργασία έχει πετύχει τον στόχο της και γι αυτό πρέπει να ενταχθούν και άλλα άτομα σε αυτό το μέτρο αντί να μπαίνουν στη φυλακή. Προσωπικά μιλώντας, αν ήμουν σε θέση ισχύος και μπορούσα, θα επεδίωκα οι περισσότεροι να κάνουν κοινωφελή εργασία παρά να εκτίουν τις ποινές τους στις φυλακές. Άλλος στόχος είναι η συνεισφορά τους με την εργασία τους στην τοπική κοινωνία και η συμβολή τους στην υπηρεσία του κοινού καλού. Να βοηθάνε δηλαδή και τους εαυτούς τους και τους συνανθρώπους τους.

3. Πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνει κάποια αλλαγή στον θεσμό ώστε να λειτουργήσει τα μέγιστα;

Ο θεσμός της κοινωφελούς εργασίας είναι αρκετά υποβαθμισμένος, ελάχιστοι είναι αυτοί που την προτιμούν και γι αυτό πρέπει να δοθούν ισχυρότερα και δελεαστικότερα κίνητρα στους παραβάτες για να επιλέγουν το μέτρο της κοινωφελούς εργασίας. Ακόμα και σε αυτούς που έχουν πιο βαριές ποινές, ίσως όχι κακουργήματα, πιστεύω ότι θα έπρεπε να μπορούν και αυτοί να έχουν την ευκαιρία να την επιλέξουν. Ίσως

φταίει και το γεγονός ότι δεν είναι αρκετά διαδεδομένη η εφαρμογή του μέτρου. Θα πρέπει να υπάρχει περισσότερη παρότρυνση στους καταδικασθέντες γιατί μπορούν να είναι χρήσιμοι και οι περισσότεροι έχουν δεξιότητες. Βέβαια απαραίτητη προϋπόθεση για την σωστή λειτουργία της είναι να αποκλείονται από αυτήν άτομα που δεν έχουν καμία διάθεση να εμφανίζονται καθημερινά για να εργαστούν.

4. Τα άτομα που προσφέρουν κοινωφελή εργασία αποδίδουν στην εργασία;

Βεβαίως αποδίδουν στο πλαίσιο της εργασίας που τους αναλογούσε. Είναι περίπου ισότιμοι με τους μόνιμους εργαζόμενους του δήμου και εργάζονται μια χαρά. Μάλιστα όταν έλειπαν για κάποιο λόγο, φαινόταν η απώλεια τους και έπρεπε να βάλω κάποιον άλλον στο πόστο τους. Έρχονται και φεύγουν στα ωράριο τους κανονικά.

5. Αντιμετωπίζουν προβλήματα οι εργαζόμενοι με τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία και πώς είναι η συμπεριφορά τους;

Προβλήματα σε μένα δεν έχουν υπάρξει. Βέβαια υπήρχε μια μικρή καχυποψία στο ένα άτομο που ήταν μπλεγμένος με κλοπές και το ήξεραν οι εργαζόμενοι στο δήμο. Θα έλεγα μάλλον ότι στην αρχή ήταν περισσότεροι προσεκτικοί παρά επιφυλακτικοί αλλά δεν το έδειξαν. Στην υπηρεσία οι εργαζόμενοι δεν γνωρίζουν τον λόγο που έχουν καταδικασθεί αυτοί που παρέχουν κοινωφελή εργασία γιατί υπάρχει το προσωπικό δεδομένο αλλά επειδή είναι κλειστή η τοπική κοινωνία το ήξεραν και ήταν μόνο σε αυτόν λίγο προσεκτικοί. Αλλά και αυτός στην πορεία δεν έδωσε το παραμικρό δικαίωμα. Όσον αφορά έναν άλλον που ήταν χρήστης ναρκωτικών, φαινόταν ότι έκανε χρήση αλλά δούλευε κι αυτός κανονικά. Η συμπεριφορά τους είναι κανονική, είναι μια χαρά, ούτε προβλήματα δημιουργούν σε εμένα ή στους υπαλλήλους. Δεν έχει πέσει στην αντίληψη μου κάτι που να είναι άξιο λόγου. Μάλλον θέλουν και οι ίδιοι να είναι σωστοί στη συμπεριφορά τους για να μην δώσουν δικαιώματα και να τελειώσουν την υποχρέωση αυτή κανονικά χωρίς καθυστερήσεις. Ειδικά αυτός που είχε θέματα με τα ναρκωτικά ήρθε πιο κοντά με το προσωπικό και τον συμβουλευανε κιόλας να μην ξαναμπλέξει και να δει τη ζωή αλλιώς. Σε κάποιες περιπτώσεις οι εργαζόμενοι δένονται περισσότερο με κάποια από τα άτομα αυτά και έχει και λίγο συμβουλευτικό χαρακτήρα η συνεργασία τους μαζί τους.

6. Τα άτομα που έχουν αναλάβει κοινωφελή εργασία αντί της έκτισης ποινής είναι συνεπείς στο υποχρεωτικό τους ωράριο;

Ναι, έρχονται κανονικά στο ωράριο τους, δουλεύουν περίπου πέντε ώρες την ημέρα. Οι εργαζόμενοι στο δήμο δουλεύουν λίγο παραπάνω, αυτοί δουλεύουν εξίμισι ώρες. Ανάλογα με τις ώρες που τους έχει ορίσει το δικαστήριο και αντίστοιχα την σύμβαση παροχής κοινωφελούς εργασίας που υπογράφουμε μαζί τους βγαίνουν οι ώρες που πρέπει να εργαστούν. Αν για παράδειγμα έχουν οριστεί εξακόσιες ώρες, τις διαιρούμε και βγάζουμε πόσες ώρες πρέπει να έρχονται την ημέρα. Συνήθως έρχονται το πρωί στις επτά και φεύγουν το μεσημέρι μία ή μιάμιση. Η υποχρέωση τους είναι περισσότερο στην καθαριότητα και το πράσινο, δηλαδή σκουπίσματα, κλαδιά, να βάλουν κανένα δεντράκι, ένας που ήταν και μπογιατζής έβαψε όπου ήταν απαραίτητο.

- 7. Θα χαρακτηρίζατε τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία παραβατικά ή τους αντιλαμβάνεσθε σαν άτομα που τους δίνει ο νόμος το δικαίωμα να προσφέρουν στην κοινωνία;**

Είναι άτομα που προσφέρουν στη κοινωνία, δεν τα βλέπω ως παραβατικά γιατί η παραβατικότητα τους οφείλετε σε κάποια δικά τους προσωπικά θέματα. Ίσως είχαν την ατυχία ενός κακού οικογενειακού περιβάλλοντος και την έλλειψη καλών ανθρώπων στη ζωή τους που θα τους δείξουν την σωστή κατεύθυνση στη ζωή. Σίγουρα δεν είμαι εγώ που θα τους καταδικάσω και ακόμα και ο πιο παραβατικός μπορεί να προσφέρει στη κοινωνία και να έχει μια δεξιότητα που κάποιος άλλος υστερεί. Μάλιστα τα άτομα αυτά δουλεύουν πέντε με έξι ώρες και μετά πηγαίνουν σε άλλη δουλειά για τα προς το ζην. Δηλαδή τα περισσότερα προσπαθούν να ξεφύγουν από την παραβατικότητα.

- 8. Με ποιο τρόπο γίνεται η εποπτεία αυτών των ατόμων. Ο τρόπος αυτός της εποπτείας μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;**

Την εποπτεία την κάνω εγώ. Επιβλέπω την εργασιακή τους αποδοτικότητα, δηλαδή επιβλέπω κάθε μέρα τα συνεργεία του δήμου, στα οποία μέλη του συνεργείου είναι και αυτά τα άτομα. Είμαι στο γραφείο μόνο μισή ώρα και έξω είμαι επτά ώρες επιτηρώντας την εργασία τους. Είμαι σε συνεργασία με τον επιμελητή κοινωνικής αρωγής και μου δίνει οδηγίες, επειδή ξέρει τον καθένα ξεχωριστά, που πρέπει να τους τοποθετώ και που θα είναι πιο αποδοτικοί. Μάλιστα ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής ήρθε μερικές φορές και ο ίδιος εδώ για να διαπιστώσει εάν εφαρμόζονται οι όροι της σύμβασης. Συζητάει μαζί τους και τους ρωτάει αν είναι ευχαριστημένοι μαζί μας και αν τους δίνουμε περισσότερη δουλειά. Ο τρόπος που φαίνεται ότι τους εποπτεύω είναι να συμπληρώνω το δελτίο παρουσιών και το ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με την παροχή κοινωφελούς εργασίας κάθε μήνα και να την στέλνω στον επιμελητή κοινωνικής αρωγής και την Εισαγγελία. Θεωρώ ότι δεν μπορεί να γίνει κάτι άλλο στο πλαίσιο της εποπτείας πέρα από αυτό.

Συνέντευξη επόπτριας στη δημοτική ενότητα Νότιας Ρόδου (Ε5)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Θήλυ
2. Ηλικία: 53
3. Έτη υπηρεσίας: 19
4. Επίπεδο σπουδών: Απόφοιτη Λυκείου
5. Αρμοδιότητα: Διοικητικός Υπάλληλος (αναπληρώτρια προϊσταμένη τμήματος συντηρήσεων και καθημερινότητας Νότιας Ρόδου)

Μέρος Β: Κύριο μέρος

- 1. Η παροχή κοινωφελούς έργου αντί της έκτισης ποινής στις φυλακές βοηθάει τους καταδικασθέντες στην επανένταξή τους στην κοινωνία;**

Φυσικά και βοηθά στην επανένταξή τους. Από την στιγμή που γίνονται ένα με το υπαλληλικό προσωπικό αλλά και η συναναστροφή τους με τον κόσμο, πιστεύω ότι τους σωφρονίζει. Η καθημερινή ρουτίνα εργασίας και η ικανοποίηση της προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο πιστεύω ότι τους βοηθάει στην αποτροπή παραβατικής συμπεριφοράς. Γι αυτό θεωρώ ότι η κοινωφελής εργασία είναι ένα από τα πιο χρήσιμα εργαλεία του σωφρονιστικού συστήματος. Ειδικά για αυτούς που έκαναν μικρά αδικήματα δεν θα χρειαστεί να βιώσουν τις σκληρές συνθήκες μιας φυλακής. Το μόνο αρνητικό είναι ότι στερούνται τη δυνατότητα αμειβόμενης εργασίας για το χρονικό διάστημα που έχουν την υποχρέωση να έρχονται στο δήμο καθημερινά.

- 2. Κατά την γνώμη σας, ποιοι είναι οι κυριότεροι στόχοι της παροχής κοινωφελούς εργασίας αντί της έκτισης ποινής φυλάκισης στη χώρα μας σήμερα;**

Οι στόχοι είναι ο σωφρονισμός, ο αποστιγματισμός καθώς και η κοινωνική επανένταξη. Στόχος είναι επίσης η καταπολέμηση της παραβατικότητας και της εγκληματικότητας. Προσφέροντας εργασία αμισθί προς όφελος της κοινότητας στην οποία είναι μέλη και οι ίδιοι είναι πολύ καλύτερο από το να είναι αδρανείς στις φυλακές και να μην είναι κοντά στις οικογένειες τους. Στόχος δεν είναι η τιμωρία τους αλλά να ενσωματωθούν ομαλά στην κοινωνία και να μην επαναλάβουν τα ίδια λάθη. Πιστεύω πως επιτυγχάνονται οι στόχοι της αρκετά, αρκεί να γίνει πιο διαδεδομένη και να ζητούν περισσότεροι καταδικασμένοι να μετατρέπεται η ποινή τους σε ώρες κοινωφελούς εργασίας. Από τα τόσα χρόνια που δουλεύω στην υπηρεσία, δεν φαίνεται να γνωρίζουν πολλοί την ύπαρξη του θεσμού και να τον επιλέγουν.

- 3. Πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνει κάποια αλλαγή στον θεσμό ώστε να λειτουργήσει τα μέγιστα;**

Νομίζω ότι ο θεσμός δεν χρειάζεται κάποια αλλαγή και λειτουργεί χωρίς προβλήματα. Η πρακτική είναι οι άνθρωποι αυτοί συνήθως να απορροφώνται στις υπηρεσίες καθαριότητας και πρασίνου. Θέλουμε να δεχόμαστε στην υπηρεσία μας ανθρώπους που θέλουν να προσφέρουν εθελοντική εργασία για να γίνουν ενεργά και χρήσιμα

μέλη της κοινωνίας μας. Αρκεί να γίνεται αυστηρή επιλογή ώστε να εξασφαλίσουμε ότι τα άτομα που θα την παρέχουν θα είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους και δεν θα κοροϊδέψουν. Γι αυτούς τους ανθρώπους δεν θα πρέπει να δίνεται δεύτερη ευκαιρία. Κάτι άλλο που έχω διαπιστώσει είναι ότι ελάχιστοι είναι αυτοί που κάνουν κοινωφελή εργασία στην κοινότητα μας. Πιστεύω ότι το πρόβλημα είναι ότι στοχοποιούνται και αυτό εμένα με ενοχλεί, ειδικά όταν είναι άτομα από την περιοχή και τους γνωρίζουν. Αυτό έγινε με ένα παιδί από το χωριό που έκανε κοινωφελή εργασία εδώ. Μπορώ να πω ότι πιο πολύ οι υπάλληλοι μιλούσανε και τον χαρακτηρίζανε κλέφτη. Εντάξει δεν σκότωσε και άνθρωπο, χρωστούσε. Έτσι γίνεται σε κλειστές κοινωνίες όταν σε ξέρουν αλλά πρέπει να αλλάξει η νοοτροπία του κόσμου. Δηλαδή καλύτερο είναι να μπει φυλακή; Τουλάχιστον έξω παράγει και έργο.

4. Τα άτομα που προσφέρουν κοινωφελή εργασία αποδίδουν στην εργασία;

Αποδίδουν τα μέγιστα στην εργασία τους, ως εργατοϋπαλληλικό ή διοικητικό προσωπικό. Στην δική μου κοινότητα, που εργάζονται στον τομέα της καθαριότητας αποδίδουν κανονικά μαζί με τους υπόλοιπους δημοτικούς εργαζόμενους. Κάνουν συνήθως καθάρισμα στα πάρκα, μαζεύουν χαρτιά από τους δρόμους, βοηθάνε αν χρειαστεί τον οικοδόμο του δήμου να κλείσει καμία λακκούβα.

5. Αντιμετωπίζουν προβλήματα οι εργαζόμενοι με τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία και πώς είναι η συμπεριφορά τους;

Στην Δημοτική μας Ενότητα, δεν αντιμετώπισε κανείς εργαζόμενος πρόβλημα με τα άτομα που παρείχαν κοινωφελή εργασία και υπήρχε μια άριστη συνεργασία. Η συμπεριφορά των ατόμων ήταν απολύτως φυσιολογική. Άλλωστε στόχος τους ήταν να ολοκληρώσουν την υποχρέωση αυτή χωρίς προστριβές. Ούτε και οι ίδιοι θέλουν να δημιουργούνται προβλήματα. Σέβονταν τον χώρο και τα άτομα που εργάζονταν μαζί τους. Έκαναν ό,τι τους λέγαμε και βοηθούσαν όσο μπορούσαν. Έχουμε ανθρώπινη προσέγγιση απέναντι τους. Προσπαθούμε να τους φερόμαστε κι εμείς καλά και να τους πιάνουμε στο φιλότιμο, έτσι δε μας δημιουργούν προβλήματα. Μάλιστα με ένα άτομο που έκανε δύο φορές κοινωφελή εργασία έχουμε ακόμα επαφές.

6. Τα άτομα που έχουν αναλάβει κοινωφελή εργασία αντί της έκτισης ποινής είναι συνεπείς στο υποχρεωτικό τους ωράριο;

Πάντα ήταν τυπικοί όλοι στο καθημερινό ωράριο εργασίας τους. Το ωράριο είναι συνήθως επτά το πρωί μέχρι τις τρεις το μεσημέρι.

7. Θα χαρακτηρίζατε τα άτομα που παρέχουν κοινωφελή εργασία παραβατικά ή τους αντιλαμβάνεσθε σαν άτομα που τους δίνει ο νόμος το δικαίωμα να προσφέρουν στην κοινωνία;

Τα άτομα αυτά θα τα χαρακτήριζα άτομα που μπορούν να προσφέρουν απλόχερα στην κοινωνία. Στην Δημοτική μας Ενότητα, ούτως ή άλλως, τα άτομα που παρείχαν κοινωφελή εργασία, ήρθαν λόγω οικονομικών δυσχερειών. Πρόκειται για συμπολίτες μας που έχουν καταδικασθεί κυρίως για μικροκλοπές ή για χρέη προς το

δημόσιο και αδυνατούν να εξαγοράσουν την ποινή τους. Είναι λοιπόν άτομα που τους δίνει ο νόμος το δικαίωμα να προσφέρουν με την κοινωνική τους συνεισφορά.

- 8. Με ποιο τρόπο γίνεται η εποπτεία αυτών των ατόμων. Ο τρόπος αυτός της εποπτείας μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;**
- Έρχονται το πρωί και τους λέμε τι να κάνουν σήμερα. Ποτέ δεν πάνε κάπου μόνοι τους, πάντα έχουν κάποιον μαζί. Αυτός που πάει μαζί τους ή ο επόπτης καθαριότητας ή ο οικοδόμος τους βλέπει και λέει «ξέρεις δεν μου έκαναν αυτό ή δεν μου έκαναν το άλλο». Επίσης τα άτομα αυτά εποπτεύονται καθημερινά κατά την έναρξη, κατά την διάρκεια και κατά την λήξη του ωραρίου από τον προϊστάμενο του εκάστοτε τμήματος που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Αν προκύψει κάτι ενημερώνουμε τον επιμελητή κοινωνικής αρωγής. Διασφαλίζεται με αυτόν τον τρόπο η συνεπής παρουσία τους στο ανοιχτό περιβάλλον που εκτελούν εργασία, είτε στα πάρκα, είτε στους δρόμους. Πιστεύω ότι δεν χρειάζεται κάτι άλλο για την εποπτεία τους. Η εποπτεία επίσης γίνεται με υπογραφή ώρας εισόδου και εξόδου από την υπηρεσία.

Παράρτημα 6: Απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις των καταδικασθέντων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κοινωφελή

Συνέντευξη καταδικασθέντα που ολοκλήρωσε την κοινωφελή εργασία (Κ1)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Άρρεν
2. Ηλικία: 50
3. Ποινή φυλάκισης: 5 έτη
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας: 900 ώρες
5. Επίπεδο σπουδών: Πτυχιούχος σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία: Ναι

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. **Τι περιμένετε με την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας και πού πιστεύετε ότι σας ωφέλησε;**

Σίγουρα με ωφέλησε γιατί αν έχει κάποιος χρέη στο δημόσιο όπως εγώ δεν καταλήγει στη φυλακή και δεν στιγματίζεται η ζωή του. Μια κοινωφελή εργασία δεν είναι κάτι κακό, κάνει καλό, βοηθάει στο δήμο και εσύ δεν πας στη φυλακή. Σε γενικές γραμμές για κάποιον που έχει κάνει οικονομικά εγκλήματα σίγουρα κάνει καλό γιατί δεν χαρακτηρίζεται. Κάποιος που είχε ακάλυπτες επιταγές όπως εγώ, σίγουρα δεν το ήθελε και σίγουρα δεν είναι απατεώνας διαφορετικά θα είχε διαφύγει στο εξωτερικό. Δεν έχει κάνει κακό σε κανέναν. Φανταστείτε λοιπόν να πρέπει να μπει σε ένα κελί που δίπλα του έχει έναν βιαστή, έναν εγκληματία, έναν ναρκομανή. Δεν νομίζω να γίνει καλύτερος, θα γίνει χειρότερος. Οπότε με την κοινωφελή εργασία σώνεται ο άνθρωπος.

2. **Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;**

Είχα κάποιες εταιρείες που έπεσαν έξω οικονομικά, πήρα κάποιους δανεισμούς από τράπεζα. Δεν έδινε όμως τα χρήματα τμηματικά όπως θα έπρεπε αλλά επικαλέστηκε έλλειψη χρημάτων λόγω ενός τραπεζικού ομίλου στην Αμερική που είχε κάνει ένα κραχ το 2003 και είχε επηρεαστεί κατ' επέκταση και η τράπεζα στην Ελλάδα. Έτσι θα αποδίδονταν τα χρήματα του δανεισμού με την ολοκλήρωση του έργου. Σαν συνέπεια θα έπρεπε η κατασκευαστική εταιρεία που είχα και ήμουν διευθύνων σύμβουλος να καταβάλλει 3-4 εκατομμύρια πρώτα και μετά να πάρει τα χρήματα από την τράπεζα. Μιλάμε για ένα δανεισμό έξι εκατομμυρίων ευρώ και έτσι σφραγίστηκαν κάποιες επιταγές εταιρειών που συνεργαζόμασταν, οι οποίες κανονικά θα πληρωνόντουσαν από τον δανεισμό που ήταν έξι εκατομμύρια. Έτσι σφραγίστηκε η εταιρεία μου και βρέθηκα ακάλυπτος και ενός κακού μύρια έπονται.

3. Ήσασταν συνεπής στην άφιξη και στην αποχώρηση από το χώρο όπου παρείχατε την κοινωφελή εργασία;

Πάντα, κάθε μέρα από Δευτέρα έως Παρασκευή από τις επτά το πρωί μέχρι τις δυόμισι που έφευγα μαζί με τους μόνιμους εργαζόμενους. Δεν έλειψα ποτέ και φεύγαμε μαζί.

4. Μείνατε ευχαριστημένος από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωφελής εργασία;

Όχι δεν έμεινα και τόσο ευχαριστημένος από τον τρόπο που λειτουργεί η κοινωφελής εργασία. Τα συμφέροντα μας μόνο ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής μπορεί να τα προασπιστεί, ο δήμος έχει αρκετά μεγάλη μορφή εκμετάλλευσης. Για παράδειγμα ο υπεύθυνος του δήμου όταν έβλεπε ότι εγώ τρέχω τις δουλειές, μου είχε δώσει ότι πάρκο και αλσύλλιο μόνος μου και με δικό μου αμάξι. Τους καθάριζα τα πάρκα ενώ δε θα έπρεπε μόνος μου και ήταν τακτοποιημένα και καθαρά όλα. Μου είχαν δώσει όλα τα παρτέρια στην Ιαλυσό. Ήμουν πιο αποτελεσματικός από τους μόνιμους εργαζόμενους που είχαν πιο αργούς ρυθμούς.

5. Αντιμετωπίσατε προβλήματα με τους επόπτες σας ή με τους εργαζόμενους του δήμου;

Δεν είχα προβλήματα εκτός από μια υπεύθυνη στο φυτώριο. Μου έβαζε τις φωνές ενώ έβγαζα τόση δουλειά. Μου είχε αναθέσει πενήντα διαφορετικές εργασίες για να κάνω και κάθε μέρα μου έβαζε και άλλες δύο καινούριες. Και ξανά μετά μου έλεγε να χαλάσεις τα πρώτα που έκανες και να ξανακάνεις καινούρια. Έστειλα μήνυμα στον επιμελητή κοινωνικής αρωγής ότι έχω θέμα με την συγκεκριμένη, μεσολάβησε να μην έχω καθόλου επαφή μαζί της και στη συνέχεια είχα εποπτεία μόνο με τον υπεύθυνο του πρασίνου που ήταν πολύ καλός. Είμαι άνθρωπος που ότι μου πουν θα το κάνω, θα κάνω την δουλειά μου σωστά αλλά δε θέλω διαταγές, ούτε εντολές, ούτε φωνές.

6. Συμμετείχατε πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά;

Σίγουρα πρόθυμα, εδώ έναν φράχτη στο φυτώριο μου είπε ο υπεύθυνος του πρασίνου ότι ήθελε να τους βοηθήσω να το φτιάξουν και του λέω άστο θα το φτιάξω εγώ. Σε πέντε μέρες το είχα φτιάξει μόνος μου. Το είχα σαν ψυχοθεραπεία, ψιλοκόλλησα με τα λουλουδάκια, τα φυτά, να βγάλουν βλασταράκια και να μεγαλώσουν. Έπρεπε να ήμουν μόνο εσωτερικά στο φυτώριο και να κάνω μόνο μεταφύτευση σπόρους από μικρά γλαστράκια σε μεγαλύτερα, μέχρι να γίνουν μεγάλα φυτά και να τα βγάλουν έξω να τα φυτέψουν όταν ήταν έτοιμα. Εγώ όμως επέλεγα να βγαίνω έξω, αν και απαγορευόταν και να κάνω από καθαρισμούς όπου χρειαζόταν μέχρι να πηγαίνω στο πάρκο Ροδινιού και να αδειάζω νταλίκες με σανό για τα ελαφάκια. Τις πιο πολλές εργασίες τις έκανα μόνος μου και το προτιμούσα γιατί καμιά φορά με βάζανε να δουλεύω με κάποιον άλλον που έκανε κι αυτός κοινωφελή εργασία για να με βοηθήσει αλλά επειδή δεν έκανε τίποτα, τους έλεγα να τον πάρουν σε κανένα γραφείο. Σηκωνόταν πάνω και έπιανε τις γλάστρες μόνο όταν έβλεπε κάποιον από το δήμο. Ήθελα να ξέρουν ότι αυτά που έκανα, εγώ τα έκανα μόνος μου.

7. Με ποιο τρόπο γινόταν η εποπτεία σας. Ο τρόπος αυτός μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

Ο επόπτης θα πρέπει καθημερινά να ελέγχει αυτούς που κάνουν την κοινωφελή. Γιατί μπορεί να μην πάει ο άλλος. Υπάρχει παρουσιολόγιο αλλά μου έχει τύχει να δω περίπτωση που πήγαινε ένας υπέγραφε το πρωί, πήγαινε σπίτι του και ξαναγυρνούσε το μεσημέρι και ξανά υπέγραφε. Ή έκανε τρεις τέσσερις μέρες να πάει και έβαζε τέσσερις υπογραφές μαζί. Αν υπήρχε καλύτερη εποπτεία όμως δε θα με έβγαζαν έξω από το φυτώριο, απαγορεύεται, θα με είχαν μέσα γιατί ούτε ασφαλισμένος ήμουν, ούτε είχα δικαιοδοσία να βγω εκτός φυτωρίου. Η δράση μου έπρεπε να ήταν περιορισμένη μέσα στο φυτώριο και ταυτόχρονα θα είχε διαφορετική, καλύτερη συμπεριφορά η υπεύθυνη που ήταν προσβλητική απέναντι μου. Επίσης πρέπει να βρίσκεται και ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής από κοντά και να επιβλέπει αν η εποπτεία του δήμου γίνεται με λογικές συμπεριφορές και αν εργάζονται αποτελεσματικά όσοι κάνουν κοινωφελή εργασία. Δούλεψα δυόμισι με τρία χρόνια και δεν είχε έρθει ούτε μια φορά επιμελητής κοινωνικής αρωγής, ο οποίος, όπως μου είχε πει, είναι μόνος του στην υπηρεσία κοινωνικών λειτουργιών.

8. Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σας στην κοινωφελή εργασία σας απέτρεψε από άλλη αξιόποινη πράξη;

Ένας καταδικασμένος για οικονομικά εγκλήματα όπως εγώ διαφέρει κατά πολύ από κάποιον που έχει κάνει πιο σοβαρά εγκλήματα, όπως εμπόριο ναρκωτικών. Διαφέρει η νοοτροπία του. Θα σας δώσω ένα παράδειγμα, ήρθε, όσο δούλευα εγώ εκεί, ένας που μόλις είχε βγει από την φυλακή και έλεγε ειρωνικά σε ένα μεγάλο σε ηλικία εργαζόμενο στο δήμο, κάπου 62 με 64 χρονών “τράβα κάνε το εσύ, πρέπει εγώ να πάω; Εσύ έτσι κι αλλιώς πληρώνεσαι, εγώ είμαι εδώ για τα μάτια του κόσμου”. Εγώ δεν το άφησα έτσι, γυρνάω και του λέω “να σέβεσαι τον άνθρωπο και να προσέχεις πως μιλάς”. Οπότε δε νομίζω ότι λειτουργεί σωφρονιστικά για κάποιον που μπαινοβγαίνει στις φυλακές και είναι παραβατικός. Κάποιος σαν εμένα, του έχουν έρθει στραβά τα πράγματα στη ζωή του, δεν έχει πάει να κλέψει κάποιον, οπότε σε αυτόν λειτουργεί σωφρονιστικά. Μπορεί λοιπόν να μην ανοιχτεί και να κινείται πλέον με μικρότερα βήματα, ούτως ώστε να μην έχει μπλεξίματα. Βέβαια αυτό το αποφασίζει και χωρίς να κάνει κοινωφελή εργασία. Προσωπικά μιλώντας, κατά κάποιο τρόπο εξαγνίζομαι, έδωσα με την κοινωφελή εργασία ένα μερίδιο προσφοράς των οφειλών μου. Τώρα αυτός που μόλις βγήκε από την φυλακή δεν νομίζω να σωφρονιστεί με την κοινωφελή εργασία που έκανε. Και γι αυτό μια ερχότανε και δέκα δεν ερχότανε.

Συνέντευξη καταδικασθέντα που ολοκλήρωσε την κοινωφελή εργασία (Κ2)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Άρρεν
2. Ηλικία: 49
3. Ποινή φυλάκισης: 3 έτη
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας: 700
5. Επίπεδο σπουδών: Δημοτικό
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία: Ναι

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. **Τι περιμένετε με την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας και πού πιστεύετε ότι σας ωφέλησε;**

Μου έκανε καλό, με βοήθησε πολύ γιατί με κάτι ασχολιόμουν και επειδή σταμάτησα την οικοδομή, που είναι το επάγγελμα μου, λόγω της πάθησης μου, περνούσε εκεί η ώρα μου και με τα καλαμπούρια μας με τους υπαλλήλους δεν το κατάλαβα και καθόλου πως πέρασε ο καιρός. Κάναμε τα αστεία μας αλλά και δουλεύαμε.

2. **Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;**

Για μια βλακεία, για διακίνηση και για μεταφορά που είναι πιο μεγάλη ποινή. Ναρκωτικά, με μπλέξανε κάτι αλβανοί επειδή τους χρωστούσα λεφτά. Ήμουν χρήστης και μου δίνανε τη δόση μου και για να τους ξεπληρώσω, μετέφερα ναρκωτικά από Αθήνα μία μόνο φορά και με συνέλαβαν στο check in. Με περιμένανε εκεί, ήταν στημένο. Λόγω όμως της πάθησης μου με έβαλαν να κάνω κοινωφελή για να μη μπω φυλακή. Έχω λέμφωμα από το 2017 και κάνω θεραπείες πολλά χρόνια. Ακόμα κάνω, πάω στην Αθήνα κάθε εξάμηνο και κάνω θεραπεία εκεί γιατί τώρα πειράχτηκε το νεφρό μετά το στομάχι. Έχω κάνει και φυλακή στη Κω πριν 10 χρόνια για 11 μήνες, πάλι για ναρκωτικά για 100 γραμμάρια για εμπόριο. Το πήρα όλο πάνω μου από το φόβο μου και φάνηκα εγώ ο έμπορος.

3. **Ήσασταν συνεπής στην άφιξη και στην αποχώρηση από το χώρο όπου παρείχατε την κοινωφελή εργασία;**

Πολύ συνεπής, αφού πήγαινα και πιο νωρίς το πρωί. Από τις 6.30 ήμουν εκεί ενώ κανονικά ξεκινούσαμε στις 7.00. Εγώ πήγαινα και άνοιγα καμία φορά το γραφείο. Έξω δεν έβγαινα από το φυτώριο καθόλου, δεν με άφηναν λόγω της πάθησης μου, με προσέχανε. Έκανα φυτά μοσχεύματα, δηλαδή φυτεύεις σε γλαστράκι και αυτό σε δυο τρεις μέρες πιάνει. Όσο μεγαλώνει αφού το ποτίζεις, το βάζεις σε μεγαλύτερη γλάστρα. Είναι λουλουδάκια και δεντράκια για τα πάρκα, για τους δρόμους. Ερχόντουσαν τα φορτηγά και τα φόρτωναν για να τα φυτέψουν έξω. Στέλναμε και στην Αθήνα, όπως και η Αθήνα έστελνε δικά της φυτά και λουλούδια σε εμάς. Ας πούμε, έξω από το δημαρχείο κάτι κόκκινα, άσπρα, χρωματιστά λουλουδάκια είναι από Αθήνα. Όταν δεν είχα δουλειά με βάζανε και στο γραφείο, ήμουν στο τηλεφωνικό κέντρο και βοηθούσα κι εκεί. Έπαιρναν τηλέφωνο οι κάτοικοι που τους ενοχλούσανε τα δέντρα μπροστά στα

σπίτια τους και ήθελαν να τα κλαδέψουμε και τους έβαζα σε σειρά προτεραιότητας για το συνεργείο που θα πήγαινε.

4. Μείνατε ευχαριστημένος από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωφελή εργασία;

Έκανα κοινωφελή εργασία περίπου ένα χρόνο, στην αρχή πήγαινα για τέσσερις ώρες και μετά πήγαινα επτά με οκτώ ώρες για να τελειώσω πιο γρήγορα. Πήγαινα στις επτά το πρωί και έφευγα τρεις. Έμεινα πολύ ευχαριστημένος, αφού έκανα τα χαρτιά μου αργότερα για να μπω στο δήμο, ήθελα να δουλεύω εκεί μόνιμος αλλά επειδή δεν είχα λευκό ποινικό μητρώο δεν με πήρανε. Δεν το κυνήγησα παραπάνω γιατί είχα τρεχάματα με την υγεία μου, έπρεπε να κάνω συνέχεια βιοψίες και να κάνω θεραπείες στο νοσοκομείο. Δεν γινόταν και να δουλέψω για να μη κολλήσω μικρόβιο. Θα μου έκοβαν και το επίδομα της πρόνοιας αν έπιανα δουλειά στο δήμο.

5. Αντιμετωπίσατε προβλήματα με τους επόπτες σας ή με τους εργαζόμενους του δήμου;

Κανένα πρόβλημα, όταν μου έλεγαν αυτό κι αυτό θα κάνεις, εγώ τους απαντούσα πολύ ευχαρίστως. Οπότε γιατί να έχω θέμα μαζί τους; Έκανα αυτό που μου έλεγαν και ήταν κι αυτοί ευχαριστημένοι. Ποτέ δε μου έβαλαν τις φωνές, μου λέγανε κάνε αυτό και εγώ το έκανα. Η δουλειά μου είναι οικοδομή και ξέρω ότι κάποιος είναι πιο πάνω από μένα και πρέπει να ακούω εντολές. Αν κάνουμε λάθος είναι δικό μας, δεν είναι των ανθρώπων εκεί. Σου εξηγούν ότι η δουλειά σου είναι αυτή, τώρα την τελειώσεις ή δεν την τελειώσεις δεν τους ενδιαφέρει. Αν την τελειώσεις και θέλεις να κάνεις το κάτι παραπάνω σου λένε άμα θες κάνε αυτό. Σκούπισμα ας πούμε στον προαύλιο χώρο του φυτωρίου. Έξω δε με άφηναν να δουλέψω και δεν ήθελαν πολλά να κάνω λόγω της πάθησης μου και για να μη πάθω τίποτα. Σου λέει και αυτά που κάνει καλά είναι. Και ούτε με το συνεργείο στο πράσινο είχα πρόβλημα, αστεία κάναμε, γελούσαμε.

6. Συμμετείχατε πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά;

Πολύ πρόθυμα, μου άρεσε η δουλειά. Αφού τους έλεγα να κάνω κι άλλα πράγματα και επέμενα, αλλά δε με άφηναν. Μάλιστα ακόμα και τώρα που τελείωσα εδώ και δύο χρόνια πάω τακτικά επίσκεψη και τους βλέπω. Δεν δουλεύω ακόμα, παίρνω επίδομα από την πρόνοια. Προχτές εκεί ήμουν.

7. Με ποιο τρόπο γινόταν η εποπτεία σας. Ο τρόπος αυτός μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

Δεν ήταν δίπλα μου να με προσέχουν αφού από τα γραφεία τους με έβλεπαν τι έκανα. Μάλιστα με ξέρανε πια και εμένα εμπιστευόντουσαν πιο πολύ. Απλά πήγαινα στο γραφείο για να υπογράψω και μετά ήξερα τι πρέπει να κάνω. Δεν πιστεύω ότι χρειάζεται να αλλάξει κάτι στην εποπτεία γιατί αν αντιδράσουν είναι που φταίμε εμείς. Αν είναι ο άλλος τεμπέλης φυσικό είναι να αντιδράσουν, σου λέει τι κάθεται, κάνε κάτι. Κι εγώ ρωτώ, μπορείς να κάτσεις επτά ώρες σε ένα μέρος και να μην κάνεις τίποτα; Εγώ δεν μπορώ να κάτσω και σιγά την δουλειά να βάλεις στο γλαστράκι χώμα και να το ποτίσεις.

8. Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σας στην κοινωφελή εργασία σας απέτρεψε από άλλη αξιόποινη πράξη;

Εμένα με απέτρεψε η εργασία σίγουρα και είμαι και καθαρός χρόνια. Πήρα το μάθημα μου. Υπήρχαν όμως όσο ήμουν εγώ εκεί δύο, τρεις που έκαναν κι αυτοί κοινωφελή που δεν ερχόντουσαν ούτε για να υπογράψουν. Λέγανε θα έρθω αύριο και δεν ερχόντουσαν καθόλου, κοροϊδεύανε. Έμαθα ότι δουλεύανε, ότι είχανε παιδιά και δεν ερχόντουσαν. Δεν πάνε όλοι. Από εσένα όμως εξαρτάται πότε μπορείς να πηγαίνεις αν δουλεύεις. Πήγαινε έστω για δύο ώρες, τόσο δύσκολο είναι; Το κράτος τους δίνει μια ευκαιρία, κακά τα ψέματα, κι εσύ δεν μπορείς καμία ώρα; Δεν γίνεται αυτό, οπότε πήγαινε μέσα. Για μένα αυτοί οι άνθρωποι είναι αχάριστοι. Αν δεν το έχεις μέσα σου να δουλέψεις και είσαι τεμπέλης, γίνεται αυτό. Ο ένας ήταν και γνωστός μου και δεν τον είδα ποτέ να πηγαίνει. Εγώ στη φυλακή που έκανα, είδα ανθρώπους που τους άρρεσε να μπαίνουν μέσα. Επειδή στη φυλακή τρώνε, πίνουνε τζάμπα ενώ έξω δεν έχουν προκοπή. Ένας αποφυλακίστηκε και την άλλη μέρα ξαναμπήκε μέσα. Πήγε, έκλειψε για να ξαναμπεί. Έξω δεν έχουν κανέναν, αλλά και στη φυλακή τι κάνουν; Πιστεύουν ότι έχουν παρέα εκεί που τους μιλάει και έξω δεν τους δίνει κανένας σημασία. Έτσι το βλέπουν. Δεν είναι άξιοι να πάνε να βρουν μία δουλειά ή να πάνε στη πρόνοια να τους βοηθήσει; Αυτοί οι άνθρωποι δεν αλλάζουν, δεν σωφρονίζονται με κανένα τρόπο.

Συνέντευξη καταδικασθέντα που ολοκλήρωσε την κοινωφελή εργασία (Κ3)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Άρρεν
2. Ηλικία: 64
3. Ποινή φυλάκισης: 3,5 έτη
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας: 720 ώρες
5. Επίπεδο σπουδών: Δημοτικό
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία: Ναι

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Τι περιμένατε με την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας και πού πιστεύετε ότι σας ωφέλησε;

Εμένα μου έκανε καλό γιατί αντί να πάω μέσα, πήγαινα και καθάριζα και ξεπλήρωσα την ποινή μου. Έχω κάνει φυλακή και ξέρω πως είναι να είσαι μέσα. Καλύτερα με την κοινωφελή, μακάρι να το ήξερα νωρίτερα να μη χρειάζοταν να μπω φυλακή, αλλά δεν το ήξερα τότε. Κάνανε κάτι καλό για μένα ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής που μου έκανε τα χαρτιά και με έβαλε στη κοινωφελή εργασία και ένας γνωστός που δουλεύει στο δικαστήριο και μου είπε «γιατί να πας μέσα; Κάνε κοινωφελή εργασία». Με

ωφέλησε αλλά περίμενα να την τελειώσω για να πάω να δουλέψω, είμαι ελαιοχρωματιστής. Τώρα που την τελείωσα είμαι μια χαρά, με την δουλειά μου πληρώνω τα ψώνια μου και το ρεύμα μου.

2. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;

Έκανα κάτι παράνομο, άθελα μου και καταδικάστηκα. Κλοπές ήταν αλλά το μετάνιωσα. Το μετάνιωσα γιατί δούλευα στη κοινωφελή κοντά έξι μήνες και δεν πήρα φράγκο από αυτή τη δουλειά. Μέχρι το ρεύμα δεν είχα τη δύναμη να το πληρώσω και μου το κόψανε αυτούς του έξι μήνες που δεν δούλευα. Ευτυχώς με βοηθήσανε τα αδέλφια μου και ξαναέβαλα το ρεύμα.

3. Ήσασταν συνεπής στην άφιξη και στην αποχώρηση από το χώρο όπου παρείχατε την κοινωφελή εργασία;

Πήγαινα στη πλατεία Ιαλυσού και την σκούπιζα και την καθάριζα κάθε μέρα από τις έξι το πρωί και σχολούσα περίπου στις δώδεκα. Όποτε τελείωνα έφευγα. Ήμουν ο πιο τακτικός, δεν έχασα ούτε μία μέρα να μην πάω. Εκεί στη πλατεία που σκουπούσα όλοι οι γνωστοί μου περνούσανε και μου λέγανε μπράβο ρε (αναφέρει το όνομα του) εσύ τα κάνεις λαμπίκο εδώ πέρα κάθε μέρα. Πολύς κόσμος ερχότανε και με συμπαθήσανε κιόλας γιατί έκανα κάτι καλό και σωστό.

4. Μείνατε ευχαριστημένος από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωφελής εργασία;

Δούλεψα έξι μήνες καθημερινά και δεν κατάλαβα πως πέρασαν. Αν υπήρχε κάποιος να με ειδοποιούσε να πάω ξανά σαν μόνιμος, θα ξαναπήγαινα γιατί είναι καλοί άνθρωποι και ήμουν πολύ ευχαριστημένος στη δουλειά αυτή. Ήταν και οι επιστάτες ευχαριστημένοι μαζί μου και όλα τα παιδιά γιατί έκανα καλή δουλειά. Μου άρεσε η δουλειά, δεν με ενόχλησε κανένας, ούτε είχα πάνω από το κεφάλι μου κανέναν. Είχα τη δουλίτσα μου και μου είχανε μεγάλη εμπιστοσύνη. Εκτός από το πόστο που μου είχανε δώσει, εγώ έκανα και έξτρα δουλειά. Καθάριζα από μόνος και άλλον δρόμο για να είναι κι αυτός πεντακάθαρος.

5. Αντιμετωπίσατε προβλήματα με τους επόπτες σας ή με τους εργαζόμενους του δήμου;

Κανένα πρόβλημα δεν αντιμετώπισα ούτε με τους επόπτες ούτε με τα παιδιά του συνεργείου που ερχόντουσαν να ποτίσουνε, να κουρέψουνε το γκαζόν και να κλαδέψουνε. Μου λέγανε έλα να πιούμε καφέ, έλα κάτσε να ξεκουραστείς, δηλαδή ήμουν μια χαρά με τα παιδιά.

6. Συμμετείχατε πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά;

Μου άρεσε αυτή η δουλειά και την έκανα πρόθυμα, ήξερα το πρόγραμμα μου, ήμουν μόνος μου, ήξερα την καθαριότητα που έπρεπε να κάνω για να τελειώσω. Έξι μήνες πήγαινα και δεν πήρα χαμπάρι καθόλου. Το μόνο πρόβλημα που είχα ήταν που δεν πληρωνόμουν.

7. Με ποιο τρόπο γινόταν η εποπτεία σας. Ο τρόπος αυτός μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

Περνούσανε τα παιδιά του δήμου και ο επιστάτης ή με το αμάξι ή με την μηχανή κάθε μέρα και βλέπανε που τα καλαθάκια ήταν άδεια, βλέπανε τις πλατείες, βλέπανε τους δρόμους πεντακάθαρους και φεύγανε. Δεν με ενοχλούσε κάποιος για να κάνω αυτό ή εκείνο, δεν χρειάστηκε γιατί ήμουν ο καλύτερος καθαριστής. Ο τρόπος αυτός που κάνανε επιστασία ήταν αρκετός, δεν χρειαζόταν κάτι παραπάνω.

8. Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σας στην κοινωφελή εργασία σας απέτρεψε από άλλη αξιόποινη πράξη;

Ναι μου πρόσφερε σωφρονισμό, τώρα ξέρω ότι η δουλειά είναι δουλειά και να την αγαπάς. Όχι παραβιάσεις και βλακείες και αυτά που κάναμε. Μετά την κοινωφελή δεν ξαναέκανα κάτι, είμαι κύριος. Είμαι δουλειά, σπíti και κοιμάμαι και νωρίς νωρίς. Είναι το καλό που κάνει η κοινωφελή για να πάρεις ένα δρόμο σωστό. Έχω τη δουλίτσα μου, έχω το σπιτάκι μου, έχω το σκυλάκι μου, μια χαρά είμαι.

Συνέντευξη καταδικασθέντα που ολοκλήρωσε την κοινωφελή εργασία (Κ4)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Άρρεν
2. Ηλικία: 36
3. Ποινή φυλάκισης: 4 μήνες
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας: 100 ώρες
5. Επίπεδο σπουδών: Απόφοιτος Λυκείου
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία: Ναι

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Τι περιμένατε με την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας και πού πιστεύετε ότι σας ωφέλησε;

Την κοινωφελή εργασία την έκανα για οικονομικούς λόγους, το ποσό της ποινής ήταν περίπου 3,000 και κάτι ευρώ αλλά είπα «δεν τα κρατάς τα λεφτά καλύτερα;». Οπότε με την ολοκλήρωση της κατάφερα να κρατήσω τα λεφτά. Με ωφέλησε όμως στο ότι άλλαξα την εντύπωση που είχα μέχρι τώρα για τον δήμο. Τους είχα πριν πάω παρεξηγημένους όλους, επειδή μένω στην Φιλήρημο στην Ιαλυσό και έβλεπα παντού σκουπίδια στους δρόμους και λακκούβες. Και όλο λέγαμε που είναι ο δήμος να καθαρίσει, τηλέφωνο παίρναμε Αλλά δεν είχαμε πάρει χαμπάρι τι γίνεται, που να ξέραμε ότι είναι όλοι κι όλοι έξι άτομα. Ήτανε στην ομάδα καθαριότητας του δήμου τρία, τέσσερα άτομα και η ιδιωτική εταιρία που ήτανε άλλα δύο άτομα. Τώρα που είδα, μπορώ να σας πω ότι μερικές φορές δεν είχαμε ούτε σακούλες να αλλάξουμε. Σκούπα είχα πάρει δικιά μου από το σπίτι. Δεν είχαμε ούτε υγρά φρένων στο

αυτοκίνητο για να πάμε στη Φιλήρημο πάνω στο βουνό να καθαρίσουμε. Τώρα τους καταλαβαίνω και το μεταφέρω σε όλους τους γνωστούς το τι γίνεται γιατί ιδέα δεν έχουνε.

2. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;

Ήμουνα πιτσιρικάς 17 χρονών, οδηγούσα, δεν είχα πάρει ακόμα το δίπλωμα οδήγησης, με έγραψε η τροχαία και με δικάσανε ερήμην.

3. Ήσασταν συνεπής στην άφιξη και στην αποχώρηση από το χώρο όπου παρείχατε την κοινωφελή εργασία;

Ναι ήμουν τυπικός, πήγαινα 07.00-13.00 καθημερινές. Δεν έλειψα ούτε μια μέρα, εκτός από μια μέρα που πήγα οδοντίατρο.

4. Μείνατε ευχαριστημένος από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωφελής εργασία;

Ναι έμεινα ευχαριστημένος γιατί με τη κοινωφελή εργασία ένιωσα ότι προσφέρω κάτι και δεν χρειάστηκε να πληρώσω την ποινή μου. Μακάρι να έμπαιναν περισσότεροι στο πρόγραμμα γιατί ο δήμος χρειάζεται βοήθεια.

5. Αντιμετώπισατε προβλήματα με τους επόπτες σας ή με τους εργαζόμενους του δήμου;

Τα περίμενα διαφορετικά τα πράγματα αλλά όλα τα παιδιά ήταν πολύ φιλικά μαζί μου. Κανένα πρόβλημα δεν αντιμετώπισα, ίσα ίσα μακάρι και οι εργοδότες που δουλεύω τώρα να ήταν έτσι, ειλικρινά.

6. Συμμετείχατε πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά;

Ναι συμμετείχα πρόθυμα, ένιωθα ικανοποίηση που βοηθούσα γιατί έχουν μεγάλες ελλείψεις προσωπικού. Μένω στο ίδιο χωριό και μου άρεσε που βοηθούσα τον τόπο μου να είναι όσο γίνεται καθαρός. Εδώ βλέπεις πλούσιους και διάσημους στο εξωτερικό και πάνε και κάνουνε κοινωφελή εργασία και δεν έχουνε κανένα πρόβλημα. Τι θα πάθουμε δηλαδή; Τώρα που τελείωσα έχω σκεφτεί να πάω καμιά φορά να τους βοηθήσω.

7. Με ποιο τρόπο γινόταν η εποπτεία σας. Ο τρόπος αυτός μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

Στα κρυφά περνούσε κάποιες φορές ο προϊστάμενος να δει αν είμαι εκεί και τι κάνω και έφευγε. Υπήρχε και ο υπεύθυνος του συνεργείου μαζί μου που θα έλεγε στον προϊστάμενο αν δεν έκανα τίποτα. Αν δεν έκανα τίποτα πιστεύω θα είχα πρόβλημα. Αλλά δεν είχανε παράπονο μαζί μου, ευχαριστημένοι ήτανε όλοι μαζί μου. Αν χρειάζεται βελτίωση η εποπτεία δεν ξέρω να το απαντήσω, έκατσα για λίγες ώρες, αλλά νομίζω ότι δεν χρειάζεται να γίνει κάτι άλλο.

8. Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σας στην κοινωφελή εργασία σας απέτρεψε από άλλη αξιόποινη πράξη;

Εμένα μου έκανε καλό και δεν είχα καμία άλλη παράβαση μετά. Αλλά εγώ πιστεύω ότι άμα βάλεις έναν τοξικομανή δεν θα πάει καν. Μπορεί να πάει μια, δυο μέρες και θα σταματήσει. Γι αυτό δεν βάζουνε πολλά άτομα στη κοινωφελή εργασία. Έτσι μου είπε ο δικηγόρος μου, ότι οι πιο περισσότεροι δεν πάνε. Και μετά τους έρχονται τα τρισχειρότερα, τους χώνουν μέσα.

Συνέντευξη καταδικασθέντα που ολοκλήρωσε την κοινωφελή εργασία (Κ5)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Άρρεν
2. Ηλικία: 69
3. Ποινή φυλάκισης: 12 μήνες
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας: 240 ώρες
5. Επίπεδο σπουδών: Τελείωσα μέχρι την 1η Λυκείου
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία: Ναι

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Τι περιμένατε με την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας και πού πιστεύετε ότι σας ωφέλησε;

Εμένα η δουλειά μου είναι μπογιατζής, με βάλανε στο δήμο να βάψω το γήπεδο του χωριού μου. Οπότε τουλάχιστον τώρα που τελείωσα την κοινωφελή εργασία βλέπω το γήπεδο που πάω και βλέπω αγώνες μπογιατισμένο. Εντάξει αυτό ήταν καλό. Επίσης με ωφέλησε γιατί δεν πλήρωσα την ποινή που μου έβαλε το δικαστήριο και γιατί δούλεψα μέσα στο χωριό μου. Δεν χρειαζότανε να πηγαίνω αλλού.

2. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;

Είχα ένα μικρό ξενοδοχείο παλιά γιατί τώρα το πούλησα και μου βάλανε στην ΑΕΠΙ πρόστιμο για παράβαση πνευματικής ιδιοκτησίας. Ήθελα να μου μειώσουν το ποσό γιατί το ξενοδοχείο δούλευε τρεις μήνες μόνο το χρόνο, αυτοί μου βάλανε έξι μήνες ότι δούλευε, βάλανε ότι ποσό θέλανε. Ερχόντουσαν κάθε καλοκαίρι και ζητούσανε λεφτά για ένα κασετόφωνο στο σνακ μπαρ στη πισίνα και για τις τηλεοράσεις που είχαμε στα δωμάτια. Είχε πέσει η κίνηση στο ξενοδοχείο και είπα καλύτερα να κάνω κοινωφελή εργασία παρά να τους πληρώσω για μουσική. Ήταν κοροϊδία.

3. Ήσασταν συνεπής στην άφιξη και στην αποχώρηση από το χώρο όπου παρείχατε την κοινωφελή εργασία;

Ναι από το πρωί πήγαινα στις 7.00 το πρωί, πολλές φορές πήγαινα και πιο νωρίς γιατί είμαι πρωινός στον ύπνο. Τους έλεγα πείτε τι είναι να κάνω, να πάω να το κάνω να

ξενοιάσω. Όταν καταλάβαινα ότι η δουλειά που έκανα ήταν αρκετή, έφευγα και πήγαινα και δούλευα και στη δική μου δουλειά. Δεν πήγαινα κάθε μέρα για να μπορώ να πηγαίνω και στη δουλειά μου, νομίζω δήλωσα δύο μέρες την εβδομάδα και τράβηξε έτσι αρκετό καρό.

4. Μείνατε ευχαριστημένος από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωφελής εργασία;

Ευχαριστημένος έμεινα, υπέγραψα τη σύμβαση, ήρθα εδώ πέρα που τα παιδιά είναι όλα γνωστά στο δήμο, είναι χωριανοί μου. Δεν μου έφερε κανένας ούτε αντίρρηση, ούτε τίποτα. Από το να πληρώνεις πρόστιμα ή να χρειάζεται να πας φυλακή, νομίζω ότι είναι καλύτερα. Στο τόπο μου την έκανα οπότε όλα καλά.

5. Αντιμετωπίσατε προβλήματα με τους επόπτες σας ή με τους εργαζόμενους του δήμου;

Όχι κανένα πρόβλημα δεν αντιμετώπισα όταν ήρθα στο δήμο γιατί ξέρανε ότι ήρθα εδώ πέρα για το τίποτα, για μουσική. Ούτε έκλεψα, ούτε σκότωσα κανέναν. Κανείς δεν με κακοκοίταζε, ούτε εργαζόμενος ούτε χωριανός.

6. Συμμετείχατε πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά;

Πρόθυμα πήγαινα αφού εκτός από το βάψιμο του γηπέδου, βοήθησα έναν άλλον μπογιατζή που είναι μόνιμος υπάλληλος στον δήμο να μπογιατίσει ένα μοναστήρι στο διπλανό χωριό για να προλάβει να γίνει το πανηγύρι το Πάσχα. Κάποιοι άλλοι στο χωριό θέλανε να σκεπάσουνε ένα μηχανουργείο δίπλα στο γήπεδο και τους βοήθησα να κάνουμε μια σιδηροκατασκευή και να το σκεπάσουμε. Τους είπα ελάτε να σας βοηθήσω να το σκεπάσετε πριν φύγω γιατί δεν πρόκειται να το σκεπάσετε μόνοι σας. Το γήπεδο το έβαψα και έβαψα και τα κάγκελα αλλά μείνανε άβαφα κάποια μέτρα στο τέλος και λέω τώρα βάλτε τους μόνιμους να τα βάψουν κι αυτά. Ακόμα έτσι είναι αφού πάω στο γήπεδο να δω αγώνα και λέω να έρθω καμιά ημέρα να βάψω κι αυτά τα κάγκελα.

7. Με ποιο τρόπο γινόταν η εποπτεία σας. Ο τρόπος αυτός μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

Ήμουνα μόνος μου, έκανα περισσότερο το αφεντικό παρά αυτοί. Καμιά φορά που έβγαινε στη γύρα ο υπεύθυνος για να δει και τους άλλους ερχότανε και σε εμένα. Ήξερε ο άνθρωπος, κάποια στιγμή που σχολούσε μπορεί να περνούσε από το γήπεδο για να δει τι έκανα. Ο τρόπος της εποπτείας γιατί να αλλάξει; Δεν είναι δικό μου θέμα αλλά δεν νομίζω να χρειάζεται αλλαγή αφού ερχότανε χωρίς να ενοχλεί και έβλεπε.

8. Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σας στην κοινωφελή εργασία σας απέτρεψε από άλλη αξιόποινη πράξη;

Εξαρτάται την πράξη, στην περίπτωση μου αν ξαναερχόμουνα σε διαφωνία με την ΑΕΠΙ θα έκανα πάλι κοινωφελή εργασία. Δεν είναι μια πράξη που θα σε απέτρεπε να μην την ξανακάνεις. Κάνεις την κοινωφελή αλλά δε σου χαλάει και τίποτα. Δηλώνεις ότι θα κάνεις δύο μέρες την εβδομάδα και όσο καιρό θέλεις. Ο άλλος που κλέβει αν το έχει μέσα του να κλέβει θα ξανακλέψει.

Παράρτημα 7: Απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν την κοινωφελή εργασία

Συνέντευξη καταδικασθέντα που εγκατέλειψε την κοινωφελή εργασία (Κ1)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Άρρεν
2. Ηλικία: 72
3. Μήνες ποινής φυλάκισης: 7 μήνες
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας: 440
5. Επίπεδο σπουδών: Δεν πήγα καθόλου σχολείο
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία: Δεν την ολοκλήρωσα, την σταμάτησα

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;

Νομίζω ήταν από μία επιταγή που δεν πληρώθηκε. Με δικάσανε για μια επιταγή. Έκανα κάποια δουλειά, ας πούμε, με κάτι σίδερα και μου δίνανε επιταγές και ήταν ακάλυπτες, μου τις δίνανε αντί για λεφτά. Δεν πληρώνανε και με δικάζανε εμένα. Φυλακή έχω κάνει, όχι πολύ, πριν δέκα χρόνια για κλοπή αλλά αυτό με την κοινωφελή ήταν από επιταγή.

2. Γιατί επιλέξατε την κοινωφελή εργασία για να εκτίσετε την ποινή σας και στη συνέχεια δεν την ολοκληρώσατε;

Πήγα για λίγο, δούλευα νομίζω πριν τέσσερα χρόνια, δεν θυμάμαι πόσες ώρες έκανα. Πήγαινα πρωί κα σχόλαγα μια. Σκούπιζα το δρόμο, τα πάρκα, είχα μια σακούλα και τα μάζευα. Ο δήμος με πήγαινε και με άφηνε αλλά καμιά φορά όταν είχα μέσο δικό μου, με πήγαινε ο δικός μου. Μετά έρχονταν και φορτώνανε τις σακούλες που είχα γεμίσει. Και στο φυτώριο πότιζα και καθάριζα. Ότι μου λέγανε έκανα. Αλλά είχα προβλήματα με την υγεία μου, ήμουνα άρρωστος, έπινα χάπια. Είχα ψυχολογικά και αναπηρία 70%. Έχω χαρτιά από τους γιατρούς, από τότε τρέχω στους γιατρούς. Αν μπορούσα θα την έκανα για να μη πάω φυλακή αλλά δε μπορούσα να συνεχίσω.

3. Είχατε κάποιο πρόβλημα με τους εργαζόμενους που σας ανάγκασε να την εγκαταλείψετε;

Όχι εντάξει δεν είχα πρόβλημα με τους εργαζόμενους εκεί, ήτανε καλοί άνθρωποι, εγώ είχα προβλήματα ψυχολογικά, έτρεχα στους γιατρούς και δε μπορούσα να πάω να δουλέψω. Όποτε είχα πρόβλημα δεν πήγαινα καθόλου, τους έλεγα όμως ότι δε θα πάω γιατί δεν είμαι καλά.

4. Μετανιώσατε που δεν ολοκληρώσατε την κοινωφελή εργασία;

Δεν το μετάνιωσα γιατί τώρα έχω στον πνεύμονα καρκίνο, το κατάλαβα πριν επτά, οκτώ μήνες. Με έπιασε κι αυτό το κακό τώρα, έχω προβλήματα μεγάλα. Αυτό τον καιρό περιμένω να κάνω εγχείρηση, αν γίνεται κιάλας. Κάνουν συνέχεια εξετάσεις και περιμένω τώρα να βγει η βιοψία. Μπαίνω βγαίνω από το νοσοκομείο. Αν θέλετε μπορώ να σας δώσω χαρτιά για να τα δείξετε στο δήμο που έχω προβλήματα.

5. Ποιες ήταν οι συνέπειες και πως εκτίσατε τελικά την ποινή σας;

Ούτε φυλακή πήγα, ούτε πλήρωσα. Δεν ξέρω τι έγινε μετά. Με σταματήσανε δυο, τρεις φορές στην Αθήνα, πριν τέσσερις μήνες, με ελέγξανε αλλά δε μου βρήκανε τίποτα, δεν με κρατήσανε. Είχε τροχαίο και με σταματήσανε για έλεγχο, ήμουνα με τον γιο μου, μας πήρανε τις ταυτότητες για εξακρίβωση και δε με πιάσανε από τότε. Άμα μπορείς βοήθησε κι εσύ κορίτσι μου να μη με πιάσουν.

Συνέντευξη καταδικασθέντα που εγκατέλειψε την κοινωφελή εργασία (Κ2)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Άρρεν
2. Ηλικία: 49
3. Μήνες ποινής φυλάκισης: 10 μήνες
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας: 150
5. Επίπεδο σπουδών: απόφοιτος Λυκείου και τελείωσα μια ιδιωτική σχολή μετά
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία: Δεν την ολοκλήρωσα, την σταμάτησα

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;

Ήταν για ακάλυπτη επιταγή, ήταν μια επιταγή που στην ουσία δεν την όφειλα εγώ, δεν έπρεπε να την πληρώσω εγώ. Την είχα δώσει σαν εξυπηρέτηση σε άλλον, αυτός βέβαια δεν την πλήρωσε και καταδικάστηκα εγώ.

2. Γιατί επιλέξατε την κοινωφελή εργασία για να εκτίσετε την ποινή σας και στη συνέχεια δεν την ολοκληρώσατε;

Σαν πρώτη ιδέα μου φάνηκε εύκολο για να το κάνω παρά να πληρώσω. Αλλά στο τέλος δεν μου βγαίνανε οι ώρες. Υπήρχε και μια ελαστικότητα και μπορούσες να επιλέξεις τις ώρες που θα πήγαινες αλλά τελείωσε το χρονικό περιθώριο που μου βάλανε και εγώ δεν είχα κάνει τίποτα. Δεν με βόλεψε, έπρεπε να πηγαίνω στη πόλη ενώ μένω σε χωριό και γενικά δε με βόλεψε όλη αυτή η διαδικασία. Θα έπρεπε στο πηγαίνω στα πάρκο

του Καρακόνερου για να καθαρίζουμε ή να φτιάξουμε κάτι, ότι χρειαζότανε. Διαπίστωση ότι τελικά δε θα με εξυπηρετούσε. Κατάλαβα ότι η κοινωφελής εργασία κυρίως ασχολείται με αγγαρείες. Από τις επιλογές που μου έδωσαν να κάνω, κατάλαβα ότι δεν θα ένοιωθα ότι προσφέρω κάτι σημαντικό, πιο πολύ σαν τιμωρία είναι. Άποψη μου είναι ότι πρέπει να οργανωθούμε οι έλληνες στο να προσφέρουμε όλοι χωρίς να μας το επιβάλουν. Οι υπηρεσίες πρέπει να το δουν πιο σοβαρά, δηλαδή αν το νοσοκομείο ζητούσε κάποιους εθελοντές, όλο και κάποιος θα πήγαιναν. Δεν ξέρω ποιος μπορεί να το οργανώσει αλλά είναι αυτό που λείπει.

3. Είχατε κάποιο πρόβλημα με τους εργαζόμενους που σας ανάγκασε να την εγκαταλείψετε;

Δεν πήγα καθόλου, υπέγραψα σύμβαση για να πηγαίνω αλλά τελικά δεν πήγα. Δεν γνώρισα κανέναν, οπότε δεν σχημάτισα άποψη για κανέναν.

4. Μετανιώσατε που δεν ολοκληρώσατε την κοινωφελή εργασία;

Εννοείται ότι δεν το μετάνιωσα που δεν έκανα την κοινωφελή εργασία. Σε ανθρώπους που μένουν στη πόλη ίσως τους βολεύει πολύ περισσότερο, αν έμενα κι εγώ Ρόδο ίσως να με βόλευε να πετάγομαι να κάνω δυο, τρεις ώρες την ημέρα. Αλλά και στο χωριό που μένω αν με έβαζαν να σκουπίζω το δρόμο δεν θα πήγαινα. Είναι κλειστή κοινωνία εδώ, δεν θέλει ο άλλος να στιγματιστεί. Αν μου έλεγαν πήγαινε στο βουνό να καθαρίσεις, μπορεί να πήγαινα αλλά μέσα στο χωριό, όχι δεν θα το έκανα. Είναι ένα μεγάλο ταμπού που έχουμε εμείς οι έλληνες. Ενώ στο εξωτερικό η κοινωφελής εργασία είναι διαδεδομένη, ας πούμε, στη Φλωρεντία που έχω πάει, τα ασθενοφόρα τα δουλεύουνε εθελοντές. Δεν υπάρχουν οδηγοί με μισθό. Άσχετα αν έχουν καταδικασθεί ή όχι, προσφέρουν την εργασία τους για το κοινό καλό. Πάνε στις δουλειές τους και στον ελεύθερο τους χρόνο κάνουνε δύο ή τρία δίωρα την εβδομάδα εθελοντές. Η ξεναγός μας στην Φλωρεντία ήταν παντρεμένη με έλληνα και ζούσαν χρόνια στην Φλωρεντία. Ο άντρας της ήταν νομίζω αρχιτέκτονας και εθελοντής στα ασθενοφόρα. Τα δε ασθενοφόρα που οδηγούν οι εθελοντές ήταν διασκορπισμένα ανά περιοχή και υπάρχει μέγιστος χρόνος που πρέπει να πάει το ασθενοφόρο. Όχι το πήρα τώρα και θα έρθει σε τρία τέταρτα. Έχουν ωραίο σύστημα εκεί, ενώ εδώ το έχουμε λίγο παρεξηγημένο. Είναι μακριά από εμάς όλο αυτό. Εμείς δεν καταδεχόμαστε να το κάνουμε αυτό, αν και δεν πρέπει να είναι ντροπή να προσφέρεις στον συνάνθρωπο σου.

5. Ποιες ήταν οι συνέπειες και πως εκτίσατε τελικά την ποινή σας;

Πλήρωσα, εξαγόρασα την ποινή μου και τελείωσε εκεί το θέμα. Δεν περίμενα να γίνω φυγόποινος, πλήρωσα αμέσως οπότε δεν με συλλάβανε.

Συνέντευξη καταδικασθέντα που εγκατέλειψε την κοινωφελή εργασία (Κ3)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Άρρεν
2. Ηλικία: 50
3. Μήνες ποινής φυλάκισης: 4 έτη
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας: 700
5. Επίπεδο σπουδών: απόφοιτος Λυκείου
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία: Δεν την ολοκλήρωσα, την σταμάτησα

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;

Ήτανε για χρέη στο δημόσιο. Άσκησα έφεση αλλά ο δικηγόρος μου έκανε λάθος στην ημερομηνία που θα εκδικαζόταν με αποτέλεσμα να κηρυχτεί ανυποστήρικτη η έφεση. Έμαθα αργότερα ότι ο υπάλληλος της ΔΟΥ που ήταν μάρτυρας στο δικαστήριο είτε ότι δεν υπάρχει χρέος, είχε πλέον τελειώσει, αλλά επειδή δεν πήγα στο δικαστήριο παρέμεινε η απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου.

2. Γιατί επιλέξατε την κοινωφελή εργασία για να εκτίσετε την ποινή σας και στη συνέχεια δεν την ολοκληρώσατε;

Την εποχή που προτίμησα να κάνω κοινωφελή εργασία δεν υπήρχαν χρήματα. Στην πορεία όμως είχε βρεθεί μια δουλειά η οποία ήταν πολύ καλή και δεν μπορούσα να πηγαίνω τις πρωινές ώρες στο δήμο. Με αποτέλεσμα να επιλέξω να σταματήσω να κάνω κοινωφελή εργασία. Πρόλαβα όμως και έκανα περίπου 150 ώρες.

3. Είχατε κάποιο πρόβλημα με τους εργαζόμενους που σας ανάγκασε να την εγκαταλείψετε;

Κανένα απολύτως πρόβλημα δεν είχα με τους εργαζόμενους, ήταν όλοι εντάξει απέναντι μου. Με είχανε μέσα στο φυτώριο, δεν έβγαινα έξω. Σεβάστηκαν ότι προτιμούσα να είμαι μέσα. Οι λόγοι που σταμάτησα ήταν καθαρά προσωπικοί.

4. Μετανιώσατε που δεν ολοκληρώσατε την κοινωφελή εργασία;

Όχι γιατί έτσι έπρεπε να γίνει εκείνη τη στιγμή. Προτίμησα την εργασία για να πληρώνομαι. Δεν γινόταν να συνεχίσω.

5. Ποιες ήταν οι συνέπειες και πως εκτίσατε τελικά την ποινή σας;

Εξαγόρασα αμέσως το υπόλοιπο της ποινής. Μετατρέψανε σε χρήμα στο δικαστήριο τις ώρες κοινωφελούς εργασίας που δεν έκανα και πλήρωσα το ποσό.

Συνέντευξη καταδικασθέντα που εγκατέλειψε την κοινωφελή εργασία (Κ4)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο:... Άρρεν
2. Ηλικία: 41
3. Μήνες ποινής φυλάκισης: 12 μήνες
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας: 240
5. Επίπεδο σπουδών: δεν πήγα καθόλου σχολείο
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία: Δεν την ολοκλήρωσα, την σταμάτησα

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;

Ήτανε για μια παράγκα που έφτιαξα στον καταυλισμό για να βάλω τα παιδιά μου μέσα. Έχω πέντε παιδιά, τι να κάνω; Κάπου έπρεπε να τα βάλω. Μου είπανε ότι με δικάσανε για μεταβολή παραλίας.

2. Γιατί επιλέξατε την κοινωφελή εργασία για να εκτίσετε την ποινή σας και στη συνέχεια δεν την ολοκληρώσατε;

Πήγα να κάνω κοινωφελή εργασία για να μη μπω φυλακή. Στην αρχή πήγαινα και δούλευα όπου μου λέγανε. Με το συνεργείο βγαίναμε έξω και καθαρίζαμε τα πάρκα ή και μέσα στο φυτώριο στην αποθήκη αλλά είχα τσακωμούς με κάποιους στον καταυλισμό και έπρεπε να φύγω από τη Ρόδο.

3. Είχατε κάποιο πρόβλημα με τους εργαζόμενους που σας ανάγκασε να την εγκαταλείψετε;

Όχι δεν είχα πρόβλημα κανένα, ήτανε καλοί όλοι. Με τους ανθρώπους στο πράσινο δεν είχα παράπονο. Θα συνέχιζα αλλά μέσα στον καταυλισμό είχα σοβαρό πρόβλημα.

4. Μετανιώσατε που δεν ολοκληρώσατε την κοινωφελή εργασία;

Δεν το μετάνιωσα που δεν τελείωσα γιατί αν δεν έφευγα από τη Ρόδο μπορεί να γινότανε και φονικό με τους άλλους. Έφυγα και πήγα στην Αθήνα. Μετά ξαναγύρισα και πήγα πιο μακριά στον καταυλισμό να μείνω, στην άλλη άκρη.

5. Ποιες ήταν οι συνέπειες και πως εκτίσατε τελικά την ποινή σας;

Με πιάσανε μετά που δεν τελείωσα την κοινωφελή εργασία. Λεφτά δεν είχα να πληρώσω και πήγα φυλακή στα Χανιά. Έκατσα για λίγο γιατί έκανα και μεροκάματα μέσα και βγήκα γρήγορα. Τώρα μένω Αρχάγγελο με το μικρό παιδί μου που είναι πέντε χρονών και δουλεύω με τα παλιοσίδερα. Τα άλλα παιδιά μου είναι παντρεμένα και περιμένω δύο εγγόνια.

Παράρτημα 8: Απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις των καταδικασθέντων που δεν ολοκλήρωσαν ακόμη την κοινωνική εργασία

Συνέντευξη καταδικασθέντα που δεν έχει ακόμη ολοκληρώσει την κοινωνική εργασία (Κ1)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο:... Άρρεν
2. Ηλικία: 33
3. Ποινή φυλάκισης: 3 έτη
4. Ώρες παροχής κοινωνιφελούς εργασίας: 720
5. Επίπεδο σπουδών: Δεν έχω πάει καθόλου σχολείο
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωνική εργασία:
Όχι ακόμα, την συνεχίζω

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Τι περιμένετε με την ολοκλήρωση της παροχής κοινωνιφελούς εργασίας και πού πιστεύετε ότι θα σας ωφελήσει;

Αυτό που περιμένω είναι να μείνω μόνιμος και να πληρώνομαι αλλά μου λένε στο δήμο ότι πρέπει να κάνω αιτήσεις, ότι αργούνε να απαντήσουνε, ότι δεν είναι για μόνιμο και η σύμβαση είναι για πεντάμηνα και εξάμηνα μόνο. Για πεντάμηνο τι να το κάνω; Να μπω μόνιμα ναί. Μ' αρέσει να δουλέψω πάρα πολύ στη κοινωνική εργασία. Θέλω ακόμα περίπου ογδόντα, ενενήντα ώρες για να τελειώσω. Βέβαια έχει λίγο δουλειά με τα δέντρα που κόβουμε. Στα πάρκα δεν έχει πολύ δουλειά και τελειώνουμε γρήγορα. Εκεί παίρνουμε το μηχάνημα που κόβει τα χόρτα, τα καθαρίζουμε γύρω γύρω, τα βάζουμε στις μαύρες τσάντες, έρχεται το φορτηγάκι, τα φορτώνουμε πάνω και τα πηγαίνουμε στο φυτώριο που έχει ένα μεγάλο χώρο για τα σκουπίδια. Μαζεύουμε και τα σκουπίδια από τα πάρκα αλλά αυτό που τσαντίζει όλους τους εργάτες που είναι στο πράσινο και εμένα, είναι τα σκυλιά που κάνουν την ανάγκη τους εκεί. Οι μόνιμοι εργάτες φωνάζουν «κυρία πάρτε το σκυλί από δω» και τέτοια. Μερικές κυρίες έχουν κανονικά το γάντι τους, την σακούλα τους, άλλοι όχι. Το άλλο που κάνουμε είναι να παίρνουν τηλέφωνο οι γειτόνοι στο διευθυντή και αυτός μας λέει παιδιά σήμερα θα πάτε σε αυτή τη γειτονιά και στη τάδε οδό για να κόψουμε τα δέντρα, ειδικά το χειμώνα πρέπει που έχει πολύ αέρα και είναι επικίνδυνο.

2. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;

Τα τρία χρόνια που έφαγα ήταν γιατί είχαμε βγει Καθαρά Δευτέρα, με παρέσυραν και πήγαμε και κάναμε μια απόπειρα κλοπής σε μαγαζί με ουίσκια. Δεν παρουσιάστηκα μετά στο δικαστήριο γιατί δεν είχα πάρει κλήση, με δικάσανε και μου βγάλανε ένταλμα. Δεν μας έκοβε το μυαλό και κάναμε τη ζημιά. Και η άλλη ποινή ήταν από

φασαρία που τσακωθήκαμε μεταξύ μας με κάτι συμπεθέρους στον καταυλισμό που πέσανε καραμπινιές με κυνηγετικό όπλο και τους πήραν τα σκάγια ελαφριά. Στον αέρα έριξα αλλά τους πήραν τα σκάγια τους ανθρώπους. Για σωματική βλάβη ήταν. Ήταν βεντέτα πάππου προς πάππου. Τώρα το αντρόγυνο που τσακωθήκαμε εμείς είναι μια χαρά στην υγεία τους και εμείς πήγαμε φυλακή και τώρα δουλεύουμε άδικα. Τα έχω βάλει όλα στη κοινωφελή για να βγω από τη φυλακή και να είμαι κοντά στα παιδιά μου.

3. Είστε συνεπής στην άφιξη και στην αποχώρηση από το χώρο όπου παρέχετε την κοινωφελή εργασία;

Στην αρχή πήγαινα καθημερινά αλλά τώρα τελευταία με δυσκόλεψε. Δυσκολεύομαι τώρα λίγο γιατί έχει πολύ δουλειά έξω με τα παλιοσίδερα, τα αλουμίνια και τα μπάζα και με παίρνουν τηλέφωνο και μου λένε «έλα να καθαρίσεις, είναι επείγον, θα δώσω αλλού τη δουλειά». Ή να σπάσω ξύλα και θα χάσω μεροκάματα αν δεν πάω. Είναι ας πούμε μαγαζάτορας που καθαρίζει την αποθήκη του, μου λέει «κράτα ότι σου χρειάζεται», μου δίνει ένα μεροκάματο, του τα πετάω, παίρνω και τα παλιοσίδερα. Τώρα τον Χειμώνα ανοίγει για εμάς τους τσιγγάνους η δουλειά και βγαίνουμε στη γύρα. Και τα αυτοκίνητα τα τρακαρισμένα που βγαίνουν άχρηστα τα παίρνω από την οδική βοήθεια και τα ανακυκλώνω. Αλλά ακυρώνω και δουλειές για να πάω στο δήμο για να τελειώνω την κοινωφελή. Μεγαλώνω τρία παιδιά και πρέπει να τα ταΐσω.

4. Είστε ευχαριστημένος από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωφελή εργασία;

Αρκετά ευχαριστημένος είμαι, αλλά ένα θέμα που έχουμε είναι ότι δεν έχουμε συνεργείο, μόνο ένας υπάλληλος κι εγώ, άντε το πολύ τρεις, να πάμε να καθαρίσουμε τα πάρκα. Και το καλοκαίρι πήγαινα μόνος μου. Δεν είναι πολλοί υπαλλήλοι, έχουν πάρει αρκετοί σύνταξη. Και οι γειτόνοι στα πάρκα φωνάζουν που κάνουμε τέσσερις, πέντε μέρες να το καθαρίσουμε και τι κάνουμε, αργούμε. Εμείς τους εξηγάμε ότι δεν έχουμε συνεργείο. Όταν έχουν μεγαλώσει πολύ τα δέντρα στα πάρκα, πρέπει να έρθει συνεργείο αρκετό, όχι ένα άτομο και δύο. Και τα αυτοκίνητα του δήμου είναι σε άσχημη κατάσταση. Έχω χρησιμοποιήσει το αγροτικό μου για να βοηθήσω το δήμο. Έχω βάλει πάνω στο αγροτικό μου τσάντες με σκουπίδια και τα έχω πάει σε μία αλάνα δίπλα στο φυτώριο που τα βάζουμε μέσα. Όταν μαζεύονται πολλά σκουπίδια, έρχονται μεγάλα φορτηγά και τα παίρνουνε από εκεί. Είναι παλιά τα αυτοκίνητα που έχουν, έχουν πάρει μόνο ένα καλό, καινούργιο γερανοφόρο αυτοκίνητο, αλλά το άλλο που είναι ένα αγροτικό 4X4 δεν είναι καλό, τα φρένα δεν είναι καλά. Είναι και ένα άλλο που δεν περνάει ΚΤΕΟ, είναι λέει τρία, τέσσερα που τα έχουν στο ΚΤΕΟ. Τα έχουν για συντήρηση για να περάσουν ΚΤΕΟ. Από το καλοκαίρι είμαι εκεί και δεν τα έχουν φέρει ακόμα. Έχουμε ένα φορτηγό και ένα αγροτικό μόνο. Δεν έχει ο δήμος αυτοκίνητα και προσωπικό γι αυτό καθυστερεί η Ρόδος να καθαρίσει.

5. Αντιμετωπίζετε προβλήματα με τους επόπτες σας ή με τους εργαζόμενους του δήμου;

Δεν έχω πρόβλημα με τους ανθρώπους, ότι μου λένε το εκτελώ για να είμαι κι εγώ συνεπής για να είναι κι αυτοί συνεπείς. Μόνο με έναν εργάτη στο συνεργείο που δεν πήγαινε καλά, δεν ήταν καλά στο μυαλό του και κάναμε παράπονα στον επιμελητή κοινωνικής αρωγής γιατί μας φώναζε. Τώρα δεν τον βλέπω, μπορεί να πήρε σύνταξη.

6. Συμμετέχετε πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά;

Όχι θέλω να τελειώσω την ποινή, δεν πάω και πολύ πρόθυμα . Να τελειώσω από εκεί για να μπορώ να δουλεύω και να πληρώνομαι. Γιατί τώρα κάθε πρωί, δεν γίνεται να σηκώνομαι να πάω να δουλέψω για το δήμο άδικα και να χάνω μεροκάματα. Από τις επτά μέχρι τις μιάμιση το μεσημέρι δουλεύουμε. Μόλις υπογράψω ελευθερώνομαι. Μετά έρχομαι στο σπίτι, τρώω κάτι και φεύγω να πάω έξω στα χωριά, στη γύρα να δουλέψω. Μετά τις πέντε, έξι γυρνάω σπίτι. Αν όμως βρεθεί δουλειά δε θα πάω καθόλου στη κοινωφελή.

7. Με ποιο τρόπο γίνεται η εποπτεία σας. Ο τρόπος αυτός μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;

Μια χαρά είναι, συνεργαζόμαστε κανονικά, μου λένε σήμερα καθαρίζουμε εκεί και πάμε. Ότι μας λέει το αφεντικό το τελειώνουμε, αφεντικό λέω την κυρία που πάει και ελέγχει τους εργάτες που είναι στο πράσινο αν είναι στην ώρα τους, αν δουλεύουνε. Έχουμε δηλαδή ελεγκτή που έρχεται και μας βλέπει.

8. Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σας στην κοινωφελή εργασία θα σας αποτρέψει από άλλη αξιόποινη πράξη;

Δε με βοήθησε η κοινωφελή, αυτό το έχω κανονίσει εγώ με τον εαυτό μου και με την οικογένεια μου. Ήμουν πιτσιρικάς, δεν μου έκοβε το μυαλό, έπινα και καμιά μπύρα, μικρά μυαλά. Τώρα μεγαλώσαμε, φτάσαμε πλέον στα τριάντα. Μεγαλώνει και ο γιος πάει στα δεκατέσσερα, αύριο μεθαύριο θα ζητήσουμε νύφη και θα μας πουν οι άνθρωποι που θα δώσουμε νύφη. Από μόνος μου αποφάσισα να το δω ώριμα. Και να ακούσω τώρα τη βρισιά μου θα σηκωθώ και θα φύγω, δεν ασχολιέμαι πια.

Συνέντευξη καταδικασθέντα που δεν έχει ακόμη ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία (Κ2)

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Άρρεν
2. Ηλικία: 51
3. Ποινή φυλάκισης: 1 έτος
4. Ώρες παροχής κοινωφελούς εργασίας: 240
5. Επίπεδο σπουδών: Μέχρι την Β΄ Γυμνασίου
6. Έχετε ολοκληρώσει την κοινωφελή εργασία: Όχι ακόμα, την συνεχίζω

Μέρος Β: Κύριο μέρος

1. Τι περιμένετε με την ολοκλήρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας και πού πιστεύετε ότι θα σας ωφελήσει;

Περιμένω να τελειώσω για να πάω το πρωί στην οικοδομή να δουλέψω, να πάρω μεροκάματο. Με την κοινωφελή εργασία δε μπορώ να πάω να δουλέψω αλλού.

Τουλάχιστον κοντεύω να την τελειώσω, μένουν λίγες ώρες ακόμα. Τον χειμώνα κάτι πρέπει να κάνω. Το καλοκαίρι είμαι κράχτης σε μαγαζιά. Στο μόνο που με βοήθησε η κοινωνική εργασία είναι που έκανα καινούργιους φίλους. Με αγαπάνε όλοι εκεί, τους αγαπάω κι εγώ και τους εργαζόμενους και τους προϊστάμενους και όλους. Σε τίποτα άλλο δε με ωφέλησε, δεν έμαθα κάτι καινούριο. Με τα δενδρύλλια στο φυτώριο δεν ασχολούμαι, είναι άλλοι γι αυτή την δουλειά. Εγώ πήγα για κοινωνική εργασία εκεί. Κάνω σκούπισμα στον εξωτερικό χώρο του φυτωρίου από την είσοδο μέχρι μέσα και με την τσουγκράνα άμα χρειαστεί. Τα μαζεύω στις σακούλες και τα πάω στους κάδους μας. Βοηθάω στην αποθήκη, να βάλουν κανένα εργαλείο, να κουβαλήσω κάτι. Τέτοια πράγματα.

2. Ποιο ήταν το αδίκημα που διαπράξατε και καταδικαστήκατε;

Έκανα άγρα πελατών σε μαγαζί και έγινε επεισόδιο. Έπεσαν μπουιές και κλωτσιές μεταξύ μας οι κράχτες που χάνουμε τους πελάτες γιατί να πάνε από εκεί και γιατί να μην έρθουν εδώ. Έφαγα κι εγώ, έδωσα κι εγώ. Μεταξύ μας τσακωθήκαμε, όχι με τους τουρίστες. Μετά δεν με βρήκανε, δεν μου δώσανε το χαρτί γιατί έφυγα από την Παλιά Πόλη και ήμουνα παραλία και δικάστηκα ερήμην. Μετά με βρήκε ο αστυνομικός και μου είπε έχω ένταλμα. Αυτό είχα μόνο, ούτε ναρκωτικά κάνω.

3. Είστε συνεπής στην άφιξη και στην αποχώρηση από το χώρο όπου παρέχετε την κοινωνική εργασία;

Άργησα να ξεκινήσω να την κάνω γιατί δούλευα το καλοκαίρι και ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής με βρήκε και μου είπε ότι έχουμε μια εκκρεμότητα. Του είπα μόλις τελειώσει η σεζόν θα έρθω. Έτσι και έγινε, υπέγραψα τη σύμβαση και ξεκίνησα. Τώρα πάω πρώτος στις επτά το πρωί μέχρι τις μιάμιση. Μου είπε και ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής να τηρήσω τα ωράρια γιατί μαζί με το παρουσιολόγιο του μήνα του έρχεται και μια ενημερωτική αναφορά για την συμπεριφορά μου.

4. Είστε ευχαριστημένος από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η κοινωνική εργασία;

Είμαι ευχαριστημένος αλλά αυτό που βλέπω ότι υπάρχει πρόβλημα είναι τα αυτοκίνητα του δήμου που είναι παλιά, ένα αυτοκίνητο 4Χ4 έχουν και ένα φορτηγό που πάνε και κλαδεύουνε. Τα μεγάλα φορτηγά είναι κατεστραμμένα, τα έχουν παρατήσει εκεί και έχουν βγει χόρτα πάνω στην καρότσα από την βροχή. Χαλάσανε, τέλος. Δεν μπορεί να μην έχουνε αυτοκίνητα να πάνε όταν ένας πολίτης παίρνει ένα τηλέφωνο για να πει ελάτε έπεσε ένα δέντρο ή κλαδέψτε ένα άλλο. Όσο μπορούμε βοηθάμε, μια γειτόνισσα δίπλα στο φυτώριο μας είπε φωνάξτε την πυροσβεστική να κατεβάσει τις γάτες που είχαν ανέβει ψηλά και τελικά πήγε το καλάθι το δικό μας γιατί της πυροσβεστικής το καλάθι ήταν μεγάλο και δεν μπορούσε να πάει εκεί. Από την χαρά της μας έφερε μια κούτα τυροπιτάκια και σπανακοπιτάκια. Το άλλο που βλέπω στην κοινωνική είναι ότι τρειςτσιγγάνοι μία έρχονται μία δεν έρχονται. Οι δύο είναι εξαφανισμένοι, ο άλλος έρχεται κάθε Τετάρτη. Να δούμε πότε θα τελειώσει. Μου λέει τα Χριστούγεννα να πάω το παιδί σχολείο, του λέω ποιο σχολείο, είναι κλειστά τα σχολεία τώρα. Μου λέει να πάω να πάρω έναν καφέ, αποφάσισε του λέω να πας το παιδί στο σχολείο ή να πας να πάρεις καφέ.

- 5. Αντιμετωπίζετε προβλήματα με τους επόπτες σας ή με τους εργαζόμενους του δήμου;**
Δεν έχω προβλήματα με κανέναν. Οι υπεύθυνοι και οι υπάλληλοι στα γραφεία είναι όλοι ευγενικοί, είναι σοβαροί και σπουδαγμένοι άνθρωποι. Αλλά και οι εργάτες είναι καλοί. Όπως κι εγώ νομίζω ότι είμαι εντάξει και δεν έχουν θέματα μαζί μου αφού πηγαίνω καθημερινά.
- 6. Συμμετέχετε πρόθυμα στο πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας ή καταναγκαστικά;**
Ναι μια χαρά πάω, πρώτος πηγαίνω το πρωί αφού μετά από τρεις μέρες μου δώσανε κλειδί να ανοίγω το γραφείο για να έρχονται οι μόνιμοι εργάτες να χτυπάνε κάρτα.
- 7. Με ποιο τρόπο γίνεται η εποπτεία σας. Ο τρόπος αυτός μπορεί να βελτιωθεί ώστε να παρθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα;**
Αφού είμαι στο φυτώριο με επιβλέπουν, με βλέπουν εκεί μέσα, δεν βγαίνω έξω. Καμία φορά μόνο βγαίνω για να πάω σαν κλητήρας με το μηχανάκι μου να δώσω αλληλογραφία στο δικαστήριο και στο ταχυδρομείο. Τους λέω από τον δήμο, τα δίνω και φεύγω. Όπου μπορώ βοηθάω. Δεν νομίζω να χρειάζεται βελτίωση η εποπτεία.
- 8. Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σας στην κοινωφελή εργασία θα σας αποτρέψει από άλλη αξιόποινη πράξη;**
Δε μου πρόσφερε κανένα σωφρονισμό, δεν έκανα κανένα φόνο, ούτε έκλεψα καμία τράπεζα, ούτε είχα μπλεξίματα μετά. Δεν πήγα στο δικαστήριο και δικάστηκα ερήμην. Αν με βρίσκανε και έπαιρνα το χαρτί και πήγαινα στο δικαστήριο θα ήμουν αθώος. Θα αθωνόμουν 100%.

